

a Grimaldi Group company

ΜΙΝΩΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ Α.Ν.Ε.

Ετήσια Χρηματοοικονομική Έκθεση για την οικονομική χρήση 2017 (1/1 – 31/12/2017)

Σύμφωνα με τον ν. 3556 / 2007

Ανώνυμη Ναυτιλιακή Εταιρεία
Αρ. Γ.Ε.ΜΗ. 77083027000
25^{ης} Αυγούστου 17-71202 Ηράκλειο Κρήτης

Πίνακας Περιεχομένων

Σελίδα

Δηλώσεις των Μελών του Διοικητικού Συμβουλίου	1
Ετήσια Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου για τη χρήση 2017 (1/1 – 31/12/2017)	2
Έκθεση Ελέγχου Ανεξάρτητου Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή	17
Ετήσιες χρηματοοικονομικές καταστάσεις (ατομικές και ενοποιημένες) της 31 ^{ης} Δεκεμβρίου 2017	23

Τα ποσά της ετήσιας χρηματοοικονομικής έκθεσης απεικονίζονται σε χιλιάδες €, εκτός αν ρητά αναφέρεται διαφορετικά.

Τυχόν αποκλίσεις σε επίπεδο τελευταίου ψηφίου οφείλονται στη στρογγυλοποίηση των ποσών.

Τα συγκριτικά ποσά της χρήσης 1/1–31/12/2016 έχουν αναπροσαρμοστεί και απεικονίζουν τις συνεχιζόμενες δραστηριότητες του Ομίλου και της Εταιρείας.

Η Ετήσια Χρηματοοικονομική Έκθεση εγκρίθηκε από το Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρείας στη συνεδρίαση της 15/3/2018 και έχει αναρτηθεί στο διαδίκτυο στη διεύθυνση www.minoan.gr

Δηλώσεις των Μελών του Διοικητικού Συμβουλίου

(σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 2 του ν. 3556 / 2007)

Οι κάτωθι υπογεγραμμένοι με την παρούσα δηλώνουμε ότι, εξ όσων γνωρίζουμε:

1. Οι ετήσιες ατομικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις της Εταιρείας «ΜΙΝΩΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ Α.Ν.Ε.» για τη χρήση από 1 Ιανουαρίου 2017 έως 31 Δεκεμβρίου 2017, οι οποίες καταρτίστηκαν σύμφωνα με τα ισχύοντα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, απεικονίζουν κατά τρόπο αληθή τα στοιχεία του ενεργητικού και του παθητικού, την καθαρή θέση και τα αποτελέσματα χρήσεως της Α.Ν.Ε. ΜΙΝΩΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ, καθώς και των επιχειρήσεων που περιλαμβάνονται στην ενοποίηση εκλαμβανομένων ως σύνολο, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις παραγράφους 3 έως 5 του άρθρου 4 του ν. 3556 / 2007 και
2. Η Ετήσια Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου, απεικονίζει κατά τρόπο αληθή την εξέλιξη, τις επιδόσεις και τη θέση της Εταιρείας, καθώς και των επιχειρήσεων που περιλαμβάνονται στην ενοποίηση εκλαμβανομένων ως σύνολο, συμπεριλαμβανομένης της περιγραφής των κυριότερων κινδύνων και αβεβαιοτήτων που αντιμετωπίζουν.

Ηράκλειο, 15 Μαρτίου 2018

**Ο Πρόεδρος
του Δ.Σ.**

**Ο Διευθύνων
Σύμβουλος**

**Το Μέλος
του Δ.Σ.**

**Emanuele
Grimaldi**

Αρ. Διαβ. IT / ΑΑ 2179472

**Αντώνιος
Μανιαδάκης**

Α.Δ.Τ. ΑΙ 944699

**Γεώργιος
Παπαγεωργίου**

Α.Δ.Τ. ΑΚ 469642

Ετήσια Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου για τη χρήση 2017 (1/1 – 31/12/2017)

Η παρούσα έκθεση αναφέρεται στις ετήσιες ατομικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις της χρήσης 2017, και συντάχθηκε σύμφωνα με τα οριζόμενα στις σχετικές διατάξεις του κ.ν. 2190 / 1920, του ν. 3556 / 2007 και της απόφασης 7/448/2007 της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς.

Σημαντικά Γεγονότα κατά τη Χρήση του 2017

Την 1/1/2017, ολοκληρώθηκαν οι συμβάσεις ναύλωσης των πλοίων Cruise Europa και Cruise Olympia, τα οποία δραστηριοποιούνταν στη γραμμή της Αδριατικής (Πάτρα–Ηγουμενίτσα–Αγκώνα–Τεργέστη). Η απόφαση αυτή ελήφθη λόγω της σημαντικής μεταβολής των οικονομικών συνθηκών στην αγορά της Αδριατικής, όπως η μείωση του μεταφορικού έργου των επιβατών καθώς και η αύξηση του λειτουργικού κόστους συνέπεια των αυξήσεων στις τιμές των καυσίμων. Για τους ανωτέρω λόγους, η Εταιρεία επέλεξε να συνεχίσει τη δραστηριοποίησή της στην αγορά της Αδριατικής μέσω της ανάληψης, από την 01/01/2017, της Γενικής Πρακτόρευσης των πλοίων του Ομίλου Grimaldi που εκτελούν τακτικά δρομολόγια στη γραμμή Πάτρα–Ηγουμενίτσα–Αγκώνα–Βενετία.

Την 26/10/2017, υπεγράφη καταρχήν συμφωνία–πλαίσιο με την εταιρεία ΑΤΤΙΚΑ Α.Ε. Συμμετοχών προκειμένου η Εταιρεία να προχωρήσει στη διάθεση του συνόλου των μετοχών που κατέχει σήμερα στην εταιρεία Χελλένικ Σηγουέης Α.Ν.Ε. καθώς και στην αγορά δύο πλοίων.

Αναλυτικότερα, η εν λόγω συμφωνία–πλαίσιο περιλαμβάνει τις ακόλουθες επιμέρους και αλληλεξαρτώμενες (en bloc) συναλλαγές και προϋποθέσεις, οι οποίες είναι:

- Πώληση από την Εταιρεία στην ΑΤΤΙΚΑ Α.Ε. Συμμετοχών των 37.667.504 μετοχών της εταιρείας Χελλένικ Σηγουέης Α.Ν.Ε. οι οποίες αντιπροσωπεύουν ποσοστό 48,53% του καταβεβλημένου μετοχικού της κεφαλαίου της, έναντι τιμήματος € 78.500.
- Αγορά του πλοίου “SUPERFAST XII” από εταιρεία του Ομίλου Grimaldi, το οποίο ανήκει στην εταιρεία ΑΤΤΙΚΑ ΦΕΡΡΙΣ Ν.Ε., 100% θυγατρική της ΑΤΤΙΚΑ Α.Ε. Συμμετοχών, έναντι συνολικού τιμήματος € 74.500.
- Αγορά από την Εταιρεία του ταχύπλοου πλοίου “HIGHSPEED 7” από την εταιρεία Χελλένικ Σηγουέης Α.Ν.Ε. έναντι συνολικού τιμήματος € 25.000.

Παράλληλα με την αγορά του εν λόγω πλοίου η Εταιρεία αποκτά το δικαίωμα να δραστηριοποιηθεί στη γραμμή Ηράκλειο–Κυκλάδες με το πλοίο αυτό.

Η υλοποίηση της συμφωνίας τελεί, μεταξύ άλλων, υπό την έγκριση της Επιτροπής Ανταγωνισμού και τη λήψη των αναγκαίων εταιρικών και άλλων εγκρίσεων. Οι παραπάνω συναλλαγές θα ολοκληρωθούν εφόσον πραγματοποιηθεί η απόκτηση ελέγχου της εταιρείας Χελλένικ Σηγουέης Α.Ν.Ε. από την ΑΤΤΙΚΑ Α.Ε. Συμμετοχών, για την οποία η τελευταία έχει υποβάλει σχετική γνωστοποίηση.

Μεταφορικό Έργο

Το 2017, η Εταιρεία δραστηριοποιήθηκε στην ακτοπλοϊκή γραμμή «Πειραιάς–Ηράκλειο» και διατήρησε την ισχυρή θέση που κατέχει διακινώντας 684 χιλ. επιβάτες, 101 χιλ. Ι.Χ. αυτοκίνητα και 57 χιλ. φορτηγά αυτοκίνητα.

Ενοποιημένη Κατάσταση Οικονομικής Θέσης – Κατάσταση αποτελεσμάτων και λοιπών συνολικών εισοδημάτων

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζεται η εταιρεία, η οποία μαζί με την μητρική περιλαμβάνονται στις ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις καθώς και η μέθοδος ενοποίησης με την οποία ενσωματώθηκε:

Επωνυμία	Μέθοδος ενοποίησης	Έδρα	% Συμμετοχής	
			2017	2016
Minoan Italia S.p.A.	Ολική	Παλέρμο Ιταλίας	100%	100%

Τα βασικά μεγέθη της ενοποιημένης Κατάστασης χρηματοοικονομικής θέσης καθώς και της Κατάστασης αποτελεσμάτων και λοιπών συνολικών εισοδημάτων του Ομίλου διαμορφώθηκαν όπως παρακάτω:

	2017	2016	Μεταβολή €
Βασικά μεγέθη Κατάστασης χρηματοοικονομικής θέσης			
Μη Κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία	390.071	402.692	-12.621
Κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία	49.887	77.679	-27.792
Ίδια Κεφάλαια	284.311	280.195	4.116
Υποχρεώσεις	155.647	200.176	-44.529

Βασικά μεγέθη Κατάστασης αποτελεσμάτων και λοιπών συνολικών εισοδημάτων			
Συνεχιζόμενες δραστηριότητες			
Κύκλος Εργασιών	79.459	62.417	17.042
Κόστος Πωληθέντων	55.309	43.778	11.531
Έξοδα Διοίκησης – Διάθεσης	17.552	15.304	2.248
Κέρδη χρήσης προ Φόρων, Χρηματοδοτικών & Επενδυτικών Αποτελεσμάτων και Αποσβέσεων (EBITDA)	20.132	19.262	870
Καθαρά Χρηματοοικονομικά και Επενδυτικά Αποτελέσματα	1.605	1.944	-339
Ενοποιημένα Κέρδη χρήσης μετά από φόρους από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	4.159	2.251	1.908
Ενοποιημένα Αποτελέσματα (Ζημίες) / κέρδη χρήσης από διακοπείσες δραστηριότητες	-78	18.407	-18.485
Ενοποιημένα Κέρδη χρήσης μετά από φόρους	4.081	20.658	-16.577

- Το Μη Κυκλοφορούν Ενεργητικό (πάγιο) διαμορφώθηκε σε € 390.071 έναντι € 402.692 την 31/12/2016 μειωμένο κατά € 12.621, γεγονός που οφείλεται κυρίως στις αποσβέσεις της χρήσης.
- Το Κυκλοφορούν Ενεργητικό παρουσιάζει μείωση κατά € 27.792 και διαμορφώθηκε σε € 49.887, έναντι € 77.679 την 31/12/2016. Η μεταβολή αυτή οφείλεται κυρίως στη μείωση των εμπορικών απαιτήσεων συνέπεια της διακοπείσας δραστηριότητας διαχείρισης των πλοίων στην αγορά της Αδριατικής από την 1/1/2017.
- Τα Ίδια Κεφάλαια αυξήθηκαν κατά € 4.116 και διαμορφώθηκαν σε € 284.311 έναντι € 280.195 την 31/12/2016. Η εν λόγω μεταβολή αυτή οφείλεται στα κέρδη της χρήσης.
- Οι Συνολικές Υποχρεώσεις του Ομίλου μειώθηκαν κατά € 44.529 σε € 155.647 έναντι € 200.176 την 31/12/2016. Η παραπάνω μείωση είναι κυρίως συνέπεια της διακοπείσας δραστηριότητας διαχείρισης των πλοίων στην αγορά της Αδριατικής από την 1/1/2017, καθώς και της αποπληρωμής του χρεολυσίου της χρήσης.

Σε επίπεδο οικονομικών αποτελεσμάτων από συνεχιζόμενες δραστηριότητες παρουσιάστηκε βελτίωση παρά την οικονομική κρίση στην Ελλάδα και τον συνεχώς εντεινόμενο ανταγωνισμό μεταξύ των εταιρειών του κλάδου.

Πιο αναλυτικά:

- Ο Κύκλος Εργασιών από συνεχιζόμενες δραστηριότητες παρουσίασε αύξηση της τάξεως των € 17.042 και διαμορφώθηκε σε € 79.459 έναντι € 62.417 της χρήσης του 2016. Η θετική εξέλιξη αυτή οφείλεται κυρίως στην ενίσχυση της δραστηριότητας πρακτορεύσεων της Εταιρείας με την ανάληψη της γενικής πρακτόρευσης των πλοίων του Ομίλου Grimaldi στην γραμμή Πάτρα–Ηγουμενίτσα–Αγκώνα–Βενετία.
- Το Κόστος Πωληθέντων αυξήθηκε κατά € 11.531 και διαμορφώθηκε σε € 55.309 έναντι € 43.778 της αντίστοιχης προηγούμενης χρήσης. Η μεταβολή αυτή οφείλεται κυρίως σε κόστη που συνδέονται με την ανάληψη εκμετάλλευσης χώρων πωλήσεων (εστιατόρια–bars–καταστήματα) σε πλοία εταιρειών του Ομίλου της υπερκείμενης μητρικής καθώς και στη σημαντική αύξηση της τιμής των καυσίμων.
- Τα Έξοδα Διοίκησης και Διάθεσης παρουσίασαν αύξηση κατά € 2.248 σε σχέση με την αντίστοιχη προηγούμενη χρήση και διαμορφώθηκαν σε € 17.552.
- Τα αποτελέσματα προ Φόρων, Χρηματοδοτικών & Επενδυτικών Αποτελεσμάτων και Αποσβέσεων (EBITDA) από συνεχιζόμενες δραστηριότητες της χρήσης διαμορφώνονται σε κέρδη € 20.132 έναντι κερδών € 19.262 την χρήση του 2016 παρουσιάζοντας αύξηση κατά € 870.
- Τα Καθαρά Χρηματοοικονομικά και Επενδυτικά Αποτελέσματα, παρουσιάζουν μείωση σε σχέση με αυτά της αντίστοιχης χρήσης του 2016 και διαμορφώθηκαν σε € 1.605 έναντι € 1.944 (μείωση €339). Η μεταβολή αυτή οφείλεται κυρίως στην αποπληρωμή δανειακών υποχρεώσεων.
- Τα Καθαρά μετά από φόρους Αποτελέσματα της χρήσης από συνεχιζόμενες δραστηριότητες διαμορφώθηκαν σε κέρδη € 4.159 έναντι κερδών € 2.251 της περασμένης χρήσης.

Χρηματοοικονομικοί Δείκτες

Ορισμένοι βασικοί χρηματοοικονομικοί δείκτες του Ομίλου παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα:

	2017	2016
Γενική Ρευστότητα	1,74	1,31
<u>Σύνολο Κυκλοφορούντων Περιουσιακών Στοιχείων</u> Σύνολο Βραχυπρόθεσμων Υποχρεώσεων		
Άμεση Ρευστότητα	1,66	1,25
<u>Σύνολο Κυκλοφορούντων Περιουσιακών Στοιχείων – Αποθέματα</u> Σύνολο Βραχυπρόθεσμων Υποχρεώσεων		
Σχέση Ιδίων προς Ξένα Κεφάλαια	1,83	1,40
<u>Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων</u> Σύνολο Υποχρεώσεων		
Συντελεστής Μόχλευσης	0,27	0,31
<u>Καθαρός Δανεισμός</u> Συνολικά Απασχολούμενα Κεφάλαια		

- Ο δείκτης Γενικής Ρευστότητας αξιολογεί τη δυνατότητα της Εταιρείας να ανταποκριθεί στην αποπληρωμή των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων της και προκύπτει από τα αντίστοιχα κονδύλια του Ισολογισμού.
- Ο δείκτης Άμεσης Ρευστότητας μας δείχνει πόσες φορές τα ταχέως ρευστοποιήσιμα στοιχεία της Εταιρείας καλύπτουν τις βραχυχρόνιες υποχρεώσεις της και προκύπτει από τα αντίστοιχα κονδύλια του Ισολογισμού.
- Ο δείκτης Ιδίων προς Σύνολο Υποχρεώσεων παρουσιάζει την χρηματοοικονομική διάθρωση της Εταιρείας και την σχέση ανάμεσα στα Ίδια κεφάλαια με τις Βραχυπρόθεσμες και Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις και προκύπτει από τα αντίστοιχα κονδύλια του Ισολογισμού.
- Ο Συντελεστής Μόχλευσης είναι ο λόγος του καθαρού δανεισμού ο οποίος προκύπτει από το σύνολο του τραπεζικού δανεισμού (Μακροπρόθεσμος & Βραχυπρόθεσμος) και την αφαίρεση των ταμειακών διαθεσίμων & ισοδύναμων προς τα Συνολικά Απασχολούμενα Κεφάλαια τα οποία προκύπτουν από το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων και τον καθαρό δανεισμό. Ο εν λόγω δείκτης παρουσιάζει τη χρηματοοικονομική διάθρωση της Εταιρείας και αξιολογεί την δυνατότητα της να δανειστεί περαιτέρω κεφάλαια.

Εταιρική Κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης – Κατάσταση αποτελεσμάτων και λοιπών συνολικών εισοδημάτων

Παρακάτω παρουσιάζονται τα σημαντικότερα μεγέθη της Κατάστασης χρηματοοικονομικής θέσης και της Κατάστασης αποτελεσμάτων και λοιπών συνολικών εισοδημάτων της Εταιρείας:

	2017	2016	Μεταβολή €
Βασικά μεγέθη Κατάστασης χρηματοοικονομικής θέσης			
Μη Κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία	378.617	392.309	-13.692
Κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία	49.958	76.649	-26.691
Ίδια Κεφάλαια	273.700	269.817	3.883
Υποχρεώσεις	154.875	199.141	-44.266
Βασικά μεγέθη Κατάστασης αποτελεσμάτων και λοιπών συνολικών εισοδημάτων			
Συνεχιζόμενες δραστηριότητες			
Κύκλος Εργασιών	69.103	52.035	17.068
Κόστος Πωληθέντων	49.768	38.227	11.541
Έξοδα Διοίκησης – Διάθεσης	17.400	15.156	2.244
Κέρδη χρήσης προ Φόρων, Χρηματοδοτικών & Επενδυτικών Αποτελεσμάτων και Αποσβέσεων (EBITDA)	9.942	9.050	892
Χρηματοοικονομικά Έσοδα	167	139	28
Χρηματοοικονομικά Έξοδα	1.796	2.113	-317
Κέρδη χρήσης μετά από φόρους από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	3.926	1.392	2.534
(Ζημίες) / κέρδη χρήσης μετά από φόρους από διακοπείσες δραστηριότητες	-78	18.407	-18.485
Κέρδη χρήσης μετά από φόρους	3.848	19.799	-15.951

Πορεία Μετοχής

(ποσά σε €)

Η τιμή της μετοχής της Εταιρείας διαμορφώθηκε κατά την 31/12/2017 σε € 2,40 ενώ η χρηματιστηριακή της αξία κατά την ίδια ημερομηνία ανήλθε σε € 256.752.120.

Σημαντικά Γεγονότα μετά τη λήξη της Χρήσης 2017

(ποσά σε €)

Τον Ιανουάριο του 2018 ολοκληρώθηκε η περίοδος εκναύλωσης των πλοίων της θυγατρικής εταιρείας Minoan Italia S.p.A. M/V Mykonos Palace και M/V Cruise Bonaria στην εταιρεία Compagnia Italiana di Navigazione (C.I.N.). Περαιτέρω η εταιρεία Minoan Italia SpA, 100% θυγατρική των Μινωικών Γραμμών, προχώρησε άμεσα στην εκναύλωση των εν λόγω πλοίων στην Grimaldi Euromed SpA, η οποία είναι εταιρεία του Ομίλου της υπερκείμενης μητρικής.

Στις 8/3/2018, η Minoan Italia S.p.A., 100% θυγατρική της Εταιρείας, προχώρησε στη μεταβίβαση του πλοίου M/V Cruise Bonaria στην εταιρεία Grimaldi Euromed SpA. Το τίμημα της πώλησης του πλοίου ανήλθε σε € 70 εκατ. ενώ το εκτιμώμενο καθαρό κέρδος από την πώλησή του θα διαμορφωθεί σε € 1,5 εκατ. περίπου και θα συμπεριληφθεί στα χρηματοοικονομικά αποτελέσματα του 2018. Το ποσό των € 70 εκατ. θα χρησιμοποιηθεί στο σύνολό του για μερική αποπληρωμή του ομολογιακού δανείου της Εταιρείας.

Σημειώνεται ότι το πλοίο M/V Cruise Bonaria είχε εκναυλωθεί στην εταιρεία Grimaldi Euromed SpA τον Ιανουάριο του τρέχοντος έτους.

Δεν υφίστανται περαιτέρω μεταγενέστερα γεγονότα του Ισολογισμού της 31/12/2017, που να αφορούν είτε τη μητρική εταιρεία είτε τον Όμιλο.

Προοπτικές για το 2018

Η διαμόρφωση των οικονομικών αποτελεσμάτων της Εταιρείας εξαρτάται, κατά κύριο λόγο, από τους εξής παράγοντες:

- Την κατάσταση της οικονομίας στην Ελλάδα που έχει επίπτωση στο διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών και στην ανάπτυξη εργασιών των επιχειρήσεων.
- Το κλίμα αβεβαιότητας στις διεθνείς αγορές και οι διεθνείς οικονομικές εξελίξεις.
- Τις επιδράσεις στην τουριστική κίνηση από τις κοινωνικοπολιτικές εξελίξεις σε εθνικό αλλά και σε διεθνές επίπεδο, κυρίως στα θέματα που αφορούν τις εχθροπραξίες στα κράτη της ανατολικής Μεσογείου, την προσφυγική κρίση, την κοινωνική αναταραχή κ.α.
- Την ένταση του ανταγωνισμού μεταξύ των εταιρειών του κλάδου της επιβατηγού ναυτιλίας.
- Την διακύμανση των τιμών των καυσίμων.

Η ευμετάβλητη φύση των ανωτέρω παραγόντων καθιστά δυσχερή την πρόβλεψη της εξέλιξης και της επίπτωσής τους επί του μεταφορικού έργου και των οικονομικών μεγεθών της Εταιρείας κατά τη χρήση 2018. Σε κάθε περίπτωση, η Διοίκηση της Εταιρείας βρίσκεται σε συνεχή εγρήγορση προκειμένου να εκμεταλλευτεί τις επιχειρηματικές ευκαιρίες και να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις ώστε να συνεχιστεί η ανοδική πορεία των οικονομικών αποτελεσμάτων της Εταιρείας.

Εταιρικό Μοντέλο – Βασικοί Στόχοι & Στρατηγικές

Η Εταιρεία παρέχει υπηρεσίες θαλάσσιων μεταφορών συμβάλλοντας στην ανάπτυξη του εγχώριου και διεθνούς τουρισμού & εμπορίου. Ο στόλος της Εταιρείας αποτελείται από πλοία τα οποία έχουν την δυνατότητα μεταφοράς επιβατών, Ι.Χ. αυτοκινήτων καθώς και φορτηγών οχημάτων. Επιπρόσθετα, παρέχει υπηρεσίες πρακτόρευσης στην αγορά της Αδριατικής. Κύριο μέλημα και βασική της προτεραιότητα είναι η συνεχής βελτίωση των υπηρεσιών της προς τους πελάτες και η οικοδόμηση μακροχρόνιων σχέσεων πιστότητας πελατών οι οποίες βασίζονται στην ποιότητα και την αξιοπιστία των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Η διοίκηση της Εταιρείας επικεντρώνει την προσοχή στις παρακάτω επιχειρηματικές πολιτικές:

- Επενδύει σε πλοία μοντέρνα και τεχνολογικά προηγμένα
- Παρέχει υψηλό επίπεδο υπηρεσιών δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στα θέματα ασφάλειας και ποιότητας
- Στοχεύει στη συνεχή βελτίωση και αναβάθμιση της ποιότητας και των χαρακτηριστικών των παρεχόμενων υπηρεσιών σύμφωνα και με τις διατυπωμένες ανάγκες της αγοράς προκειμένου να επιτύχει υψηλό επίπεδο ικανοποίησης των πελατών της
- Απολαμβάνει υψηλό επίπεδο πιστότητας πελατών προς την Εταιρεία

Οι βασικοί στόχοι που θέτει η Εταιρεία είναι οι παρακάτω:

- Βέλτιστο επίπεδο της λειτουργίας του στόλου
- Καλύτερες δυνατές αποδόσεις για το επενδυμένο κεφάλαιο στην Εταιρεία
- Διατήρηση μίας υγιούς χρηματοοικονομικής δομής
- Ενίσχυση της μακροχρόνιας οικονομικής αξίας της Εταιρείας
- Εκμετάλλευση πιθανών ευκαιριών για περαιτέρω ανάπτυξη στον κλάδο της επιβατηγού ναυτιλίας
- Βελτίωση της θέσης της στην αγορά.

Πολιτικές ποιότητας

Η πολύχρονη παρουσία της Εταιρείας στο κλάδο της Επιβατηγού ναυτιλίας, οι αυστηρές πολιτικές ποιότητας που διαχρονικά ακολουθεί, το άρτια κατηρτισμένο στελεχιακό δυναμικό της καθώς και οι επενδύσεις σε πλοία υψηλών προδιαγραφών την έχουν οδηγήσει στην παροχή υψηλού επιπέδου υπηρεσιών. Μέσα στο πλαίσιο αυτό, η Εταιρεία έχει καταφέρει να διακριθεί, λαμβάνοντας σημαντικές πιστοποιήσεις και βραβεία από αναγνωρισμένους διεθνείς και εγχώριους οργανισμούς:

- ISO 9001:2008, Σύστημα Διαχείρισης Ποιότητας, που της αποδόθηκε για την «Ασφαλή και Ποιοτική Μεταφορά Επιβατών και Οχημάτων» από το Διεθνή Νηογνώμονα RINA.
- ISO 22000:2005, Σύστημα Ασφαλούς Διαχείρισης Τροφίμων για αποθήκευση, επεξεργασία και σερβίρισμα τροφίμων και ποτών στα πλοία, από την TÜV Hellas.
- ISM-Code (International Safety Management) Κώδικα Ασφαλούς Διαχείρισης και τον κώδικα ISPS (International Ship and Port Facility Security) - Διεθνές Πιστοποιητικό Ασφάλειας Πλοίου, από τον Νηογνώμονα RINA.
- Πιστοποίηση HACCP (Hazardous Analysis Critical Control Point) από τον TÜV HELLAS (μέλος του RWMTÜV Group) για τη Διασφάλιση Υγιεινής, στην αποθήκευση, την παραγωγή και την κατανάλωση των τροφίμων και των ποτών εν πλω.

Οι εν λόγω πιστοποιήσεις που έχει λάβει η Εταιρεία επιβεβαιώνουν τους αυστηρούς κανόνες και διαδικασίες που τηρούνται τόσο στα πλοία του στόλου όσο και στις υπηρεσίες ξηράς. Σημειώνεται ότι οι πιστοποιήσεις αυτές λαμβάνονται κατόπιν διενέργειας των προβλεπόμενων κατά περίπτωση σχετικών επιθεωρήσεων από ανεξάρτητους επιθεωρητές.

Περιβαλλοντικά Ζητήματα

Η Εταιρεία δίνει μεγάλη έμφαση και προτεραιότητα σε θέματα ενεργειακής διαχείρισης επιδιώκοντας συνεχώς τη βελτίωση της αποδοτικότητάς τους που συνεπάγεται μείωση του ενεργειακού αποτυπώματος των πλοίων του στόλου τους και περαιτέρω προστασία του περιβάλλοντος.

Πιο συγκεκριμένα, για την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος υλοποιεί επιπλέον ενέργειες, χρησιμοποιώντας ποικίλους τρόπους ανακύκλωσης, συνεργαζόμενη επίσης με κορυφαίες εταιρείες διαχείρισης στερεών και υγρών αποβλήτων ώστε να υπάρχουν όσο το δυνατόν λιγότερες επιπτώσεις στο θαλάσσιο περιβάλλον.

Περαιτέρω, η Εταιρεία έχοντας αναγνωρίσει το σημαντικό ρόλο που έχουν οι εργαζόμενοι της σε θάλασσα και ξηρά στην επίτευξη των στόχων που αφορούν την προστασία του περιβάλλοντος φροντίζει να τηρούνται οι περιβαλλοντικές διαδικασίες και οδηγίες της Εταιρείας καθώς και να συνεργάζονται μαζί προκειμένου να υλοποιούνται νέες πρωτοβουλίες με σκοπό την μείωση των αρνητικών επιπτώσεων στο περιβάλλον.

Επίσης η Εταιρεία προμηθεύεται φιλικά προς το περιβάλλον αναλώσιμα υλικά, ανταλλακτικά, εξοπλισμό και φροντίζει για τη συνεχή εκπαίδευση των μελών του πληρώματος και του προσωπικού ξηράς της εταιρείας, ώστε να δημιουργηθεί περιβαλλοντική συνείδηση με παράλληλη προτροπή για ευαισθητοποίηση του επιβατικού κοινού.

Στα πλοία του ομίλου έχουν τοποθετηθεί πτερύγια προπελών ενώ έχει γίνει και επικάλυψη της γάστρας του πλοίου με σιλικονούχα, φιλικά προς το περιβάλλον χρώματα, ώστε συνδυαστικά να εξασφαλιστεί η υψηλότερη δυνατή ενεργειακή απόδοση αποφέροντας μείωση κατανάλωσης και εκπομπών ρύπων κατά 24% περίπου.

Στόχος των παραπάνω ενεργειών είναι η πλήρης εναρμόνιση της εταιρείας με το SHIP ENERGY EFFICIENCY MANAGEMENT PLAN και ταυτόχρονα η μείωση των εκπομπών ρύπων του διοξειδίου του άνθρακα.

Επίσης, οι Μινωικές Γραμμές :

- Τηρούν εθελοντικά το Σύστημα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης (Environmental Management System ISO 14001:2004), για το οποίο η Εταιρεία επιθεωρείται ετησίως από το Νηογνώμονα RINA.
- Σχεδιάζουν δρομολόγια με χαμηλή ταχύτητα, ώστε να υπάρχει εξοικονόμηση καυσίμων και μικρότερες εκπομπές ρύπων.
- Κατά τη διάρκεια παραμονής κάθε πλοίου στο λιμάνι χρησιμοποιούν μόνο καύσιμα που περιέχουν ελάχιστο θείο (ultra-low sulfur marine gas oil).

Τέλος, οι Μινωικές Γραμμές συμμετέχουν σε ερευνητικό πρόγραμμα του ΕΛ.ΚΕ.ΘΕ. για την μελέτη του υδάτινου περιβάλλοντος και είναι μέλος της "HELMERA", Ελληνικής Ένωσης Προστασίας Θαλάσσιου Περιβάλλοντος.

Η Εταιρεία τηρεί ένα αυστηρό σύστημα διαδικασιών και ελέγχων σχετικά με την διαχείριση των αποβλήτων και των λυμάτων στα πλοία του στόλου της σύμφωνα και με τους σχετικούς εγχώριους και διεθνείς κανονισμούς. Κατά το έτος 2017 το σύνολο των αποβλήτων και λυμάτων, για τα οποία τα πλοία μας τηρούν όλα τα πρότυπα, που διαχειρίστηκε η εταιρεία ήταν:

ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ ΤΟ ΕΤΟΣ 2017 σε ΚΥΒΙΚΑ ΜΕΤΡΑ								
ΠΛΟΙΟ	Πετρελαιοειδή Κατάλοιπα	Σεντινόναρα	Πλαστικά	Υπολείμματα τροφίμων	Οικιακά Απορρίμματα	Χρησιμοποιημένα Μαγειρικά Λάδια	Άλλα Απορρίμματα	Ανακυκλωμένα Σεντινόναρα
ΚΝΩΣΟΣ ΠΑΛΑΣ	297,00	311,50	298,00	342,60	1.100,10	0,30	413,50	283,50
ΦΑΙΣΤΟΣ ΠΑΛΑΣ	305,00	371,30	326,65	357,60	1.109,40	0,65	466,00	313,80
ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ	602,00	682,80	624,65	700,20	2.209,50	0,95	879,50	597,30

Ανθρώπινο Δυναμικό – Εταιρικές Ευκαιρίες

Η Εταιρεία πιστεύει ότι η προσωπικότητα του κάθε εργαζόμενου συμβάλλει σημαντικά στην επιτυχία της ως εταιρείας ευρείας αναγνωρισιμότητας στον κλάδο της, και στοχεύει στην πρόσληψη, κατάρτιση και διατήρηση ατόμων με κατάλληλα προσόντα (ταλέντα) με στόχο τη διατήρηση υψηλού επιπέδου παρεχόμενων υπηρεσιών σε ξηρά και θάλασσα.

Η Εταιρεία έχει αναπτύξει και συνεργάζεται με τα σημαντικότερα εκπαιδευτικά ιδρύματα μέσα από τα γραφεία διασύνδεσης και συχνά απασχολεί φοιτητές και παρέχει ίσες ευκαιρίες και μεταχείριση στην απασχόληση ανεξαρτήτως ηλικίας, σεξουαλικού προσανατολισμού, φυλής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων.

Η προώθηση της ισότητας και των ίσων ευκαιριών στον τομέα της απασχόλησης αποτελεί βασική επιδίωξη και προτεραιότητα της Εταιρείας και εφαρμόζεται σε όλα τα επίπεδα της διοικητικής πυραμίδας. Οι εργαζόμενοι σε κάθε υπηρεσία, διοικητική θέση, εποπτικό όργανο θα πρέπει να διαθέτουν τα κατάλληλα προσόντα, δεξιότητες, τη γνώση και εμπειρία του αντικειμένου ή τομέα απασχόλησης τους. Περαιτέρω, η Εταιρεία επενδύει στην εκπαίδευση των εργαζομένων

της με στόχο την διαρκή τους βελτίωση καθώς και την επαγγελματική τους ανέλιξη, ενώ είναι απολύτως σεβαστά και προστατεύονται πλήρως τα δικαιώματα των εργαζομένων.

Η προώθηση των αρχών της ουσιαστικής ισότητας στο χώρο εργασίας για όλους τους συμμετέχοντες, ανεξαρτήτως των προσωπικών τους χαρακτηριστικών ή/και επιλογών σε συνδυασμό με την διαρκή εκπαίδευση των εργαζομένων και τον κώδικα ηθικής της Εταιρείας ο οποίος μεταξύ άλλων περιλαμβάνει αξίες όπως την ποιότητα, διαφάνεια, υπευθυνότητα, σεβασμό, καινοτομία συμβάλουν στην αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών και τη συνολική βελτιστοποίηση της απόδοσης του ανθρώπινου δυναμικού της Εταιρείας.

Η Εταιρεία πιστεύει στη διαχείριση των ανθρώπων με σεβασμό και αξιοπρέπεια, τόσο ως μεμονωμένα άτομα, όσο και ως μέρη του ανθρώπινου δυναμικού της.

Το ανθρώπινο δυναμικό της Εταιρείας αναλύεται ως ακολούθως:

Απασχολούμενο Ανθρώπινο Δυναμικό

- Υπηρεσίες & Διευθύνσεις Ξηράς → 142 εργαζόμενοι, εκ των οποίων:
  - 69 άνδρες (49%) / 73 γυναίκες (51%) (5 γυναίκες σε θέσεις υψηλής ευθύνης)
- Πληρώματα → 176, εκ των οποίων 12 γυναίκες (6,8%)

Ηλικιακή κατανομή Ανθρώπινου Δυναμικού

<u>ΞΗΡΑ / άτομα</u>	<u>ΘΑΛΑΣΣΑ / άτομα</u>	<u>Ηλικία</u>
13	29	< 30
99	109	30 – 50
30	38	> 50

Δία βίου μάθηση

Είναι φιλοσοφία της Εταιρείας η ανάπτυξη και η βελτίωση των δεξιοτήτων των εργαζομένων, επιδιώκοντας τη παράλληλη βελτίωση και ανάπτυξη ποιοτικών υπηρεσιών (δια βίου μάθηση). Για την επίτευξη αυτού του στόχου η Εταιρεία παρακινεί και προσφέρει στους εργαζόμενους της ευκαιρίες εκπαίδευσης και επιμόρφωσης μέσω εταιρικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων και σεμιναρίων/ημερίδων. Ταυτόχρονα οι υπάλληλοι που σπουδάζουν έχουν την παροχή σπουδαστικής άδειας μετ' αποδοχών για το σκοπό αυτό σύμφωνα με την Συλλογική Σύμβαση Εργασίας (ΣΣΕ).

Κατά το έτος 2017, 94 στελέχη της Εταιρείας που εργάζονται σε ξηρά και θάλασσα συμμετείχαν σε 16 διαφορετικά εκπαιδευτικά σεμινάρια έχοντας συνολικά 831 ώρες κατάρτισης.

Σύστημα αξιολόγησης

Αντικείμενο της διεργασίας είναι η περιγραφή των απαιτούμενων ενεργειών για τον καθορισμό των στόχων του ανθρώπινου δυναμικού της Εταιρείας και τη διαχείριση της βελτίωσης της απόδοσης του. Η ηλεκτρονική εφαρμογή της διαδικασίας αξιολόγησης, διασφαλίζει το απόρρητο της διαδικασίας και συμβάλλει στη δημιουργία βάσης δεδομένων για τη χρήση στατιστικών στοιχείων, ώστε να συμβάλλει στη λήψη ορθών διοικητικών αποφάσεων και βελτίωσης της απόδοσης των εργαζομένων στοχευμένα.

Στόχος είναι η διαρκής προσπάθεια να λειτουργήσει το σύστημα αξιολόγησης ως εργαλείο ανάπτυξης και βελτίωσης του Ανθρώπινου Δυναμικού της Εταιρείας διασφαλίζοντας το πλαίσιο μιας ειλικρινούς στάσης και διαλόγου μεταξύ εργαζομένων και διευθυντικών στελεχών αλλά και της διοίκησης για συγκεκριμένα εργασιακά θέματα που απασχολούν την Εταιρεία.

Υγεία και ασφάλεια

Η ασφάλεια στο χώρο εργασίας είναι κύρια προτεραιότητα της Εταιρείας. Η Εταιρεία λαμβάνει επαρκή μέτρα για να αποτρέψει τυχόν ατυχήματα και καθιερώνει τις πρακτικές που ανιχνεύουν, αποτρέπουν ή/και αντιμετωπίζουν τους πιθανούς κινδύνους για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων, καθώς και των συνεργατών/πελατών που επισκέπτονται καθημερινά τις υπηρεσίες μας.

Επίσης η Εταιρεία έχει δημιουργήσει πιστοποιημένους μηχανισμούς που αποβλέπουν στη βελτίωση των συνθηκών εργασίας και στην εξασφάλιση της υγείας και ασφάλειας του προσωπικού της. Η Εταιρεία παρέχει στους εργαζόμενους στις διοικητικές υπηρεσίες εδώ και πολλά χρόνια ομαδικό ασφαλιστήριο ζωής, το οποίο περιλαμβάνει και νοσηλευτικές - ιατροφαρμακευτικές καλύψεις καθώς και ετήσιο check-up με υψηλές παροχές/ πλήθος σοβαρών εξετάσεων.

Ταυτόχρονα η Εταιρεία σε σχέση με τα πληρώματα συμμορφώνεται στα πλαίσια των κανονισμών ISO & ISM κ.τ.λ.

Για το 2017:

* Θανατηφόρα εργατικά ατυχήματα: 0 – (0%)

* Μη θανατηφόρα εργατικά ατυχήματα : 1 (ναυτικός σε πλοίο) – (0,5 %)

Κοινωνική ευθύνη – Πολιτικές

Η Εταιρεία υποστηρίζει σταθερά μια καθαρά ανθρωποκεντρική φιλοσοφία, σύμφωνα με την οποία κάθε επιχειρηματική τους δραστηριότητα οφείλει να έχει στο επίκεντρό της τον άνθρωπο.

Η συναίσθηση αυτής της κοινωνικής ευθύνης, έχει οδηγήσει την Εταιρεία σε μια σειρά από χορηγίες, υπό τη μορφή οικονομικής στήριξης ή δωρεάν μετακινήσεων με τα πλοία του στόλου της, που στόχο έχουν να ενισχύσουν, να ενθαρρύνουν και να επιβραβεύσουν αξιόλογες πρωτοβουλίες και προσπάθειες, ανταποδίδοντας με αυτόν τον τρόπο στην τοπική κοινωνία της Κρήτης μέρος του οφέλους που αποκομίζει, αποσκοπώντας έτσι στην ευημερία του κοινωνικού συνόλου και την πρόοδο.

Οι Μινωικές Γραμμές, λαμβάνοντας υπόψη την κοινωνικοοικονομική κατάσταση και τις σύγχρονες ανάγκες του επιβατικού κοινού, έχουν επιλέξει να στηρίζουν ευαίσθητες κοινωνικά ομάδες (άπορους, άνεργους, άτομα με ειδικές ικανότητες, πολυμελείς οικογένειες, φοιτητές, κοινότητες απεξάρτησης, κλπ.) που δοκιμάζονται από τις τρέχουσες οικονομικές συνθήκες. Αυτή η προσέγγιση, σε κοινωνικό επίπεδο, είναι στρατηγικά ενσωματωμένη στην ετήσια εμπορική/τιμολογιακή πολιτική της Εταιρείας μέσω της παροχής ειδικών εκπτώσεων, μειωμένων τιμών ή και ακόμα δωρεάν εισιτηρίων. Επιπλέον δέσμευση της Εταιρείας είναι, με συνέπεια και υπευθυνότητα, να αξιολογεί και να ικανοποιεί με τρόπο εξισοροπητικό, προς όφελος της κοινωνίας και της επιχείρησης, και την πλειοψηφία των αιτημάτων που αποστέλλονται στην εταιρεία σε καθημερινή βάση και που αφορούν τη χορήγηση ειδικών τιμών ή την οικονομική ενίσχυση μεμονωμένων ατόμων/οργανισμών σε ανάγκη.

Το σύγχρονο πλάνο των χορηγικών δράσεων των Μινωικών Γραμμών, στο πλαίσιο της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης καλύπτει ένα ευρύ φάσμα αποδεκτών όπως, Αθλητικές Ομάδες, Μουσεία, Πολιτιστικούς Συλλόγους, Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, Κέντρα Πολιτισμού (Εθνική Λυρική Σκηνή), αλλά και πολλές Κοινωνικές Οργανώσεις, όπως οι «Γιατροί του Αιγαίου Π.Α.Γ.Ν.Η», που από το 1996 προσφέρουν δωρεάν υπηρεσίες υγείας και πρόληψης, σε ευαίσθητες κοινωνικές ομάδες απομονωμένων περιοχών της Κρήτης και των ακριτικών Ελληνικών νησιών. Αναγνωρίζοντας αυτό το σπουδαίο κοινωνικό τους έργο, οι Μινωικές Γραμμές έχουν προβεί στην “υιοθεσία” της οργάνωσης παρέχοντας δωρεάν θαλάσσιες μετακινήσεις ατόμων, οχημάτων και εξοπλισμού.

Παράλληλα, ενισχύονται οι κοινωνικές δράσεις που αφορούν στη σωστή διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού και ανάπτυξη ενός ασφαλούς και φιλικού περιβάλλοντος εργασίας, στο οποίο επιβραβεύεται η αριστεία και προάγεται η ομαδικότητα και η ίση μεταχείριση με τη διοργάνωση δραστηριοτήτων που ξεπερνούν τα όρια της επαγγελματικής κατάρτισης και στοχεύουν στην ενίσχυση των προσωπικών δεσμών.

Στο πρόγραμμα εταιρικής κοινωνικής ευθύνης, οι Μινωικές Γραμμές έχουν εντάξει και στηρίζουν εδώ και 20 χρόνια την εθελοντική αιμοδοσία, μία πράξη πολιτισμού, κοινωνικής ευαισθησίας και γενναιοδωρης προσφοράς. Η πρωτοβουλία αυτή ξεκίνησε με στόχο την ενίσχυση του θεσμού της εθελοντικής αιμοδοσίας που «σώζει ζωές» και μέσα σε αυτά τα 20 χρόνια έχουν συγκεντρωθεί περισσότερες από 500 μονάδες αίματος.

Κίνδυνοι – Αβεβαιότητες

Η Εταιρεία και ο Όμιλος εκτίθενται κυρίως στους παρακάτω χρηματοοικονομικούς κινδύνους οι οποίοι ενδεχομένως να επηρεαστούν από το μακροοικονομικό και χρηματοοικονομικό περιβάλλον όπως αναλύεται παρακάτω.

Το Διοικητικό Συμβούλιο έχει τη συνολική ευθύνη για τη δημιουργία και την εποπτεία του πλαισίου διαχείρισης κινδύνου της Εταιρείας και του Ομίλου και βάσει εγκεκριμένων πολιτικών του, έχει αναθέσει στον Οικονομικό τομέα την παρακολούθηση των χρηματοοικονομικών κινδύνων. Οι πολιτικές διαχείρισης κινδύνου της Εταιρείας και του Ομίλου εφαρμόζονται προκειμένου να αναγνωρίζονται και να αναλύονται οι κίνδυνοι που αντιμετωπίζει η Εταιρεία και ο Όμιλος, να τίθενται όρια ανάληψης κινδύνου και να αντισταθμίζονται οι κίνδυνοι, ανάλογα με τις συνθήκες της αγοράς. Οι πολιτικές διαχείρισης κινδύνου, εξετάζονται περιοδικά ώστε να ενσωματώνουν τις αλλαγές που παρατηρούνται στις συνθήκες της αγοράς και στις δραστηριότητες της Εταιρείας και του Ομίλου.

Μακροοικονομικές συνθήκες στην Ελλάδα – Έλεγχος κεφαλαίων

Το μακροοικονομικό και χρηματοοικονομικό περιβάλλον στην Ελλάδα έχει γίνει ιδιαίτερα ευμετάβλητο έπειτα και από τους κεφαλαιακούς ελέγχους που επιβλήθηκαν από τον Ιούνιο του 2015 οι οποίοι περιλαμβάνουν περιορισμούς που επηρεάζουν τόσο τις εγχώριες συναλλαγές όσο και το σύνολο των συναλλαγών της χώρας μας με τις χώρες του εξωτερικού. Οι παραπάνω εξελίξεις, παρά τη χαλάρωση του νομοθετικού πλαισίου των κεφαλαιακών ελέγχων, εξακολουθούν να ισχύουν και να επιδρούν στην οικονομία της χώρας.

Το 2017, σημειώθηκε βελτίωση στην κατάσταση της Ελληνικής οικονομίας γεγονός που συνέβαλε θετικά τόσο στην ανάπτυξη της απασχόλησης όσο και στην ιδιωτική κατανάλωση. Επιπλέον, παρατηρήθηκε αύξηση του επιπέδου αξιοπιστίας και εμπιστοσύνης της χώρας μας γεγονός που συνέβαλε σημαντικά στην αποκλιμάκωση των αποδόσεων των Ελληνικών ομολόγων.

Βεβαίως, εξακολουθούν να υπάρχουν τα προβλήματα του τραπεζικού συστήματος με κυριότερο απ' όλα τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια καθώς και το θέμα της χρηματοδότησης της χώρας μετά την ολοκλήρωση του προγράμματος τον Αύγουστο του 2018 γεγονός που επηρεάζει αρνητικά την προοπτική της.

Εντός του ανωτέρω πολιτικοοικονομικού πλαισίου, όλες οι δραστηριότητες του Ομίλου συνεχίζονται κανονικά, ενώ αναλαμβάνονται από τη Διοίκηση όλες οι απαραίτητες ενέργειες για την θωράκιση του Ομίλου.

Η Διοίκηση έχει αξιολογήσει ότι δεν απαιτούνται πρόσθετες προβλέψεις απομείωσης των χρηματοοικονομικών και μη χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων του Ομίλου κατά την 31/12/2017, πέραν αυτών που διενήργησε και αναφέρονται στις οικονομικές καταστάσεις της χρήσης.

Τιμές καυσίμων

Το κόστος καυσίμων, λόγω της φύσης των υπηρεσιών που προσφέρει η Εταιρεία, είναι το σημαντικότερο λειτουργικό κόστος και αποτελεί τον βασικότερο κίνδυνο έκθεσης της Εταιρείας. Λόγω της υψηλής μεταβλητότητας των διεθνών τιμών πετρελαίου η Εταιρεία επεξεργάζεται συνεχώς διάφορα προϊόντα αντιστάθμισης του κινδύνου από την άνοδο της τιμής των καυσίμων, έτσι ώστε μόλις οι συνθήκες της αγοράς το επιτρέψουν, να προχωρήσει στη χρήση τους. Επιπρόσθετα, έχοντας ήδη προβεί σε μια σειρά ενεργειών η Εταιρεία έχει περιορίσει σημαντικά τις καταναλώσεις καυσίμων.

Επιπρόσθετα, η Εταιρεία από 1/1/2017 παρουσιάζει μικρότερη εξάρτηση από τις τιμές των καυσίμων μετά την απόφαση της Διοίκησης να μην ανανεώσει τις συμβάσεις ναύλωσης των πλοίων Cruise Europa και Cruise Olympia με τα οποία δραστηριοποιούνταν στην αγορά της βόρειας Αδριατικής.

Σημειώνεται, ότι το 2017 υπήρξε σημαντική αύξηση των διεθνών τιμών πετρελαίου γεγονός που είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση του κόστους καυσίμων ανά μετρικό τόνο.

Επιτόκια

Το σύνολο των μακροπρόθεσμων δανείων της Εταιρείας έχει συμφωνηθεί να εκτοκίζεται με κυμαινόμενο επιτόκιο Euribor πλέον περιθωρίου. Συνεπώς, η Εταιρεία είναι εκτεθειμένη σε κίνδυνο επιτοκίου αφού σε περίπτωση ανόδου του Euribor θα επιβαρυνθεί με επιπλέον χρεωστικούς τόκους. Κατά τη χρήση 2017, η διατήρηση των επιτοκίων δανεισμού σε ιδιαίτερος χαμηλά επίπεδα, συμβάλλει θετικά στον σημαντικό περιορισμό του κόστους δανεισμού της Εταιρείας. Η έκθεση στον κίνδυνο επιτοκίων των δανειακών υποχρεώσεων παρακολουθείται συνεχώς και η Εταιρεία προκειμένου να τον αντιμετωπίσει, ελέγχει την επίδρασή του στην λειτουργία της και προχωρά, όταν οι συνθήκες της αγοράς το επιτρέπουν, σε χρήση χρηματοοικονομικών μέσων (παραγώγων), ώστε να διαχειριστεί αποτελεσματικά τον συγκεκριμένο κίνδυνο και να βελτιστοποιήσει παράλληλα την χρηματοοικονομική της απόδοση.

Μία μεταβολή κατά 0,50% των επιτοκίων κατά την ημερομηνία του ισολογισμού θα επηρέαζε ανάλογα θετικά ή αρνητικά τα αποτελέσματα της Εταιρείας, κατά τα ποσά που παρουσιάζονται παρακάτω. Η ανάλυση έγινε κατά τον ίδιο τρόπο με αυτή του 2016.

	<u>Αποτελέσματα</u>	
	<u>0,5%</u>	<u>0,5%</u>
	<u>αύξηση</u>	<u>μείωση</u>
<u>31/12/2017</u>		
Δανειακές υποχρεώσεις	-696	696
Ευαισθησία ταμειακών ροών	-696	696
<u>31/12/2016</u>		
Δανειακές υποχρεώσεις	-766	766
Ευαισθησία ταμειακών ροών	-766	766

Ο παραπάνω πίνακας δεν περιλαμβάνει τη θετική επίπτωση των εισπραχθέντων τόκων από τις καταθέσεις.

Ρευστότητα

Ο κίνδυνος ρευστότητας συνίσταται στην αδυναμία της Εταιρείας και του Ομίλου να εκπληρώσουν τις χρηματοοικονομικές τους υποχρεώσεις όταν αυτές λήγουν. Η προσέγγιση που υιοθετεί η Εταιρεία και ο Όμιλος για τη διαχείριση της ρευστότητας είναι να διασφαλιστεί, η απαραίτητη ρευστότητα για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων της. Ως εκ τούτου, έχει εξασφαλίσει κατάλληλο συνδυασμό ρευστών διαθεσίμων και εγκεκριμένων τραπεζικών πιστώσεων.

Κατά την 31/12/2017 τα ταμειακά διαθέσιμα του Ομίλου ανέρχονταν σε € 33.839 έναντι € 29.379 της 31/12/2016 ενώ διατηρεί πιστωτικές γραμμές με συνεργαζόμενες τράπεζες, συνολικού ορίου χορήγησης € 7.000 κατά την 31/12/2017 και κατά την 31/12/2016, το οποίο στο σύνολο του δεν είχε χρησιμοποιηθεί. Οι παραπάνω πιστωτικές γραμμές, επιβαρύνονται με κυμαινόμενα επιτόκια, πλέον του περιθωρίου κέρδους των τραπεζών και οι εκάστοτε εκταμιεύσεις καλύπτονται με μεταχρονολογημένες επιταγές καθώς και με προσημείωση που έχει εγγραφεί επί δύο ακινήτων της Εταιρείας. Λαμβάνοντας υπόψη το υπόλοιπο των τραπεζικών πιστώσεων που υπάρχουν στην διάθεση του Ομίλου καθώς και το ύψος των ταμειακών διαθεσίμων του η Διοίκηση θεωρεί ότι δεν συντρέχει λόγος ύπαρξης του συγκεκριμένου κινδύνου στο προβλεπτό μέλλον.

Συναλλαγματικός Κίνδυνος

Μετά την υιοθέτηση του Ευρωπαϊκού κοινού νομίσματος από την Ελλάδα, η Εταιρεία εξάλειψε σε μεγάλο βαθμό το συναλλαγματικό της κίνδυνο, δεδομένου ότι το σύνολο σχεδόν των συναλλαγών της διενεργείται με βάση το ευρώ. Επιπρόσθετα η Εταιρεία δεν υπόκειται σε συναλλαγματικό κίνδυνο όσο αφορά τις δανειακές της υποχρεώσεις, δεδομένου ότι όλα τα δάνεια είναι σε ευρώ. Έμμεσα η Εταιρεία υφίσταται συναλλαγματικό κίνδυνο από την προμήθεια των καυσίμων.

Συνθήκες Αγοράς

Οι γραμμές στις οποίες η Εταιρεία δραστηριοποιείται, με πλοία τα οποία διαχειρίζεται ήπρακτορεύει, είναι πλήρως απελευθερωμένες, με αποτέλεσμα ο ανταγωνισμός μεταξύ των εταιρειών σε αυτές τις αγορές να είναι έντονος. Η προσπάθεια για διατήρηση και διεύρυνση των μεριδίων κάθε εταιρείας στις αγορές αυτές, ενδέχεται να δημιουργήσει συνθήκες εντονότερου ανταγωνισμού με αντίκτυπο στα οικονομικά τους αποτελέσματα. Στο πλαίσιο αυτό, η Εταιρεία, σε συνεργασία με τις συνδεδεμένες εταιρείες τα πλοία των οποίωνπρακτορεύει, προσπαθεί να βελτιστοποιεί την κατανομή

των πλοίων ανά γραμμή, να αξιολογεί την κερδοφορία των υφιστάμενων (αλλά και πιθανών νέων) γραμμών και να τιμολογεί τις υπηρεσίες της σε ανταγωνιστικά επίπεδα. Η τυχόν περαιτέρω εντατικοποίηση των συνθηκών ανταγωνισμού στις αγορές που δραστηριοποιείται η Εταιρεία ενδέχεται να επιφέρει ουσιωδώς δυσμενείς επιδράσεις στα λειτουργικά της αποτελέσματα, τις ταμειακές ροές και τη χρηματοοικονομική της κατάσταση. Η Εταιρεία, σε συνεργασία με τις συνδεδεμένες εταιρείες τα πλοία των οποίων πρακτορεύει, παρακολουθεί τις κινήσεις των ανταγωνιστών και ενεργεί ανάλογα προκειμένου να επιτύχει το βέλτιστο για αυτήν οικονομικό αποτέλεσμα και να διασφαλίσει με το καλύτερο δυνατό τρόπο το εταιρικό της συμφέρον.

Πιστωτικός κίνδυνος

Τα έσοδα της Εταιρείας προέρχονται από κατηγορίες υπηρεσιών όπως μεταφορά επιβατών και Ι.Χ. αυτοκινήτων, πωλήσεων επί των πλοίων σε εστιατόρια, μπαρ & καταστήματα επί των πλοίων, μεταφορά φορτηγών αυτοκινήτων, πρακτορεύσεις πλοίων συνδεδεμένων εταιρειών και ναυλώσεις πλοίων. Ως εκ τούτου, η πελατειακή βάση της Εταιρείας έχει υψηλό εύρος και αναλύεται ως εξής:

A) Στους έχοντες επαγγελματική συνεργασία όπως:

- Τουριστικοί Πράκτορες
- Κεντρικοί Πράκτορες
- Μεταφορικές Εταιρείες (Cargo Companies)
- Αυτοκινητιστές (Cargo Owners)
- Εταιρείες Ενοικίασεως Επιβατηγών Ι.Χ.
- Ναυτιλιακές Εταιρείες

B) Στους μεμονωμένους ταξιδιώτες–επιβάτες.

Γίνεται διαρκής προσπάθεια για την προσέλκυση περισσότερων δυνητικών πελατών (σε όλες τις παραπάνω κατηγορίες) για την ενίσχυση των πωλήσεων και διερεύνηση της πελατειακής βάσης. Ο πιστωτικός κίνδυνος αφορά περιπτώσεις αθέτησης υποχρέωσης αντισυμβαλλόμενων όσον αφορά στην εκπλήρωση των συναλλακτικών υποχρεώσεων. Με βάση την πιστωτική πολιτική που έχει θεσπίσει η Εταιρεία, κάθε νέος πελάτης εξετάζεται για την πιστοληπτική του ικανότητα πριν του προταθούν οι συνήθεις όροι πληρωμών. Η Εταιρεία παρακολουθεί τα υπόλοιπα των πελατών της και εξετάζει την περίπτωση σχηματισμού προβλέψεων. Συνεπώς, τυχόν αδυναμία πελατών να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις τους, ενδεχομένως να επηρεάσει τα αποτελέσματα της Εταιρείας μέσω της δημιουργίας αντίστοιχων προβλέψεων.

Προμηθευτές – Εφοδιαστική αλυσίδα

Η Εταιρεία έχει αναπτύξει μια αλυσίδα εφοδιασμού προκειμένου να εξυπηρετήσει τόσο τις ανάγκες για την ομαλή λειτουργία της (προμήθειες καυσίμων, ανταλλακτικών κ.α.) όσο και τις ανάγκες για την εξυπηρέτηση των επιβατών της (εμπορεύματα καταστημάτων, εστιατορίων & μπαρ). Μέχρι και σήμερα δεν έχει παρατηρηθεί κάποια ιδιαίτερη δυσκολία ή καθυστέρηση στην προμήθεια αγαθών και υπηρεσιών. Οι περιορισμοί στην κίνηση κεφαλαίων (capital controls) που επεβλήθησαν στην Ελλάδα τον Ιούνιο του 2015 δεν έχουν δημιουργήσει αξιοσημείωτες καθυστερήσεις στην αλυσίδα εφοδιασμού της Εταιρείας. Επιπρόσθετα, οι μακροχρόνιες συνεργασίες που έχει η Εταιρεία μας καθώς και η σχέση εμπιστοσύνης που έχει αναπτύξει με τους προμηθευτές τόσο του εσωτερικού όσο και του εξωτερικού βοηθά στην επίλυση των τυχόν μικρών προβλημάτων στη λήψη αγαθών & υπηρεσιών.

Εναρμόνιση με νέο κανονισμό

Με βάση τις αποφάσεις της Επιτροπής Προστασίας Περιβάλλοντος του Διεθνούς Ναυτιλιακού Οργανισμού IMO τα πλοία της ακτοπλοΐας έχουν δικαίωμα να εφοδιάζονται καύσιμα με περιεκτικότητα σε θείο 3,5% και 1,5% μέχρι 31/12/2019. Περαιτέρω, ο εν λόγω οργανισμός όρισε ως ημερομηνία υποχρεωτικής εφαρμογής για τη χρήση ναυτιλιακού καυσίμου μικρής περιεκτικότητας σε θείο 0,5% την 1η Ιανουαρίου 2020 για όλα ανεξαιρέτως τα πλοία της Ελληνικής Ακτοπλοΐας.

Η εν λόγω αλλαγή ενδέχεται να απαιτήσει την προσαρμογή των υφιστάμενων πλοίων του στόλου της Εταιρείας στις νέες προδιαγραφές που θεσπίστηκαν. Οι τυχόν επενδύσεις που μπορεί να απαιτηθούν στην περίπτωση που η Εταιρεία αποφασίσει να μην προμηθευτεί καύσιμο με χαμηλή περιεκτικότητα σε θείο αλλά εναλλακτικά να τοποθετήσει ειδικά φίλτρα καυσαερίων (scrubbers) στα πλοία του στόλου της δεν αναμένεται να έχουν σημαντική επίπτωση στην οικονομική κατάσταση της Εταιρείας.

Περιβαλλοντικός Κίνδυνος

Η Εταιρεία δίνει μεγάλη βαρύτητα σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος. Τα πλοία του στόλου εφαρμόζουν το Διεθνές Κώδικα Ασφαλούς Διαχείρισης Πλοίων (ISM) IMO, ενώ περαιτέρω εφαρμόζει κώδικες ασφαλείας που είναι υποχρεωμένοι λόγω της πιστοποίησης ISO 14001:2004, τηρώντας αυστηρά το υφιστάμενο κανονιστικό πλαίσιο. Η Εταιρεία έχοντας πλήρη επίγνωση και ευαισθησία στα περιβαλλοντικά θέματα εφαρμόζει απαρέγκλιτα τους σχετικούς κανόνες ασφαλείας.

Σημαντικές συναλλαγές μεταξύ της Εταιρείας και συνδεδεμένων μερών

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται οι σημαντικότερες συναλλαγές μεταξύ της Εταιρείας και του Ομίλου με τα συνδεδεμένα μέρη κατά την έννοια του Δ.Λ.Π. 24 τις χρήσεις 2017 και 2016 αντίστοιχα:

Εταιρεία	Μινωικές Γραμμές Α.Ν.Ε.						Η Εταιρεία	Minoan Italia S.p.A. Grimaldi Group S.p.A.	Ο Όμιλος
	Grimaldi Group S.p.A.*	Grimaldi Euromed S.p.A.	Grimaldi Deep Sea S.p.A.	Grimaldi Germany GBMH	Finnlines Plc	Grimaldi Belgium n.v.	Σύνολα	Σύνολα	
Έξοδα εμπορικής εκμετάλλευσης πλοίων (αμοιβή παραχώρησης χώρων επί πλοίων κλπ)	-	9.484	-	-	14	-	9.498	-	9.498
Έξοδα πρακτόρευσης και επίρριψη κόστους εξόδων πρακτόρευσης	-	-2.398	-110	20	-	-	-2.488	-	-2.488
Διάφορα έξοδα	-1	-8	-	-	-	1	-8	20	12
Σύνολα	-1	7.078	-110	20	14	1	7.002	20	7.022
Έσοδα από παροχή υπηρεσιών (προμήθειες και λοιπά έσοδα / επίρριψεις πρακτορεύσεων κλπ)	128	9.142	25	-	-	-	9.295	-	9.295
Επίρριψη εσόδων από εμπορική εκμετάλλευση πλοίων	37	3.600	-	-	-	-	3.637	-	3.637
Έσοδα από πώληση καυσίμων ναυλωμένων πλοίων	318	275	-	-	-	-	593	-	593
Σύνολα	483	13.017	25	-	-	-	13.525	-	13.525

* Περιλαμβάνεται η Grimaldi Tours

Εταιρεία	Μινωικές Γραμμές Α.Ν.Ε.			Η Εταιρεία	Minoan Italia S.p.A. Grimaldi Group S.p.A.	Ο Όμιλος
	Grimaldi Group S.p.A.*	Grimaldi Euromed S.p.A.	Grimaldi Deep Sea S.p.A.	Σύνολα	Σύνολα	
Κόστος ναύλωσης πλοίων	16.163	15.438	-	31.601	-	31.601
Κόστος μισθοδοσίας ναυτικών ναυλωμένων πλοίων	216	204	-	420	-	420
Αναλογία αποτελέσματος από εμπορική εκμετάλλευση ναυλωμένων πλοίων	1.171	1.156	-	2.327	-	2.327
Επίρριψη κόστους μισθοδοσίας ναυτικών υπό ναύλωση ιδιόκτητων πλοίων	-	-372	-	-372	-	-372
Επίρριψη κόστους εξόδων πρακτόρευσης	-	-1.746	-34	-1.780	-	-1.780
Κόστος καυσίμων ναυλωμένων πλοίων	-	268	-	268	-	268
Διάφορα έξοδα	4	2.056	-	2.060	20	2.080
Σύνολα	17.554	17.004	-34	34.524	20	34.544
Έσοδα από ναυλώσεις πλοίων	-	2.098	-	2.098	-	2.098
Έσοδα από επίρριψη κόστους ενδιαίτησης ναυτικών ναυλωμένων πλοίων	165	364	-	529	-	529
Λοιπά έσοδα από παροχή υπηρεσιών	60	1.778	12	1.850	-	1.850
Είσπραξη από πώληση πλοίου	-	55.000	-	55.000	-	55.000
Έσοδα από πώληση καυσίμων ναυλωμένων πλοίων	-	431	-	431	-	431
Διάφορα έσοδα	37	719	-	756	-	756
Σύνολα	262	60.390	12	60.664	-	60.664

* Περιλαμβάνεται η Grimaldi Tours

Διευκρινίζεται ότι οι παραπάνω συναλλαγές με τα συνδεδεμένα πρόσωπα, έχουν πραγματοποιηθεί υπό τους συνήθεις όρους της αγοράς.

Στο παρακάτω πίνακα παρατίθενται τα σημαντικότερα υπόλοιπα λογαριασμών της Εταιρείας και του Ομίλου κατά την 31/12/2017 και 31/12/2016 με τα συνδεδεμένα πρόσωπα τα οποία προέρχονται από τις συναλλαγές που περιγράφονται ανωτέρω.

<u>31/12/2017</u>		<u>Μινωικές Γραμμές Α.Ν.Ε.</u>				<u>Η Εταιρεία</u>	<u>Ο Όμιλος</u>
<u>εταιρεία</u>	<u>Grimaldi Group S.p.A.*</u>	<u>Grimaldi Euromed S.p.A.</u>	<u>Grimaldi Deep Sea S.p.A.</u>	<u>Finnlines Plc</u>	<u>Σύνολα</u>	<u>Σύνολα</u>	
απαίτηση από υποχρέωση σε	29	1.243	49	–	1.321	1.321	
	–	–	–	13	13	13	

* Περιλαμβάνεται η Grimaldi Tours

<u>31/12/2016</u>		<u>Μινωικές Γραμμές Α.Ν.Ε.</u>				<u>Η Εταιρεία</u>	<u>Ο Όμιλος</u>
<u>εταιρεία</u>	<u>Grimaldi Group S.p.A.*</u>	<u>Grimaldi Euromed S.p.A.</u>	<u>Grimaldi Deep Sea S.p.A.</u>	<u>Finnlines Plc</u>	<u>Σύνολα</u>	<u>Σύνολα</u>	
απαίτηση από υποχρέωση σε	2.423	16.837	–	1	19.261	19.261	
	–	–	48	–	48	48	

* Περιλαμβάνεται η Grimaldi Tours

Στη γραμμή των οικονομικών καταστάσεων «Προμηθευτές και λοιπές βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις» και συγκεκριμένα στο κονδύλι «Έξοδα χρήσεως δεδουλευμένα» συμπεριλαμβάνεται ποσό € 575 (2016: € 17.091) το οποίο δεν έχει τιμολογηθεί κατά την 31/12/2017 και γι αυτό δεν συμπεριλαμβάνεται στις ανωτέρω υποχρεώσεις προς συνδεδεμένα μέρη. Το ποσό αυτό έχει περιληφθεί στις συναλλαγές της χρήσης.

Παροχές στα μέλη του Δ.Σ. και Διοίκησης της Εταιρείας

Οι βραχυπρόθεσμες παροχές προς τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και τα Διευθυντικά Στελέχη κατά τη χρήση 2017 ανήλθαν σε:

	<u>31/12/2017</u>	<u>31/12/2016</u>
Εκτελεστικά μέλη Δ.Σ.	477	511
Μη εκτελεστικά μέλη Δ.Σ.	274	190
Διευθυντικά Στελέχη	905	915
Σύνολα	1.656	1.616

Από τις παραπάνω αμοιβές που επιβάρυναν τις χρήσεις 2017 και 2016, παρέμεινε κατά την 31/12/2017 και 31/12/2016 ανεξόφλητο ποσό € 64 και € 63 αντίστοιχα. Επιπρόσθετα, κατά το 2017 από εμπορικές κυρίως συνεργασίες η Εταιρεία είχε συναλλαγές με μέλη του Δ.Σ. ποσού € 202. Κατά την 31/12/2017 υπήρχαν απαιτήσεις από μέλη του Δ.Σ. ποσού € 201. Τέλος οι συναλλαγές με συγγενικά πρόσωπα της Διοίκησης και των διευθυντικών στελεχών κατά την χρήση 2017 ανήλθαν σε € 228 ενώ για τις συναλλαγές αυτές κατά την 31/12/2017 παρέμεινε ανεξόφλητο ποσό € 28. Η φύση των εν λόγω συναλλαγών ήταν κυρίως εργασιακή (μισθοδοσίες) και από εμπορική συνεργασία (αμοιβές για λήψη υπηρεσιών και αγαθών).

Επεξηγηματική Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου (άρθρο 4 παράγραφοι 7 & 8 ν. 3556 / 2007)

Η παρούσα επεξηγηματική έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου προς την Τακτική Γενική Συνέλευση των μετόχων της Εταιρείας περιέχει πρόσθετες αναλυτικές πληροφορίες αναφορικά με τα θέματα των παραγράφων 7 & 8 του άρθρου 4 του ν. 3556 / 2007.

Μετοχικό Κεφάλαιο της Εταιρείας

Το μετοχικό κεφάλαιο της Εταιρείας κατά την 31/12/2017 ανέρχεται σε € 240.705.112,50 και διαιρείται σε 106.980.050 κοινές ονομαστικές μετοχές ονομαστικής αξίας € 2,25 η κάθε μία. Τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των μετόχων είναι αυτά που προβλέπονται από το νόμο. Σημειώνεται ότι τόσο η Εταιρεία όσο και η θυγατρική της δεν κατείχαν ίδιες μετοχές κατά τη διάρκεια του 2017.

Περιορισμοί στη μεταβίβαση μετοχών της Εταιρείας

Η μεταβίβαση των μετοχών πραγματοποιείται όπως ορίζει ο νόμος και δεν υφίστανται περιορισμοί αναφορικά με τη μεταβίβασή τους.

Σημαντικές άμεσες και έμμεσες συμμετοχές κατά την έννοια των άρθρων 9 & 11 του ν. 3556 / 2007

Η εταιρεία «GRIMALDI GROUP S.p.A.» την 31/12/2017 κατείχε το 96,05% του συνολικού αριθμού μετοχών της Εταιρείας (89,94% άμεσα και 6,11% έμμεσα).

Μετοχές οι οποίες παρέχουν ειδικά δικαιώματα ελέγχου

Δεν υφίστανται μετοχές που παρέχουν ειδικά δικαιώματα ελέγχου.

Περιορισμοί στα δικαιώματα ψήφου

Δεν υπάρχουν περιορισμοί στο δικαίωμα ψήφου.

Συμφωνίες μετόχων της Εταιρείας

Δεν είναι γνωστές στην Εταιρεία, συμφωνίες μεταξύ των μετόχων της που συνεπάγονται περιορισμούς στη μεταβίβαση μετοχών ή περιορισμούς στην άσκηση δικαιωμάτων ψήφου.

Οι κανόνες για το διορισμό των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου καθώς και για την τροποποίηση του καταστατικού που διαφοροποιούνται από τα προβλεπόμενα στον κ.ν. 2190 / 1920

Οι κανόνες για το διορισμό των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου καθώς και για την τροποποίηση του καταστατικού δε διαφοροποιούνται από τα προβλεπόμενα στο κ.ν. 2190 / 1920.

Ειδικότερα, αναφορικά με τη σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρείας το άρθρο 15 του καταστατικού της Εταιρείας ορίζει ότι: « 1. Η Εταιρεία διοικείται από Διοικητικό Συμβούλιο αποτελούμενο από επτά (7) έως εννέα (9) εκτελεστικά και μη εκτελεστικά μέλη σύμφωνα με το ν. 3016 / 2002 όπως εκάστοτε ισχύει, μετόχους ή μη.

2. Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου είναι πάντοτε επανεκλέξιμα και ελευθέρως ανακλητά.

Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου που εξέλεξε η Τακτική Γενική Συνέλευση των Μετόχων της 22/6/2017 είναι 9.

Όσον αφορά την θητεία και την εκλογή του Διοικητικού Συμβουλίου σύμφωνα με το άρθρο 17 του καταστατικού της Εταιρείας ισχύει ότι : « Με εξαίρεση τα αναφερόμενα στο άρθρο 21 του καταστατικού της εταιρείας, τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου εκλέγονται από τη Γενική Συνέλευση των μετόχων της εταιρείας για τετραετή θητεία, που παρατείνεται αυτόματα μέχρι την πραγματοποίηση της Τακτικής Γενικής Συνέλευσης που συνέρχεται μετά τη λήξη της θητείας τους ».

Τέλος αναφορικά με την αντικατάσταση μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρείας ισχύει η ρύθμιση του άρθρου 21 του καταστατικού της που έχει ως ακολούθως « 1. Το Διοικητικό Συμβούλιο μπορεί να εκλέγει μέλη αυτού σε αντικατάσταση μελών που παραιτήθηκαν, απέθαναν ή απώλεσαν την ιδιότητά τους με οποιοδήποτε άλλο τρόπο. Η ανωτέρω εκλογή από το Διοικητικό Συμβούλιο γίνεται με απόφαση των απομενόντων μελών, εάν είναι τουλάχιστον τρία (3), και ισχύει για το υπόλοιπο της θητείας του μέλους που αντικαθίσταται. Η απόφαση της εκλογής υποβάλλεται στη δημοσιότητα του άρθρου 7β του ν. 2190 / 1920 και ανακοινώνεται από το Διοικητικό Συμβούλιο στην αμέσως προσεχή Γενική Συνέλευση, η οποία μπορεί να αντικαταστήσει τους εκλεγέντες, ακόμη και αν δεν έχει αναγραφεί σχετικό θέμα στην ημερήσια διάταξη.

2. Σε περίπτωση παραίτησης, θανάτου ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο απώλειας της ιδιότητας μέλους ή μελών του διοικητικού συμβουλίου, τα υπόλοιπα μέλη μπορούν να συνεχίσουν τη διαχείριση και την εκπροσώπηση της εταιρείας, χωρίς την αντικατάσταση των ελλειπόντων μελών, σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο, με την προϋπόθεση ότι ο αριθμός αυτών υπερβαίνει το ήμισυ των μελών, όπως είχαν πριν την επέλευση των ανωτέρω γεγονότων. Σε κάθε περίπτωση τα μέλη αυτά δεν επιτρέπεται να είναι λιγότερα των τριών (3).

3. Σε κάθε περίπτωση, τα απομένοντα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, ανεξάρτητα από τον αριθμό τους (ακόμη και ένα), μπορούν να προβούν σε σύγκληση Γενικής Συνέλευσης με αποκλειστικό σκοπό την εκλογή νέου Διοικητικού Συμβουλίου».

Αρμοδιότητες του Διοικητικού Συμβουλίου ή ορισμένων μελών του για την έκδοση νέων μετοχών ή την αγορά ιδίων μετοχών

Δεν προβλέπεται αρμοδιότητα του Διοικητικού Συμβουλίου ή ορισμένων μελών του για την έκδοση νέων μετοχών ή την αγορά ιδίων μετοχών σύμφωνα με το άρθρο 16 του κ.ν. 2190 / 1920.

Σημαντικές συμφωνίες της Εταιρείας, οι οποίες τίθενται σε ισχύ, τροποποιούνται ή λήγουν σε περίπτωση αλλαγής στον έλεγχο της Εταιρείας κατόπιν δημόσιας πρότασης

Δεν υπάρχουν συμφωνίες της Εταιρείας, οι οποίες τίθενται σε ισχύ, τροποποιούνται ή λήγουν σε περίπτωση αλλαγής στον έλεγχο της Εταιρείας κατόπιν δημόσιας πρότασης με εξαίρεση τη σύμβαση του ομολογιακού δανείου της Εταιρείας που αναφέρει ότι τυχόν μεταβολή στη μετοχική σύνθεση της Εταιρείας που επιφέρει αλλαγή του ελέγχου της αποτελεί λόγω υπερημερίας.

Σημαντικές συμφωνίες με μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου ή το προσωπικό της Εταιρείας

Δεν υπάρχουν συμφωνίες που η Εταιρεία έχει συνάψει με μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου ή με το προσωπικό της, οι οποίες προβλέπουν αποζημίωση σε περίπτωση παραίτησης ή απόλυσης χωρίς βάσιμο λόγο ή τερματισμού της θητείας ή της απασχόλησής τους. Σε περίπτωση καταγγελίας των συμβάσεων εργασίας προσώπων που εργάζονται στην Εταιρεία με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας, ισχύουν οι αποζημιώσεις που προβλέπονται από το νόμο.

Εταιρική Διακυβέρνηση

I. Εταιρική Διακυβέρνηση

Η Εταιρεία έχει υιοθετήσει τις Αρχές της Εταιρικής Διακυβέρνησης, όπως αυτές αναφέρονται στην ισχύουσα Ελληνική νομοθεσία και τις διεθνείς πρακτικές.

Σύμφωνα με αυτές η Εταιρική Διακυβέρνηση είναι το σύνολο των κανόνων, αρχών και των μηχανισμών ελέγχου, που στόχο έχουν την οργάνωση και διοίκηση της εταιρίας, την διαφάνεια προς το επενδυτικό κοινό, καθώς επίσης και τη διασφάλιση των συμφερόντων των μετόχων της και όσων συνδέονται με τη λειτουργία της.

Σχετικά με την πολιτική πολυμορφίας που εφαρμόζεται για τα διοικητικά, διαχειριστικά και εποπτικά όργανα, επισημαίνεται ότι η Εταιρεία δεν εφαρμόζει συγκεκριμένη πολιτική αλλά έχει υιοθετήσει στον Κώδικα Δεοντολογίας εξειδικευμένες διατάξεις όπου αναφέρεται ρητά ότι καταβάλλεται κάθε προσπάθεια από την Εταιρεία για τη δημιουργία συνθηκών ίσων ευκαιριών για όλους τους εργαζομένους, υφιστάμενους και μελλοντικούς, χωρίς να είναι επιτρεπτές διακρίσεις με βάση το φύλο, την καταγωγή, τη θρησκεία, τις πολιτικές πεποιθήσεις, τον σεξουαλικό προσανατολισμό, την κοινωνικοοικονομική κατάσταση κλπ.

II. Κώδικας Εταιρικής Διακυβέρνησης

Η Εταιρεία αποφάσισε να συντάξει Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης (αναρτάται στον ιστότοπο: www.minoan.gr), σύμφωνα με τις υποδείξεις του Συνδέσμου Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών (ΣΕΒ) για τις Εισηγμένες Εταιρείες.

Τροποποιήσεις αυτού του Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης είναι της απολύτου διακριτικής ευχέρειας της εταιρείας.

III. Αποκλίσεις από τις υποδείξεις του Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης του ΣΕΒ και αιτιολόγησή τους

Διοικητικό Συμβούλιο – Ρόλος και αρμοδιότητες

- ✓ Δεν έχουν συσταθεί ξεχωριστές επιτροπές από το Διοικητικό Συμβούλιο, που να επιμελούνται της διαδικασίας υποβολής υποψηφιοτήτων για εκλογή των μελών του και να υποβάλουν προτάσεις, όσον αφορά στις αμοιβές των εκτελεστικών μελών και των διευθυντικών στελεχών, καθώς αυτές αποφασίζονται από την ολομέλεια του.

Διοικητικό Συμβούλιο – Μέγεθος και σύνθεση

- ✓ Δεν διορίζεται ανεξάρτητος Αντιπρόεδρος, προερχόμενος από τα ανεξάρτητα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, αλλά μη-εκτελεστικός, διότι αφενός ο Πρόεδρος και ο Διευθύνων Σύμβουλος είναι διαφορετικά πρόσωπα, αφετέρου ο Αντιπρόεδρος πληροί τις ουσιαστικές προϋποθέσεις ανεξαρτησίας.
- ✓ Σημειώνεται, εδώ, ότι το Διοικητικό Συμβούλιο σύμφωνα με το άρθρο 19 του Καταστατικού, έχει τη δυνατότητα να εκλέξει, με μυστική ψηφοφορία, μέλος του ως Διευθύνοντα Σύμβουλο, καθορίζοντας συγχρόνως και τις αρμοδιότητές του.
- ✓ Η ιδιότητα του Προέδρου ή του Αντιπροέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου αποτελεί κώλυμα για την εκλογή του και ως Διευθύνοντος Συμβούλου.

Διοικητικό Συμβούλιο – Καθήκοντα και συμπεριφορά των μελών του

- ✓ Τα μέλη του Δ.Σ. δεν υποχρεούνται να παρέχουν αναλυτική γνωστοποίηση των τυχόν επαγγελματικών δεσμεύσεων τους (συμπεριλαμβανομένων και σημαντικών μη εκτελεστικών δεσμεύσεων σε εταιρείες και μη κερδοσκοπικά ιδρύματα) πριν από το διορισμό τους, ούτε υπάρχει περιορισμός στον αριθμό των Διοικητικών Συμβουλίων εισηγμένων εταιριών στα οποία μπορούν να συμμετέχουν, εφόσον ανταποκρίνονται αποτελεσματικά στα καθήκοντά τους.
- ✓ Δεν απαιτείται έγκριση του Δ. Σ. για το διορισμό εκτελεστικού μέλους του ως μη εκτελεστικού μέλους, σε εταιρεία που δεν είναι θυγατρική ή συνδεδεμένη με την εταιρεία.

Διοικητικό Συμβούλιο – Ανάδειξη των υποψηφίων μελών του

- ✓ Δεν έχει συσταθεί επιτροπή ανάδειξης υποψηφιοτήτων για το Διοικητικό Συμβούλιο, διότι λόγω της συγκρότησης της εταιρείας δεν αξιολογείται ως απαραίτητη.

Διοικητικό Συμβούλιο – Λειτουργία

- ✓ Δεν συντάσσεται ετήσιο ημερολόγιο/πρόγραμμα συνεδριάσεων δράσης καθώς είναι εύκολη η σύγκληση και συνεδρίαση του Διοικητικού Συμβουλίου, όταν το επιβάλλουν οι ανάγκες και επιτάσσει ο νόμος.
- ✓ Δεν προβλέπονται συναντήσεις του Προέδρου με τα μη εκτελεστικά μέλη, χωρίς την παρουσία των εκτελεστικών μελών, ώστε να συζητά την αποτελεσματικότητα και τις αμοιβές των εκτελεστικών μελών, δεδομένου του ότι οποιοδήποτε θέμα συζητείται παρουσία όλων των μελών του Δ. Σ.
- ✓ Δεν προβλέπονται προγράμματα εισαγωγικής ενημέρωσης για τα νέα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, ούτε υπάρχει πρόβλεψη για διαρκή επαγγελματική επιμόρφωση για τα μέλη, δεδομένου ότι προτείνονται προς εκλογή πρόσωπα που διαθέτουν επαρκή και αποδεδειγμένη εμπειρία και διοικητικές ικανότητες.
- ✓ Δεν υπάρχει πρόβλεψη για την παροχή πόρων στις επιτροπές του Διοικητικού Συμβουλίου, ούτε για την πρόσληψη εξωτερικών συμβούλων, καθώς σχετικοί πόροι εγκρίνονται κατά περίπτωση, με βάση τις εκάστοτε τρέχουσες ανάγκες.
- ✓ Το Διοικητικό Συμβούλιο δεν υποστηρίζεται από Εταιρικό Γραμματέα, δεδομένου ότι οι σχετικές ανάγκες καλύπτονται αποτελεσματικά από την Υπηρεσία Γραμματείας Διοίκησης.

Διοικητικό Συμβούλιο – Αξιολόγηση

- ✓ Δεν προβλέπεται θεσμοθετημένη διαδικασία αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και των επιτροπών του, ούτε της επίδοσης του Προέδρου. Η διαδικασία αυτή δεν θεωρείται ως αναγκαία ενόψει της δομής και της συγκρότησης της εταιρείας.
- ✓ Δεν προβλέπεται θεσμοθετημένη διαδικασία, κατά την οποία, τα τακτικά και μη εκτελεστικά μέλη συνέρχονται χωρίς την παρουσία εκτελεστικών μελών, προκειμένου να αξιολογηθεί η αποτελεσματικότητα των εκτελεστικών μελών και να καθορίζονται οι αμοιβές τους.
- ✓ Στην Ετήσια Δήλωση Εταιρικής Διακυβέρνησης δεν αναφέρεται διαδικασία αξιολόγησης του Διοικητικού Συμβουλίου, ή των επιτροπών του, δεδομένου ότι δεν προβλέπονται σχετικές διαδικασίες αξιολόγησης.

Το Σύστημα εσωτερικού ελέγχου

- ✓ Το Διοικητικό Συμβούλιο δεν προβαίνει σε ετήσια αξιολόγηση του συστήματος εσωτερικού ελέγχου διότι η Επιτροπή Ελέγχου μελετά και εκφράζει την άποψή της (προς το Διοικητικό Συμβούλιο) στην Ετήσια Ανασκόπηση του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου της Υπηρεσίας Εσωτερικού Ελέγχου.

Η Επιτροπή Ελέγχου

- ✓ Δεν προβλέπεται η διάθεση πόρων στην Επιτροπή για την εκ μέρους της χρήση εξωτερικών συμβούλων, καθώς η σύνθεση της Επιτροπής και οι εξειδικευμένες γνώσεις και εμπειρία των μελών της εξασφαλίζουν την αποτελεσματικότητά της.

Διοικητικό Συμβούλιο – Αμοιβές

- ✓ Δεν υφίστανται συμβάσεις παροχής εξαρτημένων υπηρεσιών μεταξύ της εταιρείας και των εκτελεστικών μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, ώστε να υπάρχει πρόβλεψη επιστροφής όλου ή μέρους του bonus που τυχόν έχει απονεμηθεί.
- ✓ Δεν προβλέπεται Επιτροπή Αμοιβών, που να αποτελείται αποκλειστικά από μη εκτελεστικά, ανεξάρτητα στην πλειονότητά τους, μέλη, η οποία να έχει ως αντικείμενο τον ορισμό των αμοιβών των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου. Η σύσταση αυτής της επιτροπής, δεδομένης της συγκρότησης και της λειτουργίας της Εταιρείας δεν κρίνεται αναγκαία.
- ✓ Η αμοιβή των εκτελεστικών μελών του Διοικητικού Συμβουλίου δεν εγκρίνεται από το Δ.Σ. μετά από εισήγηση της αρμόδιας Επιτροπής Αμοιβών, δεδομένου ότι δεν υφίσταται τέτοια επιτροπή. όλες οι αμοιβές και παροχές προς τα εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, καθορίζονται με απόφασή του και σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στον κ.ν. 2190 / 1920. Επίσης, είναι δυνατό να χορηγηθεί αποζημίωση, στα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, της οποίας το ύψος ορίζεται με ειδική απόφαση της τακτικής Γενικής Συνέλευσης των μετόχων. Κάθε άλλη αμοιβή ή αποζημίωση των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου επιβαρύνει την Εταιρία, εφόσον εγκριθεί με ειδική απόφαση της Τακτικής Γενικής Συνέλευσης.

Γενική Συνέλευση των Μετόχων

- ✓ Δεν προβλέπεται να αναρτάται περίληψη των πρακτικών της Γενικής Συνέλευσης των μετόχων, στον ιστότοπο της εταιρείας. Οπωσδήποτε, ανακοινώνονται τα αποτελέσματα της ψηφοφορίας για κάθε απόφαση της Γενικής Συνέλευσης, εντός πέντε (5) ημερών από τη διεξαγωγή της, μεταφρασμένα και στην αγγλική γλώσσα.
- ✓ Η εταιρεία δεν διαθέτει τρόπους ψηφοφορίας διά της ηλεκτρονικής ψήφου ή διά αλληλογραφίας, ενθαρρύνοντας και διευκολύνοντας τη «φυσική» παρουσία των μετόχων στις γενικές συνελεύσεις.

IV. Αναφορά των κύριων χαρακτηριστικών του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου και της Διαχείρισης Κινδύνων σχετικά με τη διαδικασία σύνταξης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Το Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου

Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου είναι το σύνολο των διαδικασιών που ακολουθούνται από το Διοικητικό Συμβούλιο, τη Διοίκηση και το προσωπικό της εταιρείας, ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα και η αποδοτικότητα της εταιρικής λειτουργίας, η αξιοπιστία της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης του επενδυτικού κοινού και η συμμόρφωση με τους υφιστάμενους νόμους και κανονισμούς.

Μεταξύ αυτών των διαδικασιών περιλαμβάνονται η παρακολούθηση της οικονομικής πληροφόρησης, η αξιολόγηση και βελτίωση των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου και διαχείρισης των κινδύνων, όπως επίσης η εξακρίβωση της συμμόρφωσης προς τις θεσμοθετημένες πολιτικές και διαδικασίες, όπως αυτές καταγράφονται στον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας της Εταιρείας, στον Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης και τον Κανονισμό Εργασιών, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και τις κανονιστικές διατάξεις.

V. Πληροφοριακά στοιχεία για τη σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου

Σύνθεση Διοικητικού Συμβουλίου

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρείας αποτελείται από εννέα (9) μέλη. Σήμερα απαρτίζεται από 2 εκτελεστικά, 5 μη εκτελεστικά μέλη και 2 μη εκτελεστικά–ανεξάρτητα μέλη. Τα εκτελεστικά μέλη απασχολούνται στην Εταιρεία ή παρέχουν υπηρεσίες σε αυτήν ασκώντας διαχειριστικά καθήκοντα. Τα μη εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου δεν ασκούν διαχειριστικά καθήκοντα στην Εταιρεία. Επιπρόσθετα, 3 από τα μέλη της Επιτροπής Ελέγχου πληρούν τις προϋποθέσεις ως ανεξάρτητα κατά την έννοια των διατάξεων του ν. 3016/2002 και δεν έχουν σχέση εξάρτησης με την Εταιρεία ή με συνδεδεμένα με αυτή πρόσωπα, όπως επιτάσσει το αρθ. 44 παρ. 1 του ν. 4449/2017.

Όνοματεπώνυμο	Ιδιότητα	Έναρξη Θητείας	Λήξη Θητείας
1. Emanuele Grimaldi	Πρόεδρος, Εκτελεστικό μέλος	22/6/2017	Γ.Σ. 2021
2. Μιχαήλ Χατζάκης	Αντιπρόεδρος, Μη εκτελεστικό μέλος & μέλος της Επιτροπής Ελέγχου	22/6/2017	Γ.Σ. 2021
3. Αντώνιος Μανιαδάκης	Διευθύνων Σύμβουλος, Εκτελεστικό μέλος	22/6/2017	Γ.Σ. 2021
4. Gianluca Grimaldi	Μη εκτελεστικό μέλος	22/6/2017	Γ.Σ. 2021
5. Paul Kyprianou	Μη εκτελεστικό μέλος & μέλος της Επιτροπής Ελέγχου	22/6/2017	Γ.Σ. 2021
6. Diego Pacella	Μη εκτελεστικό μέλος & μέλος της Επιτροπής Ελέγχου	22/6/2017	Γ.Σ. 2021
7. Mario Fuduli	Μη εκτελεστικό μέλος	22/6/2017	Γ.Σ. 2021
8. Κωνσταντίνος Μαμαλάκης	Μη εκτελεστικό–ανεξάρτητο μέλος & μέλος της Επιτροπής Ελέγχου	22/6/2017	Γ.Σ. 2021
9. Γεώργιος Παπαγεωργίου	Μη εκτελεστικό–ανεξάρτητο μέλος & μέλος της Επιτροπής Ελέγχου	22/6/2017	Γ.Σ. 2021

Ηράκλειο, 15 Μαρτίου 2018
Εκ μέρους του Δ.Σ.

Ο Πρόεδρος
του Δ.Σ.

Ο Διευθύνων
Σύμβουλος

**Emanuele
Grimaldi**

Αρ. Διαβ. ΙΤ / ΑΑ 2179472

**Αντώνιος
Μανιαδάκης**

Α.Δ.Τ. ΑΙ 944699

ΕΚΘΕΣΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΥ ΟΡΚΩΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΛΟΓΙΣΤΗ

Προς τους Μετόχους της Εταιρείας «ΜΙΝΩΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ»

Έκθεση ελέγχου επί των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων**Γνώμη**

Έχουμε ελέγξει τις εταιρικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις της Εταιρείας ΜΙΝΩΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ (Εταιρεία και Όμιλος), οι οποίες αποτελούνται από την εταιρική και ενοποιημένη κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης της 31^{ης} Δεκεμβρίου 2017, τις εταιρικές και ενοποιημένες καταστάσεις αποτελεσμάτων και λοιπών συνολικών εισοδημάτων, μεταβολών ιδίων κεφαλαίων και ταμειακών ροών της χρήσεως που έληξε την ημερομηνία αυτή, καθώς και τις σημειώσεις επί των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων που περιλαμβάνουν και περιλήψη των σημαντικών λογιστικών πολιτικών.

Κατά τη γνώμη μας, οι συνημμένες εταιρικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις παρουσιάζουν εύλογα, από κάθε ουσιώδη άποψη, την εταιρική και ενοποιημένη χρηματοοικονομική θέση της Εταιρείας και του Ομίλου κατά την 31^η Δεκεμβρίου 2017, την εταιρική και ενοποιημένη χρηματοοικονομική τους επίδοση και τις εταιρικές και ενοποιημένες ταμειακές τους ροές, για τη χρήση που έληξε την ημερομηνία αυτή, σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ), όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση και συνάδουν με τις κανονιστικές απαιτήσεις του Κωδ. Ν. 2190/1920.

Βάση γνώμης

Διενεργήσαμε τον έλεγχό μας σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου (ΔΠΕ), που έχουν ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία. Οι ευθύνες μας, σύμφωνα με τα πρότυπα αυτά περιγράφονται περαιτέρω στο τμήμα της έκθεσής μας «Ευθύνες ελεγκτή για τον έλεγχο των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων». Πιστεύουμε ότι τα ελεγκτικά τεκμήρια που έχουμε αποκτήσει είναι επαρκή και κατάλληλα να παρέχουν βάση για τη γνώμη μας.

Ανεξαρτησία του Ελεγκτή

Καθ' όλη τη διάρκεια του διορισμού μας έχουμε παραμείνει ανεξάρτητοι από την Εταιρεία και τον Όμιλο, σύμφωνα με τον Κώδικα Δεοντολογίας για Επαγγελματίες Ελεγκτές του Συμβουλίου Διεθνών Προτύπων Δεοντολογίας Ελεγκτών (Κώδικας ΣΔΠΔΕ) που έχει ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία, καθώς και τις απαιτήσεις δεοντολογίας του Ν. 4449/2017 και του Κανονισμού ΕΕ 537/2014, που σχετίζονται με τον έλεγχο των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων στην Ελλάδα. Έχουμε εκπληρώσει τις δεοντολογικές μας υποχρεώσεις σύμφωνα με το Ν. 4449/2017, τον Κανονισμό ΕΕ 537/2014 και τις απαιτήσεις του Κώδικα ΣΔΠΔΕ.

---

*ΠΡΑΙΣΓΟΥΩΤΕΡΧΑΟΥΣΚΟΥΠΕΡΣ Ανώνυμη Ελεγκτική Εταιρεία, Λεωφ. Κηφισίας 268, 15232 Χαλάνδρι
Τηλ: +30 210 6874400, Φαξ: +30 210 6874444, www.pwc.gr*

*Λεωφ. Κηφισίας 260 & Κόδρου, 15232 Χαλάνδρι, Τ: +30 210 6874400 Φ: +30 210 6874444
Εθνικής Αντίστασης 17, 55134 Θεσσαλονίκη, Τηλ: +30 2310 488880 Φαξ: +30 2310 459487*

Δηλώνουμε ότι οι μη ελεγκτικές μας υπηρεσίες προς την Εταιρεία και τις θυγατρικές της παρασχέθηκαν σύμφωνα με τους προαναφερόμενους όρους της ισχύουσας νομοθεσίας και ότι δεν έχουμε παράσχει μη ελεγκτικές υπηρεσίες οι οποίες απαγορεύονται από το άρθρο 5 παρ.(1) του Κανονισμού ΕΕ 537/2014.

Οι μη ελεγκτικές υπηρεσίες που έχουμε παράσχει στην Εταιρεία και στις θυγατρικές της, κατά τη διάρκεια της χρήσεως που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2017 γνωστοποιούνται στη Σημείωση 36 των συνημμένων εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

Κύρια θέματα ελέγχου

Τα κύρια θέματα ελέγχου είναι εκείνα τα θέματα που, κατά την επαγγελματική μας κρίση, ήταν εξέχουσας σημασίας στον έλεγχό μας επί των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων της τρέχουσας χρήσεως. Τα θέματα αυτά αντιμετωπίστηκαν στο πλαίσιο του ελέγχου των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων ως σύνολο, για τη διαμόρφωση της γνώμης μας επί αυτών και δεν εκφέρουμε ξεχωριστή γνώμη για τα θέματα αυτά.

Κύριο θέμα ελέγχου

Πως αντιμετωπίστηκε το κύριο θέμα ελέγχου στον έλεγχό μας

Αποτίμηση των διαθέσιμων προς πώληση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων.

(εταιρικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις)

Όπως περιγράφεται στις σημειώσεις 17 και 30, η εταιρεία κατέχει συμμετοχή στη μη εισηγμένη εταιρεία Hellenic Seaways ANE ('HSW') η οποία ανέρχεται σε ευρώ 83, 4 εκατομμύρια. Η επένδυση αυτή έχει ταξινομηθεί στα μη κυκλοφορούντα στοιχεία του ενεργητικού ως διαθέσιμο προς πώληση χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο.

Επιπλέον, κατά τη διάρκεια της χρήσης που έληξε την 31/12/2017 η Εταιρεία ανακοίνωσε ότι έχει καταλήξει σε συμφωνία-πλαίσιο με την ATTICA Holdings ΑΕ. για τη μεταβίβαση των παραπάνω μετοχών έναντι συμφωνημένου τιμήματος. Ωστόσο, η συναλλαγή υπόκειται σε σημαντικό αριθμό αναγκαίων εταιρικών και άλλων εγκρίσεων, καθώς και έγκρισης από την Επιτροπή Ανταγωνισμού και ως εκ τούτου η διοίκηση εξεκόλουθει να ταξινομήσει την επένδυση ως διαθέσιμη προς πώληση στα μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία.

Πραγματοποιήσαμε τις ακόλουθες διαδικασίες προκειμένου να αξιολογήσουμε εάν η αποτίμηση διενεργήθηκε με βάση τις γενικά αποδεκτές λογιστικές μεθόδους, ήταν μαθηματικά σωστή και βασίστηκε σε λογικές παραδοχές.

Με την υποστήριξη στελεχών μας που εξειδικεύονται στις αποτιμήσεις εξετάσαμε την καταλληλότητα του μοντέλου αποτίμησης και τη λογικότητα των παραδοχών (προεξοφλητικό επιτόκιο, ρυθμός ανάπτυξης) και διενεργήσαμε τις ακόλουθες ελεγκτικές διαδικασίες:

- Συγκριτική αξιολόγηση βασικών παραδοχών στο μοντέλο αποτίμησης με στοιχεία και δεδομένα της αγοράς, καθώς και με παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν κατά τα προηγούμενα έτη.
- Εξέταση της μαθηματικής ακρίβειας του μοντέλου.
- Αξιολόγηση της ευαισθησίας του μοντέλου αποτίμησης στις μεταβολές σημαντικών παραδοχών

Αξιολογήσαμε επίσης την ανεξαρτησία και την ικανότητα του εξωτερικού εκτιμητή που χρησιμοποίησε η Εταιρεία.

Για τον προσδιορισμό της εύλογης αξίας η διοίκηση έχει αναθέσει τη διενέργεια αποτίμησης σε έναν ανεξάρτητο εκτιμητή, ο οποίος έχει χρησιμοποιήσει συγκεκριμένες μεθόδους αποτίμησης (προεξοφλημένες ελεύθερες ταμειακές ροές, καθώς επίσης και μέθοδο συγκριτικών συναλλαγών). Κατά τη διενέργεια αυτής της εκτίμησης χρησιμοποιήθηκαν παραδοχές, όπως προεξοφλητικό επιτόκιο και ρυθμός ανάπτυξης. Η αποτίμηση της επένδυσης δεν επέφερε καμία μεταβολή στην εύλογη αξία της.

Αξιολογήσαμε το θέμα αυτό ως κύριο θέμα ελέγχου λόγω του σημαντικού μεγέθους του κονδυλίου αυτού στην κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης, των σημαντικών εκτιμήσεων από πλευράς διοίκησης της Εταιρείας, που χρησιμοποιήθηκαν για την εκτίμηση της εύλογης αξίας της επένδυσης, καθώς και στην κρίση της διοίκησης σε σχέση με την ταξινόμηση της επένδυσης αυτής.

Επιβεβαιώσαμε την καταλληλότητα των σχετικών γνωστοποιήσεων που περιλαμβάνονται στις σημειώσεις 17 και 30 των χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

Με βάση τον έλεγχό μας, δεν παρατηρήθηκαν εξαιρέσεις και θεωρούμε ότι οι βασικές παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν κατά την αποτίμηση είναι μέσα σε ένα λογικό εύρος.

Άλλες Πληροφορίες

Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου είναι υπεύθυνα για τις Άλλες Πληροφορίες. Οι Άλλες Πληροφορίες, που περιέχονται στην προβλεπόμενη από το Ν. 3556/2007 Ετήσια Οικονομική Έκθεση, είναι οι Δηλώσεις των Μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και η Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου (αλλά δεν περιλαμβάνουν τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις και την έκθεση ελέγχου επί αυτών), τις οποίες λάβαμε πριν από την ημερομηνία της παρούσας έκθεσης ελεγκτή.

Η γνώμη μας επί των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων δεν καλύπτει τις Άλλες Πληροφορίες και, εκτός των όσων ρητά αναφέρουμε στο παρόν τμήμα της Έκθεσής μας δεν εκφράζουμε γνώμη ελέγχου ή άλλης διασφάλισης επί αυτών.

Σε σχέση με τον έλεγχό μας επί των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων, η ευθύνη μας είναι να αναγνώσουμε τις Άλλες Πληροφορίες και με τον τρόπο αυτό να εξετάσουμε εάν οι Άλλες Πληροφορίες είναι ουσιωδώς ασυνεπείς με τις εταιρικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις ή τη γνώση που αποκτήσαμε κατά τον έλεγχο ή αλλιώς φαίνεται να είναι ουσιωδώς εσφαλμένες.

Εξετάσαμε εάν η Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου περιλαμβάνει τις γνωστοποιήσεις οι οποίες απαιτούνται από τον Κωδ. Ν. 2190/1920, και ότι έχει συνταχθεί η προβλεπόμενη από το άρθρο 43ββ του Κωδ.Ν.2190/1920 Δήλωση Εταιρικής Διακυβέρνησης.

Με βάση τις εργασίες που εκτελέσαμε κατά τον έλεγχο μας, κατά τη γνώμη μας:

- Τα πληροφοριακά στοιχεία που περιλαμβάνονται στην Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου της χρήσης που έληξε την 31/12/2017 αντιστοιχούν στις συνημμένες εταιρικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις,

- Η Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου έχει καταρτισθεί σύμφωνα με τις ισχύουσες νομικές απαιτήσεις των άρθρων 43α και 107Α του Κωδ. Ν. 2190/1920,
- Η Δήλωση Εταιρικής Διακυβέρνησης παρέχει τα πληροφοριακά στοιχεία που αναφέρονται στις περιπτώσεις γ' και δ' της παραγράφου 1 του άρθρου 43ββ του Κωδ. Ν. 2190/1920.

Επιπλέον με βάση τη γνώση και κατανόηση που αποκτήσαμε κατά το έλεγχό μας, για την Εταιρεία και τον Όμιλο ΜΙΝΩΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ και το περιβάλλον τους, είμαστε υποχρεωμένοι να αναφέρουμε εάν έχουμε εντοπίσει ουσιώδεις ανακρίβειες στην Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού της Συμβουλίου και στις Άλλες Πληροφορίες τις οποίες λάβαμε πριν από την ημερομηνία της παρούσας έκθεσης ελεγκτή. Δεν έχουμε να αναφέρουμε τίποτα σχετικά με το θέμα αυτό.

Ευθύνες του Διοικητικού Συμβουλίου και των υπευθύνων για τη διακυβέρνηση επί των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Το Διοικητικό Συμβούλιο έχει την ευθύνη για την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα ΔΠΧΑ, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση, τις απαιτήσεις του Κωδ. Ν. 2190/1920, όπως και για εκείνες τις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου που το Διοικητικό Συμβούλιο καθορίζει ως απαραίτητες, ώστε να καθίσταται δυνατή η κατάρτιση εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων απαλλαγμένων από ουσιώδες σφάλμα, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος.

Κατά την κατάρτιση των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων, το Διοικητικό Συμβούλιο είναι υπεύθυνο για την αξιολόγηση της ικανότητας της Εταιρείας και του Ομίλου να συνεχίσουν τις δραστηριότητες τους, γνωστοποιώντας όπου συντρέχει τέτοια περίπτωση, τα θέματα που σχετίζονται με τη συνεχιζόμενη δραστηριότητα και τη χρήση της λογιστικής βάσης της συνεχιζόμενης δραστηριότητας, εκτός και εάν το Διοικητικό Συμβούλιο είτε προτίθεται να ρευστοποιήσει την Εταιρεία και τον Όμιλο ή να διακόψει τις δραστηριότητες τους ή δεν έχει άλλη ρεαλιστική εναλλακτική επιλογή από το να προχωρήσει σ' αυτές τις ενέργειες.

Οι υπεύθυνοι για τη διακυβέρνηση έχουν την ευθύνη εποπτείας της διαδικασίας χρηματοοικονομικής αναφοράς της Εταιρείας και του Ομίλου.

Ευθύνες ελεγκτή για τον έλεγχο των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Οι στόχοι μας είναι να αποκτήσουμε εύλογη διασφάλιση για το κατά πόσο οι εταιρικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις, στο σύνολο τους, είναι απαλλαγμένες από ουσιώδες σφάλμα, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος και να εκδώσουμε έκθεση ελεγκτή, η οποία περιλαμβάνει τη γνώμη μας. Η εύλογη διασφάλιση συνιστά διασφάλιση υψηλού επιπέδου, αλλά δεν είναι εγγύηση ότι ο έλεγχος που διενεργείται σύμφωνα με τα ΔΠΕ, που έχουν ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία, θα εντοπίζει πάντα ένα ουσιώδες σφάλμα, όταν αυτό υπάρχει. Σφάλματα δύναται να προκύψουν από απάτη ή από λάθος και θεωρούνται ουσιώδη όταν, μεμονωμένα ή αθροιστικά, θα μπορούσε εύλογα να αναμένεται ότι θα επηρέαζαν τις οικονομικές αποφάσεις των χρηστών, που λαμβάνονται με βάση αυτές τις εταιρικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις.

Ως καθήκον του ελέγχου, σύμφωνα με τα ΔΠΕ που έχουν ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία, ασκούμε επαγγελματική κρίση και διατηρούμε επαγγελματικό σκεπτικισμό καθ' όλη τη διάρκεια του ελέγχου.

Επίσης:

- Εντοπίζουμε και αξιολογούμε τους κινδύνους ουσιώδους σφάλματος στις εταιρικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος, σχεδιάζοντας και διενεργώντας ελεγκτικές διαδικασίες που ανταποκρίνονται στους κινδύνους αυτούς και αποκτούμε ελεγκτικά τεκμήρια που είναι επαρκή και κατάλληλα για να παρέχουν βάση για την γνώμη μας. Ο κίνδυνος μη εντοπισμού ουσιώδους σφάλματος που οφείλεται σε απάτη είναι υψηλότερος από αυτόν που οφείλεται σε λάθος, καθώς η απάτη μπορεί να εμπεριέχει συμπαιγνία, πλαστογραφία, εσκεμμένες παραλείψεις, ψευδείς διαβεβαιώσεις ή παράκαμψη των δικλίδων εσωτερικού ελέγχου.
- Κατανοούμε τις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου που σχετίζονται με τον έλεγχο, με σκοπό το σχεδιασμό ελεγκτικών διαδικασιών κατάλληλων για τις περιστάσεις, αλλά όχι με σκοπό την διατύπωση γνώμης επί της αποτελεσματικότητας των δικλίδων εσωτερικού ελέγχου της Εταιρείας και του Ομίλου.
- Αξιολογούμε την καταλληλότητα των λογιστικών πολιτικών και μεθόδων που χρησιμοποιήθηκαν και το εύλογο των λογιστικών εκτιμήσεων και των σχετικών γνωστοποιήσεων που έγιναν από το Διοικητικό Συμβούλιο.
- Αποφαινόμαστε για την καταλληλότητα της χρήσης από το Διοικητικό Συμβούλιο της λογιστικής αρχής της συνεχιζόμενης δραστηριότητας και με βάση τα ελεγκτικά τεκμήρια που αποκτήθηκαν για το εάν υπάρχει ουσιώδης αβεβαιότητα σχετικά με γεγονότα ή συνθήκες που μπορεί να υποδηλώνουν ουσιώδη αβεβαιότητα ως προς την ικανότητα της Εταιρείας και του Ομίλου να συνεχίσουν τη δραστηριότητά τους. Εάν συμπεράνουμε ότι υφίσταται ουσιώδης αβεβαιότητα, είμαστε υποχρεωμένοι στην έκθεση ελεγκτή να επιστήσουμε την προσοχή στις σχετικές γνωστοποιήσεις των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων ή εάν αυτές οι γνωστοποιήσεις είναι ανεπαρκείς να διαφοροποιήσουμε τη γνώμη μας. Τα συμπεράσματά μας βασίζονται σε ελεγκτικά τεκμήρια που αποκτώνται μέχρι την ημερομηνία της έκθεσης ελεγκτή. Ωστόσο, μελλοντικά γεγονότα ή συνθήκες ενδέχεται να έχουν ως αποτέλεσμα η Εταιρεία και ο Όμιλος να παύσουν να λειτουργούν ως συνεχιζόμενη δραστηριότητα.
- Αξιολογούμε τη συνολική παρουσίαση, τη δομή και το περιεχόμενο των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων, συμπεριλαμβανομένων των γνωστοποιήσεων, καθώς και το κατά πόσο οι εταιρικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις απεικονίζουν τις υποκείμενες συναλλαγές και τα γεγονότα με τρόπο που επιτυγχάνεται η εύλογη παρουσίαση.
- Συγκεντρώνουμε επαρκή και κατάλληλα ελεγκτικά τεκμήρια αναφορικά με την χρηματοοικονομική πληροφόρηση των οντοτήτων ή των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων εντός του Ομίλου για την έκφραση γνώμης επί των εταιρικών και των ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων. Είμαστε υπεύθυνοι για την καθοδήγηση, την επίβλεψη και την εκτέλεση του ελέγχου της Εταιρείας και του Ομίλου. Παραμένουμε αποκλειστικά υπεύθυνοι για την ελεγκτική μας γνώμη.

Μεταξύ άλλων θεμάτων, κοινοποιούμε στους υπεύθυνους για τη διακυβέρνηση, το σχεδιαζόμενο εύρος και το χρονοδιάγραμμα του ελέγχου, καθώς και σημαντικά ευρήματα του ελέγχου, συμπεριλαμβανομένων όποιων σημαντικών ελλείψεων στις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου εντοπίζουμε κατά τη διάρκεια του ελέγχου μας.

Επιπλέον, δηλώνουμε προς τους υπεύθυνους για τη διακυβέρνηση ότι έχουμε συμμορφωθεί με τις σχετικές απαιτήσεις δεοντολογίας περί ανεξαρτησίας και γνωστοποιούμε προς αυτούς όλες τις σχέσεις και άλλα θέματα που μπορεί εύλογα να θεωρηθεί ότι επηρεάζουν την ανεξαρτησία μας και τα σχετικά μέτρα προστασίας, όπου συντρέχει περίπτωση.

Από τα θέματα που γνωστοποιήθηκαν στους υπεύθυνους για τη διακυβέρνηση, καθορίζουμε τα θέματα εκείνα που ήταν εξέχουσας σημασίας για τον έλεγχο των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων της τρέχουσας περιόδου και ως εκ τούτου αποτελούν τα κύρια θέματα ελέγχου. Περιγράφουμε τα θέματα αυτά στην έκθεση ελεγκτή.

Έκθεση επί άλλων νομικών και κανονιστικών απαιτήσεων

1. Συμπληρωματική Έκθεση προς την Επιτροπή Ελέγχου

Η γνώμη μας επί των συνημμένων εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων είναι συνεπής με την προβλεπόμενη από το άρθρο 11 του Κανονισμού ΕΕ 537/2014 Συμπληρωματική Έκθεσή μας προς την Επιτροπή Ελέγχου της Εταιρείας.

2. Διορισμός Ελεγκτή

Διοριστήκαμε για πρώτη φορά ως Ορκωτοί Ελεγκτές Λογιστές της Εταιρείας με την από 22/06/2012 απόφαση της ετήσιας τακτικής γενικής συνέλευσης των μετόχων. Έκτοτε ο διορισμός μας έχει αδιαλείπτως ανανεωθεί για μια συνολική περίοδο 6 ετών με βάση τις κατ' έτος λαμβανόμενες αποφάσεις της τακτικής γενικής συνέλευσης των μετόχων.

Αθήνα, 16 Μαρτίου 2018

Η Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής

ΠράιςγουωτερχαουςΚούπερς
Ανώνυμη Ελεγκτική Εταιρεία
Λεωφόρος Κηφισίας 268,
152 32 Χαλάνδρι
Αρ. Μ. ΣΟΕΛ 113

Δέσποινα Μαρίνου

Αρ Μ ΣΟΕΛ 17681

a Grimaldi Group company

Ετήσιες χρηματοοικονομικές καταστάσεις (ατομικές και ενοποιημένες) της 31^{ης} Δεκεμβρίου 2017

ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΑ ΔΙΕΘΝΗ ΠΡΟΤΥΠΑ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ
όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση

Οι ετήσιες ατομικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις από σελίδα 27 έως και τη σελίδα 61 εγκρίθηκαν από το Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρείας στη συνεδρίαση της 15/3/2018 και έχουν αναρτηθεί στο διαδίκτυο στη διεύθυνση www.minoan.gr.

Περιεχόμενα

Σελίδα

Κατάσταση αποτελεσμάτων και λοιπών συνολικών εισοδημάτων	27	
Κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης	28	
Κατάσταση μεταβολών ιδίων κεφαλαίων μητρικής εταιρείας	29	
Ενοποιημένη κατάσταση μεταβολών ιδίων κεφαλαίων	30	
Κατάσταση ταμειακών ροών	31	
Σημειώσεις στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις της χρήσης 2017 (1/1 – 31/12/2017)		
Αριθμός σημείωσης		
1	Γενικές πληροφορίες για την Εταιρεία	32
2	Βάση κατάρτισης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων	32
2.1	Σημείωση συμμόρφωσης	32
2.2	Βάση παρουσίασης	32
2.3	Χρήση εκτιμήσεων	33
3	Σημαντικές λογιστικές πολιτικές	33
3.1	Βάση ενοποίησης	33
3.1.1	Θυγατρικές	33
3.1.2	Συγγενείς	34
3.1.3	Συναλλαγές απαλειφόμενες κατά την ενοποίηση	34
3.2	Συναλλαγές σε ξένα νομίσματα και λειτουργικό νόμισμα	34
3.3	Χρηματοοικονομικά μέσα	34
3.3.1	Μη παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	34
3.3.1.α	Απαιτήσεις	34
3.3.1.β	Διαθέσιμα προς πώληση χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία	34
3.3.1.γ	Χρηματοοικονομικά μέσα στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	35
3.3.1.δ	Διαθέσιμα και ταμειακά ισοδύναμα	35
3.3.1.ε	Δάνεια	35
3.3.1.στ	Προμηθευτές και λοιπές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	35
3.3.1.ζ	Συμψηφισμός χρηματοοικονομικών απαιτήσεων και υποχρεώσεων	35
3.4	Μετοχικό κεφάλαιο	35
3.5	Πάγια και άυλα περιουσιακά στοιχεία	35
3.6	Επενδύσεις σε ακίνητα	36
3.7	Μισθώσεις	36
3.8	Αποθέματα	36
3.9	Απομείωση αξίας περιουσιακών στοιχείων	36
3.9.1	Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού	36
3.9.2	Μη χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού	37
3.10	Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία που κατέχονται προς πώληση	37
3.11	Μερίσματα	37
3.12	Παροχές στο προσωπικό	37
3.12.1	Προγράμματα καθορισμένων εισφορών	37
3.12.2	Προγράμματα καθορισμένων παροχών	37
3.12.3	Παροχές λήξης της εργασιακής σχέσης	37
3.12.4	Βραχυπρόθεσμες παροχές στο προσωπικό	37
3.13	Προβλέψεις	37
3.14	Έσοδα	38
3.14.1	Έσοδα από παροχή υπηρεσιών (ναύλοι–ναυλώσεις–πρακτορεύσεις)	38
3.14.2	Έσοδα από πωλήσεις αγαθών επί των πλοίων	38

Αριθμός σημείωσης		Σελίδα
3.14.3	Λοιπά έσοδα	38
3.14.4	Έσοδα από μερίσματα	38
3.14.5	Κρατικές επιχορηγήσεις	38
3.15	Καθαρά χρηματοοικονομικά αποτελέσματα	38
3.16	Φόρος εισοδήματος	38
3.17	Αποτελέσματα ανά μετοχή	39
3.18	Λειτουργικοί τομείς	39
3.19	Νέα Πρότυπα, Διερμηνείες και τροποποίηση υφιστάμενων Προτύπων	39
4	Έσοδα	41
5	Κόστος πωληθέντων	42
6	Λοιπά λειτουργικά έσοδα	42
7	Έξοδα λειτουργίας διάθεσης	42
8	Έξοδα διοικητικής λειτουργίας	42
9	Λοιπά λειτουργικά έξοδα	43
10	Χρηματοοικονομικά έσοδα	43
11	Χρηματοοικονομικά έξοδα	43
12	Παροχές σε εργαζόμενους	43
13	Φόροι εισοδήματος	43
14	Πάγια και άυλα περιουσιακά στοιχεία	44
15	Επενδύσεις σε ακίνητα	45
16	Επενδύσεις σε θυγατρικές εταιρείες	45
17	Διαθέσιμα προς πώληση χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία	46
18	Μακροπρόθεσμες απαιτήσεις	46
19	Αποθέματα	47
20	Απαιτήσεις και λοιπά κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία	47
21	Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	47
22	Μετοχικό κεφάλαιο	47
23	Λοιπά αποθεματικά	47
24	Μερίσματα	48
25	Δάνεια – Βραχυπρόθεσμες τραπεζικές υποχρεώσεις	48
26	Υποχρεώσεις καθορισμένων παροχών προσωπικού	48
27	Προμηθευτές και λοιπές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	49
28	Συμφηφισμός χρηματοοικονομικών απαιτήσεων και υποχρεώσεων	49
29	Διαχείριση Χρηματοοικονομικού κινδύνου	50
29.1	Γενικά	50
29.2	Μακροοικονομικές συνθήκες στην Ελλάδα – Έλεγχοι κεφαλαίων	50
29.3	Πιστωτικός κίνδυνος	50
29.3.1	Έκθεση στον πιστωτικό κίνδυνο	51
29.3.2	Ζημίες απομείωσης	51
29.4	Κίνδυνος ρευστότητας	52
29.5	Κίνδυνος συνθηκών αγοράς	52
29.5.1	Συναλλαγματικός κίνδυνος	52
29.5.2	Κίνδυνος επιτοκίων	52
29.5.2.α	Ανάλυση ευαισθησίας ταμειακών ροών για χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις κυμαινόμενου επιτοκίου	53
29.6	Διαχείριση κεφαλαίου	53
29.7	Προμηθευτές – Εφοδιαστική αλυσίδα	53
29.8	Τιμές καυσίμων	53
29.9	Εναρμόνιση με νέο κανονισμό	53

Αριθμός σημείωσης		Σελίδα
29.10	Περιβαλλοντικός Κίνδυνος	54
30	Εκτίμηση εύλογης αξίας	54
31	Λειτουργικοί τομείς	55
32	Αποτελέσματα ανά μετοχή	56
33	Συναλλαγές συνδεδεμένων μερών	56
33.1	Όμιλος υπερκείμενης μητρικής	56
33.2	Θυγατρικές εταιρείες	58
33.3	Μέλη Διοικητικού Συμβουλίου και διευθυντικά στελέχη	58
34	Διακοπείσες δραστηριότητες	58
35	Ενδεχόμενες υποχρεώσεις	59
36	Αμοιβές ορκωτών ελεγκτών λογιστών	60
37	Μεταγενέστερα γεγονότα	60

Τα ποσά των ετήσιων χρηματοοικονομικών καταστάσεων απεικονίζονται σε χιλιάδες €, εκτός αν ρητά αναφέρεται διαφορετικά.

Τυχόν αποκλίσεις σε επίπεδο τελευταίου ψηφίου οφείλονται στη στρογγυλοποίηση των ποσών.

Τα συγκριτικά ποσά της χρήσης 1/1–31/12/2016 έχουν αναπροσαρμοστεί και απεικονίζουν τις συνεχιζόμενες δραστηριότητες του Ομίλου και της Εταιρείας.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ και ΛΟΙΠΩΝ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΩΝ

	Σημείωση	Ο Όμιλος		Η Εταιρεία	
		1/1–31/12/2017	1/1–31/12/2016	1/1–31/12/2017	1/1–31/12/2016
Συνεχιζόμενες δραστηριότητες					
Έσοδα	4	79.459	62.417	69.103	52.035
Κόστος πωληθέντων	5	-55.309	-43.778	-49.768	-38.227
Μικτά κέρδη χρήσης		24.150	18.639	19.335	13.808
Λοιπά λειτουργικά έσοδα	6	1.168	3.848	1.168	3.848
Έξοδα λειτουργίας διάθεσης	7	-11.254	-8.997	-11.137	-8.884
Έξοδα διοικητικής λειτουργίας	8	-6.298	-6.307	-6.263	-6.272
Λοιπά λειτουργικά έξοδα	9	-1.822	-1.714	-1.822	-1.713
Κέρδη χρήσης προ φόρων, χρηματοδοτικών, επενδυτικών αποτελεσμάτων		5.944	5.469	1.281	787
Χρηματοοικονομικά έσοδα	10	191	169	167	139
Χρηματοοικονομικά έξοδα	11	-1.796	-2.113	-1.796	-2.113
Καθαρά χρηματοοικονομικά έξοδα		-1.605	-1.944	-1.629	-1.974
Έσοδα από μερίσματα συμμετοχών	16	–	–	4.274	3.610
Κέρδη χρήσης προ φόρων		4.339	3.525	3.926	2.423
Φόρος εισοδήματος	13	-180	-1.274	–	-1.031
Κέρδη χρήσης μετά από φόρους από συνεχιζόμενες δραστηριότητες		4.159	2.251	3.926	1.392
(Ζημίες) / κέρδη χρήσης μετά από φόρους από διακοπείσες δραστηριότητες	34	-78	18.407	-78	18.407
Κέρδη χρήσης μετά από φόρους		4.081	20.658	3.848	19.799
Λοιπά συνολικά εισοδήματα χρήσης					
Στοιχεία που δεν θα ταξινομηθούν μεταγενέστερα στην κατάσταση αποτελεσμάτων					
Αναλογιστικά κέρδη / (ζημίες) υποχρεώσεων καθορισμένων παροχών	26	35	-28	35	-28
Συγκεντρωτικά συνολικά εισοδήματα χρήσης μετά από φόρους		4.116	20.630	3.883	19.771
Τα Κέρδη χρήσης κατανέμονται σε:					
Ιδιοκτήτες μητρικής εταιρείας		4.081	20.658	3.848	19.799
Μη ελέγχουσες συμμετοχές		–	–	–	–
Κέρδη χρήσης μετά από φόρους		4.081	20.658	3.848	19.799
Τα συγκεντρωτικά συνολικά εισοδήματα χρήσης κατανέμονται σε:					
Ιδιοκτήτες μητρικής εταιρείας		4.116	20.630	3.883	19.771
Μη ελέγχουσες συμμετοχές		–	–	–	–
Συγκεντρωτικά συνολικά εισοδήματα χρήσης μετά από φόρους		4.116	20.630	3.883	19.771
Κέρδη μετά από φόρους ανά μετοχή – βασικά (σε €)	32	0,0381	0,1931	0,0360	0,1851

Οι επισυναπτόμενες σημειώσεις που αναφέρονται στις σελίδες 32–61 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ

	Σημείωση	<u>Ο Όμιλος</u>		<u>Η Εταιρεία</u>	
		<u>31/12/2017</u>	<u>31/12/2016</u>	<u>31/12/2017</u>	<u>31/12/2016</u>
<u>Περιουσιακά στοιχεία</u>					
<u>Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία</u>					
Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια στοιχεία	14	292.067	303.308	154.970	160.682
Άυλα περιουσιακά στοιχεία	14	138	105	138	105
Επενδύσεις σε ακίνητα	15	1.176	1.217	1.176	1.217
Επενδύσεις σε θυγατρικές εταιρίες	16	–	–	125.643	132.243
Διαθέσιμα προς πώληση χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία	17 & 30	83.414	82.907	83.414	82.907
Μακροπρόθεσμες απαιτήσεις	18	13.276	15.155	13.276	15.155
Σύνολο μη κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων		390.071	402.692	378.617	392.309
<u>Κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία</u>					
Αποθέματα	19	2.476	3.261	2.476	3.261
Απαιτήσεις	20	13.002	41.638	19.587	42.109
Λοιπά κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία	20	570	3.401	506	2.006
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	21	33.839	29.379	27.389	29.273
Σύνολο κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων		49.887	77.679	49.958	76.649
Σύνολο περιουσιακών στοιχείων		439.958	480.371	428.575	468.958
<u>Ίδια Κεφάλαια & Υποχρεώσεις</u>					
<u>Ίδια Κεφάλαια</u>					
Μετοχικό Κεφάλαιο	22	240.705	240.705	240.705	240.705
Διαφορά υπέρ το άρτιο		25.744	25.744	25.744	25.744
Λοιπά αποθεματικά	23	13.818	13.558	13.108	13.073
Αποτελέσματα εις νέο		4.044	188	-5.857	-9.705
Ίδια Κεφάλαια αποδιδόμενα στους μετόχους της μητρικής εταιρείας		284.311	280.195	273.700	269.817
Μη ελέγχουσες συμμετοχές		–	–	–	–
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων		284.311	280.195	273.700	269.817
<u>Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις</u>					
Δάνεια	25	125.221	138.928	125.221	138.928
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις	13	179	246	–	–
Υποχρεώσεις παροχών προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία	26	1.420	1.473	1.420	1.473
Λοιπές προβλέψεις		188	161	188	161
Σύνολο Μακροπρόθεσμων Υποχρεώσεων		127.008	140.808	126.829	140.562
<u>Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις</u>					
Δάνεια–Βραχυπρόθεσμο μέρος πληρωτέο την επόμενη χρήση	25	13.818	13.930	13.818	13.930
Υποχρεώσεις από φόρους εισοδήματος	13	–	1.072	–	1.031
Προμηθευτές και λοιπές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	27	14.821	44.366	14.228	43.618
Σύνολο Βραχυπρόθεσμων Υποχρεώσεων		28.639	59.368	28.046	58.579
Σύνολο Υποχρεώσεων		155.647	200.176	154.875	199.141
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων και Υποχρεώσεων		439.958	480.371	428.575	468.958

Οι επισυναπτόμενες σημειώσεις που αναφέρονται στις σελίδες 32–61 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΙΩΝ ΜΗΤΡΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

	<u>Σημείωση</u>	<u>Μετοχικό κεφάλαιο</u>	<u>Υπέρ το άρτιο</u>	<u>Λοιπά αποθεματικά</u>	<u>Αποτελέσματα εις νέο</u>	<u>Σύνολο</u>
Υπόλοιπα των Ιδίων Κεφαλαίων κατά την 1/1/2016		240.705	25.744	60.239	-76.642	250.046
Μεταβολή Ιδίων Κεφαλαίων 1/1-31/12/2016						
Μεταφορά εκτάκτων αποθεματικών σε αποτελέσματα εις νέον				-47.138	47.138	–
Κέρδη χρήσης μετά από φόρους					19.799	19.799
Αναλογιστικές (ζημίες) υποχρεώσεων καθορισμένων παροχών	26			-28		-28
Λοιπά συνολικά εισοδήματα χρήσης						–
Συγκεντρωτικά συνολικά εισοδήματα χρήσης μετά από φόρους				-28	19.799	19.771
Υπόλοιπα των Ιδίων Κεφαλαίων κατά την 31/12/2016		240.705	25.744	13.073	-9.705	269.817
Υπόλοιπα των Ιδίων Κεφαλαίων κατά την 1/1/2017		240.705	25.744	13.073	-9.705	269.817
Μεταβολή Ιδίων Κεφαλαίων 1/1-31/12/2017						
Κέρδη χρήσης μετά από φόρους					3.848	3.848
Αναλογιστικά κέρδη υποχρεώσεων καθορισμένων παροχών	26			35		35
Λοιπά συνολικά εισοδήματα χρήσης						–
Συγκεντρωτικά συνολικά εισοδήματα χρήσης μετά από φόρους				35	3.848	3.883
Υπόλοιπα των Ιδίων Κεφαλαίων κατά την 31/12/2017		240.705	25.744	13.108	-5.857	273.700

Οι επισυναπτόμενες σημειώσεις που αναφέρονται στις σελίδες 32–61 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ

	Σημείωση	Αποδιδόμενα στους μετόχους της μητρικής εταιρείας				Μη ελέγχουσες συμμετοχές	Σύνολο	
		Μετοχικό κεφάλαιο	Υπέρ το άρτιο	Λοιπά αποθεματικά	Αποτελέσματα εις νέο			Σύνολο
Υπόλοιπα των Ιδίων Κεφαλαίων κατά την 1/1/2016		240.705	25.744	60.534	-67.418	259.565	-	259.565
Μεταβολή Ιδίων Κεφαλαίων 1/1-31/12/2016								
Μεταφορά εκτάκτων αποθεματικών σε αποτελέσματα εις νέον				-47.138	47.138	-	-	-
Μεταφορά μεταξύ αποτελεσμάτων εις νέον και αποθεματικών (δημιουργία τακτικού αποθεματικού)				190	-190	-	-	-
Κέρδη χρήσης μετά από φόρους					20.658	20.658	-	20.658
Αναλογιστικές (ζημίες) υποχρεώσεων καθορισμένων παροχών	26			-28		-28	-	-28
Λοιπά συνολικά εισοδήματα χρήσης						-	-	-
Συγκεντρωτικά συνολικά εισοδήματα χρήσης μετά από φόρους				-28	20.658	20.630	-	20.630
Υπόλοιπα των Ιδίων Κεφαλαίων κατά την 31/12/2016		240.705	25.744	13.558	188	280.195	-	280.195
Υπόλοιπα των Ιδίων Κεφαλαίων κατά την 1/1/2017		240.705	25.744	13.558	188	280.195	-	280.195
Μεταβολή Ιδίων Κεφαλαίων 1/1-31/12/2017								
Μεταφορά μεταξύ αποτελεσμάτων εις νέον και αποθεματικών (δημιουργία τακτικού αποθεματικού)				225	-225	-	-	-
Κέρδη χρήσης μετά από φόρους					4.081	4.081	-	4.081
Αναλογιστικά κέρδη υποχρεώσεων καθορισμένων παροχών	26			35		35	-	35
Λοιπά συνολικά εισοδήματα χρήσης						-	-	-
Συγκεντρωτικά συνολικά εισοδήματα χρήσης μετά από φόρους				35	4.081	4.116	-	4.116
Υπόλοιπα των Ιδίων Κεφαλαίων κατά την 31/12/2017		240.705	25.744	13.818	4.044	284.311	-	284.311

Οι επισυναπτόμενες σημειώσεις που αναφέρονται στις σελίδες 32–61 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ

Έμμεση Μέθοδος Παρουσίασης		Ο Όμιλος		Η Εταιρεία		
		Σημείωση	1/1–31/12/2017	1/1–31/12/2016	1/1–31/12/2017	1/1–31/12/2016
Λειτουργικές δραστηριότητες						
Κέρδη χρήσης προ φόρων			4.261	21.932	3.848	20.830
<i>Πλέον / (μείον) προσαρμογές για:</i>						
Καθαρές Αποσβέσεις			14.188	13.951	8.660	8.422
Προβλέψεις			1.112	1.204	1.112	1.204
Συναλλαγματικές διαφορές			-3	4	-3	4
Αποτελέσματα [(έσοδα), (κέρδη)] λοιπής επενδυτικής δραστηριότητας			–	-3.521	-4.274	-7.131
Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα			1.796	2.128	1.796	2.128
<i>Πλέον / (μείον) προσαρμογές για μεταβολές λογαριασμών κεφαλαίου κίνησης ή που σχετίζονται με τις λειτουργικές δραστηριότητες:</i>						
Μείωση / (αύξηση) αποθεμάτων			785	-645	785	-645
Μείωση / (αύξηση) απαιτήσεων			29.945	-6.067	28.628	-7.898
(Μείωση) υποχρεώσεων (πλην δανειακών)			-28.770	-1.863	-28.629	-1.728
<i>(μείον) :</i>						
Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα καταβεβλημένα			-1.675	-1.928	-1.675	-1.928
Καταβεβλημένοι φόροι			-1.333	-259	-1.031	–
Σύνολο Εισροών από λειτουργικές δραστηριότητες (α)			20.306	24.936	9.217	13.258
Επενδυτικές δραστηριότητες						
Απόκτηση θυγατρικών, συγγενών, κοινοπραξιών και λοιπών επενδύσεων		17	-507	-32.300	-507	-32.300
Επιστροφή κεφαλαίου θυγατρικών		16	–	–	471	8.100
Αγορά ενσώματων και άυλων παγίων περιουσιακών στοιχείων		14	-1.409	-1.086	-1.409	-1.086
Εισπράξεις από πωλήσεις ενσώματων περιουσιακών στοιχείων			–	55.000	–	55.000
Μερίσματα εισπραχθέντα		16	–	–	4.274	3.610
Σύνολο (Εκροών) / εισροών από επενδυτικές δραστηριότητες (β)			-1.916	21.614	2.829	33.324
Χρηματοδοτικές δραστηριότητες						
Εξοφλήσεις δανείων		25	-13.930	-41.875	-13.930	-41.875
Σύνολο (Εκροών) από χρηματοδοτικές δραστηριότητες (γ)			-13.930	-41.875	-13.930	-41.875
Καθαρή Αύξηση / (μείωση) στα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα χρήσης (α) + (β) + (γ)			4.460	4.675	-1.884	4.707
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα έναρξης χρήσης			29.379	24.704	29.273	24.566
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα λήξης χρήσης		21	33.839	29.379	27.389	29.273

Οι επισυναπτόμενες σημειώσεις που αναφέρονται στις σελίδες 32–61 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

Σημειώσεις στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις της χρήσης 2017 (1/1 – 31/12/2017)

1. Γενικές πληροφορίες για την Εταιρεία

Η Εταιρεία ιδρύθηκε στις 25/5/1972 (Φ.Ε.Κ. 939–25/5/1972) με έδρα το Δήμο Ηρακλείου Κρήτης, επωνυμία «ΜΙΝΩΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ Ανώνυμη Ναυτιλιακή Εταιρεία» και διακριτικό τίτλο «MINOAN LINES». Η Εταιρεία δραστηριοποιείται κυρίως στον κλάδο της επιβατηγού ναυτιλίας τόσο σε γραμμές εσωτερικού όσο και σε γραμμές εξωτερικού.

Οι μετοχές της Εταιρείας είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών με κωδικό MINOA. Οι αντίστοιχοι κωδικοί της μετοχής σε άλλα on line συστήματα είναι :Reuters : MILr.AT–Bloomberg : MINOA GA.

Το σύνολο των μετοχών που διαιρείται το μετοχικό κεφάλαιο της Εταιρείας είναι κοινές ονομαστικές μετοχές και κατά την 31/12/2017 και την 31/12/2016 ανέρχονταν σε 106.980.050. Κάθε μετοχή έχει δικαίωμα μίας ψήφου. Η συνολική κεφαλαιοποίηση της Εταιρείας την 31/12/2017 ανέρχονταν στο ποσό € 256.752.

Η πλειοψηφία των μετοχών της Εταιρείας κατέχεται από το 2008, από την εταιρεία «Grimaldi Group S.p.A.», μέλος του Ομίλου Grimaldi, με έδρα το Παλέρμο της Ιταλίας η οποία κατέστη υπερκείμενη μητρική εταιρεία που ασκεί έλεγχο στην Εταιρεία και τον Όμιλο.

Το ανώτατο όργανο της Εταιρείας είναι η Γενική Συνέλευση των μετόχων η οποία εκλέγει το Διοικητικό Συμβούλιο που απαρτίζεται από 7–9 μέλη. Την 22/6/2017 η Τακτική Γενική Συνέλευση των Μετόχων εξέλεξε 9μελές Διοικητικό Συμβούλιο. Από τα εννέα μέλη (9) του Διοικητικού Συμβουλίου την 31/12/2017, δύο (2) ήταν εκτελεστικά, πέντε (5) μη εκτελεστικά και δύο (2) ανεξάρτητα–μη εκτελεστικά.

Οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις της χρήσης που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2017, περιλαμβάνουν τις ατομικές και τις ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις (οι «χρηματοοικονομικές καταστάσεις»), οι οποίες εγκρίθηκαν από το Διοικητικό Συμβούλιο στη συνεδρίαση της 15/3/2018, ενώ τελούν υπό την τελική έγκριση της Τακτικής Γενικής Συνέλευσης των μετόχων της Εταιρείας. Οι ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις περιλαμβάνουν την Εταιρεία και την θυγατρική της (Όμιλος).

Η θυγατρική εταιρεία που περιλαμβάνεται στις ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις και το ποσοστό συμμετοχής που κατέχει η μητρική εταιρεία είτε άμεσα είτε έμμεσα, παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα:

<u>εταιρεία</u>	<u>Μέθοδος</u> <u>ενοποίησης</u>	<u>Έδρα</u>	<u>% Συμμετοχής</u>	
			<u>2017</u>	<u>2016</u>
Minoan Italia S.p.A.	Ολική	Παλέρμο Ιταλίας	100%	100%

2. Βάση κατάρτισης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων

2.1 Σημείωση συμμόρφωσης

Οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις συντάχθηκαν με βάση τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (Δ.Π.Χ.Α.), όπως αυτά έχουν εκδοθεί από το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων που ίσχυαν κατά την ημερομηνία προετοιμασίας των χρηματοοικονομικών καταστάσεων όπως υιοθετήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις έχουν συνταχθεί με βάση την αρχή της συνεχιζόμενης δραστηριότητας (going concern) γεγονός που υποδηλώνει ότι ο Όμιλος λαμβάνει όλα τα απαραίτητα μέτρα και προβαίνει στις αναγκαίες κινήσεις και διαπραγματεύσεις ώστε να διαθέτει επαρκείς χρηματοοικονομικούς πόρους για να ανταποκρίνεται στις χρηματοοικονομικές και λειτουργικές του υποχρεώσεις για το προβλεπτό μέλλον. Πιο συγκεκριμένα ο Όμιλος, μέσω των μέτρων τα οποία έλαβε η Διοίκηση τόσο τα προηγούμενα έτη όσο και στην τρέχουσα χρήση, έχει εμφανίσει κερδοφόρα αποτελέσματα. Επιπλέον, παρά τις δυσκολίες που δημιουργήθηκαν από την επιβολή κεφαλαιακών ελέγχων στην Ελλάδα (σημ. 29.2), ο Όμιλος διαθέτει ικανοποιητική ρευστότητα και είναι πλήρως ενήμερος τόσο ως προς τις δανειακές του υποχρεώσεις όσο και ως προς τις υποχρεώσεις προς ασφαλιστικούς φορείς και φορολογικές αρχές, προς τους εργαζομένους του καθώς και προς τους προμηθευτές του. Το γεγονός αυτό δίνει τη δυνατότητα στον Όμιλο να συνεχίζει απρόσκοπτα τις δραστηριότητές του. Τα συγκριτικά ποσά της κατάστασης αποτελεσμάτων και λοιπών συνολικών εισοδημάτων καθώς και των σχετικών σημειώσεων έχουν αναπροσαρμοστεί για να απεικονίζουν τις συνεχιζόμενες δραστηριότητες του Ομίλου και της Εταιρείας. Η παρουσίαση των διακοπείσων δραστηριοτήτων εμφανίζεται στη σημ. 34.

Τα ποσά των ετήσιων χρηματοοικονομικών καταστάσεων απεικονίζονται σε χιλιάδες €, εκτός αν ρητά αναφέρεται διαφορετικά. Τυχόν αποκλίσεις σε επίπεδο τελευταίου ψηφίου οφείλονται στη στρογγυλοποίηση των ποσών.

2.2 Βάση παρουσίασης

Οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις έχουν ετοιμαστεί βάσει της αρχής του ιστορικού κόστους με εξαίρεση τα χρηματοοικονομικά μέσα διαθέσιμα προς πώληση τα οποία αποτιμώνται σύμφωνα με τα αναφερόμενα στη σημείωση 3.3.1.β.

2.3 Χρήση εκτιμήσεων

Η σύνταξη των χρηματοοικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα Δ.Π.Χ.Α. αναγκάζει τη Διοίκηση να παίρνει αποφάσεις, να κάνει εκτιμήσεις και υποθέσεις που επηρεάζουν την εφαρμογή των πολιτικών, καθώς και των αναφερόμενων ποσών ενεργητικού, υποχρεώσεων, εσόδων και εξόδων. Οι εκτιμήσεις και οι σχετικές υποθέσεις βασίζονται σε κεκτημένη εμπειρία και διάφορους άλλους παράγοντες και θεωρούνται λογικές κάτω από τις παρούσες συνθήκες. Το αποτέλεσμα αυτών σχηματίζει τη βάση για τη λήψη αποφάσεων σχετικά με τις λογιστικές αξίες των στοιχείων του ενεργητικού και των υποχρεώσεων, οι οποίες δεν προκύπτουν από άλλες πηγές. Τα πραγματικά αποτελέσματα μπορεί να διαφέρουν από τις εκτιμήσεις.

Οι εκτιμήσεις και οι σχετικές με αυτές υποθέσεις αναθεωρούνται σε συνεχή βάση. Οι αναθεωρήσεις στις λογιστικές εκτιμήσεις αναγνωρίζονται στην περίοδο που πραγματοποιήθηκαν, εάν η αναθεώρηση επηρεάζει μόνο αυτή την περίοδο ή στην περίοδο αναθεώρησης και τις επόμενες περιόδους, εάν η αναθεώρηση επηρεάζει και την παρούσα και τις μελλοντικές περιόδους.

Οι εκτιμήσεις που πραγματοποιεί η Διοίκηση κατά την εφαρμογή των λογιστικών πολιτικών που έχουν σημαντική επίδραση στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις και οι εκτιμήσεις που ενέχουν κίνδυνο ενδεχόμενης προσαρμογής στην επόμενη ή επόμενες χρήσεις αναφέρονται ως κάτωθι:

- Πάγια και άυλα περιουσιακά στοιχεία (αποσβέσεις): Ο Όμιλος και η Εταιρεία οφείλουν να εκτιμήσουν την ωφέλιμη ζωή των ενσώματων παγίων καθώς και των άυλων περιουσιακών στοιχείων τα οποία αναγνωρίζονται είτε μέσω απόκτησής είτε μέσω συνενώσεων επιχειρήσεων. Οι εκτιμήσεις αυτές επανεξετάζονται τουλάχιστον σε ετήσια βάση λαμβάνοντας υπόψη νέα δεδομένα και τις εκάστοτε συνθήκες της αγοράς. (σημ. 3.5 και 14).
- Διαθέσιμα προς πώληση χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία: Για την αποτίμηση τους, η Διοίκηση στηρίζεται σε μελέτες που συντάσσονται από ανεξάρτητους αναγνωρισμένους εκτιμητές οι οποίοι λαμβάνουν υπόψη και σταθμίζουν όλες τις διαθέσιμες εκτιμητικές μεθόδους ώστε να καταλήξουν στην εύλογη αξία τους. Επιπρόσθετα, όπου απαιτείται, η Διοίκηση χρησιμοποιεί την εμπειρία της ώστε να ληφθούν υπόψη και άλλοι ποιοτικοί ή ποσοτικοί παράγοντες οι οποίοι θα πρέπει να συμπεριληφθούν έτσι ώστε η εύλογη αξία τους να θεωρείται αξιόπιστη και αντικειμενική (Σημ. 3.3.1.β, 17 και 30).
- Υποχρεώσεις καθορισμένων παροχών προσωπικού: Η παρούσα αξία των υποχρεώσεων παροχών μετά την έξοδο από την υπηρεσία εξαρτάται από έναν αριθμό παραγόντων που προσδιορίζονται σε αναλογιστική βάση με τη χρήση σημαντικού αριθμού παραδοχών. Οι παραδοχές που χρησιμοποιούνται για τον προσδιορισμό του καθαρού κόστους (εσόδου) για παροχές μετά την έξοδο από την υπηρεσία περιλαμβάνουν το προεξοφλητικό επιτόκιο. Οποιοσδήποτε μεταβολές σε αυτές τις παραδοχές θα είχαν επίδραση στη λογιστική αξία των υποχρεώσεων παροχών μετά την έξοδο από την υπηρεσία. Ο Όμιλος προσδιορίζει το κατάλληλο προεξοφλητικό επιτόκιο σε κάθε ημερομηνία αναφοράς. Αυτό είναι το επιτόκιο που πρέπει να χρησιμοποιηθεί για τον προσδιορισμό της παρούσας αξίας των εκτιμώμενων μελλοντικών καταβολών που αναμένεται να απαιτηθούν για την τακτοποίηση των υποχρεώσεων παροχών. Για τον προσδιορισμό του κατάλληλου προεξοφλητικού επιτοκίου Ο Όμιλος λαμβάνει υπόψη τα επιτόκια υψηλής ποιότητας εταιρικών ομολόγων που εκφράζονται στο νόμισμα στο οποίο θα καταβληθούν οι παροχές και με ημερομηνίες λήξης που προσεγγίζουν τις λήξεις των σχετικών υποχρεώσεων παροχών. Άλλες σημαντικές λογιστικές παραδοχές για υποχρεώσεις παροχών μετά την έξοδο από την υπηρεσία βασίζονται κατά ένα μέρος στις τρέχουσες συνθήκες της αγοράς. (Σημ. 3.12.2 και 26).
- Διαχείριση χρηματοοικονομικού κινδύνου: Για την επάρκεια των προβλέψεων σχετικά με επισφαλείς και επίδικες απαιτήσεις, σε συνάρτηση με την πιστωτική πολιτική, η Διοίκηση προβαίνει σε εκτίμηση λαμβάνοντας τεκμηρίωση των νομικών της συμβούλων που χειρίζονται τις υποθέσεις η οποία προκύπτει βάσει ιστορικών δεδομένων, την ύπαρξη περιουσιακών στοιχείων των οφειλετών και πρόσφατων εξελίξεων (Σημ. 3.3.1.α, 18, 20 και 29.3).
- Ενδεχόμενες υποχρεώσεις: η ύπαρξή τους απαιτεί από την Διοίκηση τη διενέργεια διαρκών παραδοχών και προβλέψεων σχετικών με την πιθανότητα μελλοντικών γεγονότων που πρόκειται ή δεν πρόκειται να συμβούν καθώς και της σχετικής επίδρασής τους στα αποτελέσματα του Ομίλου (Σημ. 35).

3. Σημαντικές λογιστικές πολιτικές

Οι λογιστικές πολιτικές που παρουσιάζονται παρακάτω έχουν εφαρμοσθεί με συνέπεια από όλες τις εταιρείες του Ομίλου και σε όλες τις περιόδους που παρουσιάζονται σε αυτές τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις, λαμβάνοντας υπόψη τα παρακάτω.

3.1 Βάση ενοποίησης

3.1.1 Θυγατρικές

Θυγατρικές είναι οι εταιρίες οι οποίες διοικούνται και ελέγχονται άμεσα ή έμμεσα από τη μητρική εταιρεία. Έλεγχος είναι η δυνατότητα να κατευθύνεται η οικονομική και επιχειρηματική πολιτική μιας επιχείρησης, έτσι ώστε να προκύπτουν οφέλη από τις δραστηριότητές της. Για την εκτίμηση της ύπαρξης ελέγχου, λαμβάνονται υπόψη και τυχόν δικαιώματα ψήφου τα οποία δύνανται να ασκηθούν. Οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις των θυγατρικών περιλαμβάνονται στις ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις από την ημερομηνία έναρξης, μέχρι την ημερομηνία λήξης του ελέγχου αυτών.

Στις ατομικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις της μητρικής εταιρείας οι επενδύσεις σε θυγατρικές εταιρίες αποτιμώνται στο κόστος κτήσης, μειούμενο με τυχόν απομείωση της αξίας τους.

Όταν ο Όμιλος διαθέτει θυγατρική, αυτή επιμετρύεται στην καθαρή τιμή πώλησης, αφαιρουμένων τυχόν εξόδων διάθεσης, κατά την ημερομηνία της διάθεσης ή όταν ο έλεγχος χάνεται, με την αλλαγή στη λογιστική αξία να αναγνωρίζεται ως κέρδος ή ζημία.

3.1.2 Συγγενείς

Συγγενείς είναι εκείνες οι εταιρίες επί των οποίων ασκείται ουσιώδης επιρροή, αλλά όχι έλεγχος, επί των χρηματοοικονομικών και λειτουργικών πολιτικών τους, και δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις για να χαρακτηρισθούν θυγατρικές. Αρχικά αναγνωρίζονται στο κόστος και η συμμετοχή του Ομίλου σε αυτές, περιλαμβάνει τυχόν υπεραξία κατά την εξαγορά. Στις ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις του Ομίλου, οι συγγενείς εταιρίες ενσωματώνονται με τη μέθοδο της καθαρής θέσης, ανάλογα με το ποσοστό συμμετοχής σ' αυτές, από την ημερομηνία που αποκτάται η ουσιώδης επιρροή, μέχρι την ημερομηνία που παύει να υφίσταται. Όταν η αναλογία του Ομίλου επί των ζημιών της συγγενούς εταιρείας υπερβαίνει την απεικονιζόμενη λογιστική αξία της επένδυσης, η λογιστική αξία της επένδυσης μειώνεται στο μηδέν και παύει η αναγνώριση περαιτέρω ζημιών εκτός της περίπτωσης στην οποία ο Όμιλος έχει αναλάβει υποχρεώσεις ή έχει πραγματοποιήσει πληρωμές για λογαριασμό της συγγενούς εταιρείας.

Στις ατομικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις της μητρικής εταιρείας οι επενδύσεις σε συγγενείς εταιρίες αποτιμώνται στο κόστος κτήσης, μειούμενο με τυχόν απομείωση της αξίας τους.

3.1.3 Συναλλαγές απαλειφόμενες κατά την ενοποίηση

Τα διεταιρικά υπόλοιπα και οι διεταιρικές συναλλαγές καθώς και τα κέρδη του Ομίλου που έχουν προκύψει από διεταιρικές συναλλαγές απαλείφονται κατά τη σύνταξη των ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων. Τα κέρδη και οι ζημίες από συναλλαγές με συγγενείς εταιρίες απαλείφονται έναντι του ποσού της επένδυσης αναλογικά με το ποσοστό και μέχρι την έκταση της συμμετοχής του Ομίλου στη συγγενή εταιρία.

3.2 Συναλλαγές σε ξένα νομίσματα και λειτουργικό νόμισμα

Οι εταιρίες του Ομίλου τηρούν τα λογιστικά τους βιβλία σε Ευρώ (λειτουργικό νόμισμα) και οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις εκφράζονται σε Ευρώ. Οι συναλλαγές που πραγματοποιούνται σε ξένο νόμισμα, μετατρέπονται σε Ευρώ, με την ισοτιμία κλεισίματος της ημέρας των συναλλαγών. Κατά την ημερομηνία συντάξεως των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, τα νομισματικά στοιχεία του Ενεργητικού και οι Υποχρεώσεις σε ξένο νόμισμα, αποτιμώνται στις τιμές κλεισίματος της ημερομηνίας αυτής. Τα κέρδη ή οι ζημίες από συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν, καταχωρούνται στα αποτελέσματα. Μη νομισματικά περιουσιακά στοιχεία σε ξένο νόμισμα τα οποία εμφανίζονται σε ιστορική αξία μετατρέπονται σε Ευρώ με τη συναλλαγματική ισοτιμία που ισχύει κατά την ημερομηνία της συναλλαγής.

3.3 Χρηματοοικονομικά μέσα

3.3.1 Μη παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα

Μη παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα αποτελούν: τα χρηματοοικονομικά μέσα στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, τα αξιόγραφα διαθέσιμα προς πώληση, οι απαιτήσεις, τα διαθέσιμα και ταμειακά ισοδύναμα, τα δάνεια, οι προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις.

Τα μη παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα αναγνωρίζονται αρχικά στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις στην εύλογη αξία τους (αυξημένη κατά τα άμεσα κόστη συναλλαγής για τα μέσα που αποτιμώνται στην εύλογη αξία χωρίς καταχώρηση του κέρδους ή ζημίας στα αποτελέσματα), εκτός όσων περιγράφονται παρακάτω. Μετά την αρχική αναγνώριση, τα μη παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα αποτιμώνται όπως περιγράφεται παρακάτω.

Τα μη παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα αναγνωρίζονται στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις όταν η Εταιρεία και ο Όμιλος γίνονται συμβαλλόμενα μέρη σε συναλλαγή με αντικείμενο τα μέσα αυτά. Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού παύουν να αναγνωρίζονται στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις όταν τα συμβατικά δικαιώματα των εταιριών του Ομίλου επί των ταμειακών εισροών του στοιχείου αυτού λήξουν ή όταν μεταβιβασθεί το χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού σε τρίτο χωρίς να διατηρήσουν τον έλεγχο ή όλα τα ουσιώδη οφέλη ή τους κινδύνους που συνδέονται με αυτό. Οι αγορές και πωλήσεις χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού που πραγματοποιούνται κατά τη συνήθη δραστηριότητα των εταιριών του Ομίλου καταχωρούνται στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις κατά την ημερομηνία της συναλλαγής, δηλαδή κατά την ημερομηνία που δεσμεύονται να αγοράσουν ή να πωλήσουν το χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού. Οι χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις παύουν να αναγνωρίζονται στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις όταν οι συμβατικές υποχρεώσεις των εταιριών του Ομίλου επί αυτών λήξουν ή ακυρωθούν.

3.3.1.α Απαιτήσεις

Οι απαιτήσεις απεικονίζονται στο αναπόσβεστο κόστος με τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου, εκτός των περιπτώσεων όπου υπάρχει ένδειξη απομείωσης της απαίτησης, οπότε υπολογίζεται πρόβλεψη γι' αυτή τη μείωση. Απαιτήσεις που η είσπραξή τους εκτιμάται να πραγματοποιηθεί σε διάστημα μέχρι ένα έτος κατατάσσονται ως βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις άλλως εμφανίζονται ως μακροπρόθεσμες απαιτήσεις. Οι απαιτήσεις βραχυπρόθεσμης διάρκειας δεν προεξοφλούνται.

3.3.1.β Διαθέσιμα προς πώληση χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία

Τα διαθέσιμα προς πώληση χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία περιλαμβάνουν μη εισηγμένους συμμετοχικούς τίτλους και αναγνωρίζονται ως χρηματοοικονομικά μέσα διαθέσιμα προς πώληση στο κόστος κτήσεως

συμπεριλαμβανομένων και των εξόδων της συναλλαγής. Μετά την αρχική αναγνώριση τα αξιόγραφα διαθέσιμα προς πώληση αποτιμώνται ως εξής:

Τα αξιόγραφα που έχουν χρηματιστηριακή τιμή σε ενεργό αγορά, αποτιμώνται στην εύλογη αξία τους, η οποία είναι η χρηματιστηριακή τιμή κατά την ημερομηνία του ισολογισμού. Τα κέρδη ή οι ζημιές αποτίμησης αναγνωρίζονται απ' ευθείας στα ίδια κεφάλαια, έως ότου εκποιηθούν ή υπάρχουν αντικειμενικές αποδείξεις ότι η απομείωση της αξίας τους ενδέχεται να είναι μόνιμη ή παρατεταμένη, οπότε και μεταφέρονται στα αποτελέσματα (λογιστική πολιτική 3.9.1).

Τα αξιόγραφα που δεν έχουν χρηματιστηριακή τιμή σε ενεργό αγορά η εύλογη αξία τους μπορεί να καθοριστεί αξιόπιστα χρησιμοποιώντας μία ενδεδειγμένη τεχνική αποτίμησης ή συνδυασμό αποδεκτών τεχνικών αποτίμησης, ενώ για αυτά που η εύλογη αξία τους δεν μπορεί να προσδιορισθεί αξιόπιστα αποτιμώνται στο κόστος κτήσης τους.

3.3.1.γ Χρηματοοικονομικά μέσα στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων

Η Εταιρεία κατατάσσει στα χρηματοοικονομικά μέσα στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που κατέχονται για εμπορική εκμετάλλευση. Ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο ταξινομείται σε αυτή την κατηγορία αν αποκτήθηκε κυρίως με σκοπό την πώληση σε σύντομο χρονικό διάστημα. Περιουσιακά στοιχεία ταξινομούνται σε αυτή την κατηγορία ως κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία αν αναμένεται να πωληθούν εντός 12 μηνών, διαφορετικά ταξινομούνται ως μη κυκλοφορούντα.

Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που αποτιμούνται σε εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων αναγνωρίζονται αρχικά στην εύλογη αξία, και το κόστος συναλλαγής καταχωρείται στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων. Τα κέρδη ή οι ζημιές που προκύπτουν από μεταβολές στην εύλογη αξία παρουσιάζονται στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων. Η Εταιρεία στην τρέχουσα χρήση δεν διαθέτει τέτοια στοιχεία.

3.3.1.δ Διαθέσιμα και ταμειακά ισοδύναμα

Τα διαθέσιμα και ταμειακά ισοδύναμα, περιλαμβάνουν τα μετρητά και τις καταθέσεις όψεως, καθώς και βραχυπρόθεσμες επενδύσεις άμεσης ρευστοποίησης, όπως οι μέχρι και τριών μηνών προθεσμιακές τραπεζικές καταθέσεις.

3.3.1.ε Δάνεια

Τα ληφθέντα δάνεια αναγνωρίζονται αρχικά στην εύλογη αξία τους η οποία αντιστοιχεί στο ποσό των αντληθέντων κεφαλαίων έπειτα από την αφαίρεση τυχόν άμεσων εξόδων για την πραγματοποίηση της συναλλαγής. Μεταγενέστερα, αποτιμώνται στο αναπόσβεστο κόστος με τη χρήση της μεθόδου του πραγματικού επιτοκίου.

3.3.1.στ Προμηθευτές και λοιπές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις

Οι προμηθευτές και οι λοιπές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις αναγνωρίζονται αρχικά στη εύλογη αξία τους. Μεταγενέστερα, αποτιμώνται στο αναπόσβεστο κόστος με τη χρήση της μεθόδου του πραγματικού επιτοκίου. Οι προμηθευτές που η είσπραξή τους εκτιμάται να πραγματοποιηθεί σε διάστημα μέχρι ένα έτος κατατάσσονται ως βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις άλλως εμφανίζονται ως μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις.

3.3.1.ζ Συμφηφισμός χρηματοοικονομικών απαιτήσεων και υποχρεώσεων

Οι χρηματοοικονομικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις συμφηφίζονται και το καθαρό ποσό απεικονίζεται στην κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης μόνο όταν ο Όμιλος ή η Εταιρεία έχει νομικά το δικαίωμα αυτό και προτίθεται να τα συμφηφίσει σε καθαρή βάση μεταξύ τους ή να απαιτήσει το περιουσιακό στοιχείο και να διακανονίσει την υποχρέωση ταυτόχρονα.

3.4 Μετοχικό κεφάλαιο

Οι κοινές μετοχές κατατάσσονται ως ίδια κεφάλαια. Επιπρόσθετα κόστη που συνδέεται άμεσα με την έκδοση κοινών μετοχών αναγνωρίζεται ως μείωση της διαφοράς υπέρ το άρτιο.

3.5 Πάγια και άυλα περιουσιακά στοιχεία

Τα πάγια περιουσιακά στοιχεία εμφανίζονται στις αξίες κτήσης τους μειωμένες κατά τις συσσωρευμένες αποσβέσεις και τις τυχόν απομειώσεις της αξίας τους. Το κόστος κτήσης των παγίων περιουσιακών στοιχείων περιλαμβάνει δαπάνες που σχετίζονται άμεσα με την απόκτηση του παγίου. Οι αξίες κτήσης απεικονίζονται στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις αυξημένες με μεταγενέστερες δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν, μόνο εάν είναι πιθανό ότι τα μελλοντικά οικονομικά οφέλη που σχετίζονται με τις δαπάνες αυτές θα εισρεύσουν στον Όμιλο και το κόστος τους μπορεί να επιμετρηθεί αξιόπιστα. Όλες οι άλλες δαπάνες καταχωρούνται στο λογαριασμό αποτελεσμάτων.

Τα κόστη δανεισμού που σχετίζονται άμεσα με την απόκτηση, ή κατασκευή ενός παγίου, για τα περιουσιακά στοιχεία που χρειάζεται κατ' ανάγκη ένα σημαντικό χρονικό διάστημα για να ετοιμαστούν προς χρήση, κεφαλαιοποιούνται ως μέρος του κόστους κτήσης του παγίου μέχρι τη στιγμή που τα περιουσιακά στοιχεία είναι ουσιαστικά έτοιμα για την χρήση ή πώλησή τους. Τα λοιπά κόστη αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα την περίοδο που πραγματοποιούνται.

Τα αποτελέσματα από την πώληση των παγίων περιουσιακών στοιχείων προσδιορίζονται συγκρίνοντας το καθαρό τίμημα πώλησης με τη λογιστική αξία τους και αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων στα λοιπά λειτουργικά έσοδα ή έξοδα.

Οι αποσβέσεις των παγίων περιουσιακών στοιχείων, πλην των οικοπέδων τα οποία δεν αποσβένονται, διενεργούνται με βάση τη σταθερή μέθοδο απόσβεσης και επιβαρύνουν το λογαριασμό αποτελεσμάτων, καθ' όλη τη διάρκεια της εκτιμώμενης ωφέλιμης ζωής τους. Οι υπολειμματικές και οι ωφέλιμες ζωές των παγίων περιουσιακών στοιχείων επανεξετάζονται σε ετήσια βάση.

Οι αποσβέσεις των πλοίων διενεργούνται στο κόστος μείον την υπολειμματική τους αξία η οποία εκτιμάται σε 15% του κόστους κτήσης τους. Οι εκτιμήσεις της Διοίκησης της μητρικής εταιρείας που ενδεχομένως θα επηρεάσουν στο μέλλον τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις, αφορούν την ωφέλιμη ζωή και την υπολειμματική αξία των πλοίων, οι οποίες έχουν

προσδιορισθεί με βάση ιστορικά δεδομένα και υποθέσεις που με τις παρούσες συνθήκες κρίνονται λογικές. Οι εκτιμήσεις αυτές, δεν αναμένεται να διαφοροποιηθούν στους επόμενους 12 μήνες.

Η εκτιμώμενη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής, κατά κατηγορία παγίων, έχει ως εξής:

<u>Κατηγορία παγίου</u>	<u>έτη</u>
Ιδιόκτητα κτίρια	33
Πλοία	35
Ανταλλακτικά πλοίων	5
Λοιπός εξοπλισμός πλοίων	4,16
Δεξαμενισμοί πλοίων	4 (επίρριψη κατ' αναλογία με τη διάρκεια ισχύος)
Μεταφορικά μέσα	6,66
Έπιπλα & Λοιπός εξοπλισμός	6,66
Ηλεκτρονικοί υπολογιστές & Λογισμικά προγράμματα	4,16
Κινητή τηλεφωνία & μίνι φορητοί υπολογιστές (tablets)	2

3.6 Επενδύσεις σε ακίνητα

Οι «Επενδύσεις σε ακίνητα» περιλαμβάνουν ακίνητα που δεν ιδιοχρησιμοποιούνται από τις εταιρείες του Ομίλου. Αποτιμούνται κατά την αρχική αναγνώριση και μεταγενέστερα, στο κόστος κτήσης μειωμένο με τις συσσωρευμένες αποσβέσεις και αυξημένο με τις μεταγενέστερες προσθήκες. Όταν η λογιστική αξία ενός επενδυτικού ακινήτου υπερβαίνει το ανακτήσιμο ποσό του, η διαφορά (απομείωση) καταχωρείται άμεσα στα αποτελέσματα. Οι αποσβέσεις τους διενεργούνται με βάση τη σταθερή μέθοδο απόσβεσης κατά τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής τους η οποία εκτιμάται σε 33 χρόνια.

3.7 Μισθώσεις

Οι μισθώσεις κατά τις οποίες η Εταιρεία και ο Όμιλος αναλαμβάνουν όλα τα οφέλη και τους κινδύνους του μισθωμένου παγίου λογίζονται ως χρηματοδοτικές μισθώσεις. Τα πάγια τα οποία κατέχονται με χρηματοδοτική μίσθωση αναγνωρίζονται αρχικά στη μικρότερη αξία μεταξύ της εύλογης αξίας των παγίων και της παρούσας αξίας των ελάχιστων υποχρεωτικών μισθωμάτων που έχουν συμφωνηθεί να καταβληθούν στον εκμισθωτή κατά την έναρξη της μίσθωσης. Μετά την αρχική καταχώριση, τα πάγια αποσβένονται στη μικρότερη περίοδο μεταξύ της διάρκειας της μισθώσεως και της ωφέλιμης ζωής τους. Τα μισθώματα που καταβάλλονται στον εκμισθωτή, κατανέμονται σε μείωση της υποχρέωσης και επιβαρύνουν τα χρηματοοικονομικά έξοδα, με βάση τη μέθοδο του συνολικού αθροίσματος των αριθμών των ετών διάρκειας της μίσθωσης. Άλλες μισθώσεις που δεν πληρούν τα κριτήρια της χρηματοδοτικής μίσθωσης λογίζονται ως λειτουργικές μισθώσεις και τα σχετικά μισθωμένα στοιχεία δεν λογίζονται ως πάγια περιουσιακά στοιχεία στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις, τα δε μισθώματα που καταβάλλονται στον εκμισθωτή, καταχωρούνται στα αποτελέσματα συστηματικά στην περίοδο της μίσθωσης.

3.8 Αποθέματα

Τα αποθέματα αποτιμώνται στην κατ' είδος χαμηλότερη τιμή μεταξύ του κόστους κτήσεως και της καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας. Το κόστος κτήσης των αποθεμάτων προσδιορίζεται με τη μέθοδο F.I.F.O. Η καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία αποτελεί την εκτιμώμενη τιμή πώλησης μειωμένη με τα έξοδα πωλήσεων.

3.9 Απομείωση αξίας περιουσιακών στοιχείων

3.9.1 Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού

Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού, εκτός αυτών που αποτιμώνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, εξετάζονται σε κάθε ημερομηνία σύνταξης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, ώστε να προσδιοριστεί εάν υπάρχει αντικειμενική ένδειξη απομείωσης της αξίας τους. Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού θεωρούνται ότι έχουν απομειωθεί, όταν υπάρχουν ενδείξεις ότι κάποιο γεγονός όπως καθυστερήσεις εισπράξεων πελατών, παρατεταμένη μείωση εύλογης αξίας αξιόγραφου επέδρασε αρνητικά στις εκτιμώμενες μελλοντικές ταμειακές ροές του στοιχείου.

Η ζημία απομείωσης ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου που αποτιμάται στο αναπόσβεστο κόστος, υπολογίζεται ως η διαφορά μεταξύ της λογιστικής του αξίας και της παρούσας αξίας των εκτιμώμενων μελλοντικών ταμειακών ροών προεξοφλημένων με τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου (βλέπε λογιστική πολιτική 3.3.1.α). Οι ζημίες απομείωσης αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα.

Για τα χρηματοοικονομικά στοιχεία που αποτιμώνται στο αναπόσβεστο κόστος εάν σε μεταγενέστερη περίοδο, το ύψος της ζημίας απομείωσης μειωθεί και η μείωση σχετίζεται με γεγονός που συμβαίνει μετά την αναγνώριση της απομείωσης, η ζημία απομείωσης αναστρέφεται μέσω των αποτελεσμάτων. Στον υπολογισμό απομείωσης των επενδύσεων που έχουν αναγνωριστεί ως διαθέσιμες προς πώληση, λαμβάνεται υπόψη τυχόν σημαντική και παρατεταμένη μείωση της εύλογης αξίας της επένδυσης κάτω από το κόστος του. Όπου υπάρχει τέτοια ένδειξη για διαθέσιμα προς πώληση χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού, η συσσωρευμένη ζημία—που υπολογίζεται ως η διαφορά μεταξύ του κόστους αγοράς και της τρέχουσας εύλογης αξίας, μείον τις ζημίες απομείωσης του χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού που αναγνωρίστηκαν προηγουμένως ως έξοδα στα αποτελέσματα, μεταφέρεται από τα ίδια κεφάλαια στα αποτελέσματα. Ζημίες απομείωσης σε μετοχικούς τίτλους που αναγνωρίστηκαν ως έξοδα στα αποτελέσματα, δεν αντιστρέφονται μέσω αποτελεσμάτων.

3.9.2 Μη χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού

Τα μη χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού, εκτός των αποθεμάτων, σε κάθε ημερομηνία σύνταξης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, υπόκεινται σε έλεγχο απομείωσης της αξίας τους όταν υπάρχουν ενδείξεις ότι η λογιστική τους αξία υπερβαίνει την ανακτήσιμη αξία τους. Η ζημία απομείωσης, αναγνωρίζεται άμεσα στα αποτελέσματα. Η ανακτήσιμη αξία των περιουσιακών στοιχείων είναι η μεγαλύτερη μεταξύ της εύλογης αξίας τους μειωμένης κατά τα έξοδα πώλησης και της αξίας λόγω χρήσης τους. Για τον υπολογισμό της αξίας λόγω χρήσης, οι εκτιμώμενες μελλοντικές ταμειακές ροές προεξοφλούνται στην παρούσα αξία με ένα προ-φόρου συντελεστή, ο οποίος αντανάκλα τις τρέχουσες αξιολογήσεις της αγοράς για τη χρονική αξία του χρήματος και τους κινδύνους που συνδέονται με το περιουσιακό στοιχείο.

Ζημία απομείωσης που έχει αναγνωριστεί κατά τις προηγούμενες περιόδους επανεκτιμάται σε κάθε χρήση για τυχόν ενδείξεις μείωσης της και αντλιογίζεται εάν υπάρξει αλλαγή στις εκτιμήσεις που χρησιμοποιήθηκαν για τον προσδιορισμό της ανακτήσιμης αξίας, μέχρι το ύψος της λογιστικής αξίας που θα προσδιοριζόταν, καθαρή από αποσβέσεις, εάν δεν είχε καταχωρηθεί η ζημία απομείωσης.

3.10 Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία που κατέχονται προς πώληση

Ως μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία που κατέχονται προς πώληση, κατατάσσονται αυτά που η πώλησή τους θεωρείται πολύ πιθανή και η λογιστική τους αξία θα ανακτηθεί μέσω πώλησης και όχι από τη συνεχιζόμενη χρήση. Αποτιμώνται στη χαμηλότερη αξία μεταξύ της λογιστικής τους αξίας και της εύλογης αξίας μειωμένης με τα έξοδα πώλησης. Η Εταιρεία κατά την λήξη της τρέχουσας χρήσης δεν κατέχει τέτοια στοιχεία.

3.11 Μερίσματα

Τα πληρωτέα μερίσματα απεικονίζονται ως υποχρέωση, όταν η διανομή τους εγκριθεί από τη Γενική Συνέλευση των μετόχων των εταιρειών που περιλαμβάνονται στην ενοποίηση.

3.12 Παροχές στο προσωπικό

3.12.1 Προγράμματα καθορισμένων εισφορών

Τα προγράμματα καθορισμένων εισφορών αφορούν εισφορές σε ανεξάρτητα από την Εταιρεία ασφαλιστικά ταμεία για συνταξιοδοτικές παροχές των εργαζομένων για τις οποίες η Εταιρεία δεν έχει νομική ή συμβατική υποχρέωση για επιπλέον μελλοντικές παροχές. Οι εισφορές αυτές αναγνωρίζονται ως δαπάνες προσωπικού στα αποτελέσματα, εφαρμόζοντας την αρχή των δεδουλευμένων.

3.12.2 Προγράμματα καθορισμένων παροχών

Οι παροχές κατά την έξοδο από την υπηρεσία λόγω συνταξιοδότησης, περιλαμβάνουν προγράμματα με υποχρέωση για καταβολή στο προσωπικό εφάπαξ αποζημίωσης. Η υποχρέωση που αναγνωρίζεται για το πρόγραμμα καθορισμένων παροχών, είναι η παρούσα αξία της καθορισμένης παροχής ανάλογα με το δεδουλευμένο δικαίωμα των εργαζομένων, που προσδιορίζεται προεξοφλώντας τις εκτιμώμενες ταμειακές ροές με τη μέση σταθμική απόδοση υψηλής ποιότητας ευρωπαϊκών εταιρικών ομολόγων τα οποία έχουν ημερομηνία λήξης που προσεγγίζει τα χρονικά όρια των υποχρεώσεων του Ομίλου. Το ύψος της υποχρέωσης προσδιορίζεται ετησίως, βάσει αναλογιστικής μελέτης που εκπονείται από ανεξάρτητους αναλογιστές χρησιμοποιώντας τη μέθοδο της προβλεπόμενης μονάδας υποχρέωσης.

Τα αναλογιστικά κέρδη ή ζημίες αναγνωρίζονται απευθείας στα λοιπά συγκεντρωτικά συνολικά εισοδήματα της περιόδου κατά την οποία πραγματοποιούνται και δεν μεταφέρονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων σε μεταγενέστερη περίοδο αλλά αναγνωρίζονται απευθείας στα ίδια κεφάλαια του Ομίλου.

3.12.3 Παροχές λήξης της εργασιακής σχέσης

Οι παροχές τερματισμού της απασχόλησης πληρώνονται όταν οι εργαζόμενοι αποχωρούν πριν την ημερομηνία συνταξιοδότησεως. Ο Όμιλος καταχωρεί αυτές τις παροχές όταν δεσμεύεται, είτε όταν τερματίζει την απασχόληση εργαζομένων σύμφωνα με ένα λεπτομερές πρόγραμμα για το οποίο δεν υπάρχει πιθανότητα απόσυρσης, είτε όταν προσφέρει αυτές τις παροχές ως κίνητρο για εθελουσία αποχώρηση. Παροχές τερματισμού της απασχόλησης που οφείλονται 12 μήνες μετά την ημερομηνία του ισολογισμού προεξοφλούνται. Στην περίπτωση τερματισμού απασχόλησης και όπου υπάρχει αδυναμία στον προσδιορισμό του αριθμού εργαζομένων που θα κάνουν χρήση αυτών των παροχών, δεν γίνεται λογιστικοποίηση αλλά γνωστοποίηση αυτών ως ενδεχόμενη υποχρέωση.

3.12.4 Βραχυπρόθεσμες παροχές στο προσωπικό

Οι βραχυπρόθεσμες παροχές στο προσωπικό καταχωρούνται ως δαπάνες προσωπικού στα αποτελέσματα όταν πραγματοποιούνται.

3.13 Προβλέψεις

Οι προβλέψεις αναγνωρίζονται όταν υπάρχει παρούσα νομική ή συμβατική υποχρέωση που έχει προκληθεί από γεγονότα που έχουν ήδη συμβεί και είναι πιθανό ότι η τακτοποίησή τους θα δημιουργήσει μία εκροή, το ύψος της οποίας μπορεί να εκτιμηθεί αξιόπιστα. Οι προβλέψεις αναγνωρίζονται σε προεξοφλημένη βάση με την χρήση ενός προ φόρου επιτοκίου που αντανάκλα τις τρέχουσες εκτιμήσεις της αγοράς για την διαχρονική αξία του χρήματος και τους κινδύνους που σχετίζονται με την υποχρέωση. Οι προβλέψεις επανεκτιμούνται σε κάθε ημερομηνία σύνταξης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων και προσαρμόζονται ώστε να απεικονίζουν τις καλύτερες δυνατές εκτιμήσεις.

3.14 Έσοδα

Το σύνολο των εσόδων διαμορφώνεται από τα παρακάτω:

3.14.1 Έσοδα από παροχή υπηρεσιών (ναύλοι–ναυλώσεις–πρακτορεύσεις)

Τα έσοδα από παροχή υπηρεσιών (ναύλοι μεταφοράς επιβατών και οχημάτων) αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων και λοιπών συνολικών εισοδημάτων με την πραγματοποίηση των ταξιδιών η οποία συνιστά το χρόνο παροχής της υπηρεσίας.

Η Εταιρεία εφαρμόζει το πρόγραμμα πιστότητας πελατών «MINOAN εν πλώ», βάσει του οποίου τα μέλη με κάθε αγορά υπηρεσιών της Εταιρείας, κερδίζουν πόντους τους οποίους μελλοντικά έχουν τη δυνατότητα να εξαργυρώσουν σε δωρεάν εισιτήρια της Εταιρείας. Ο επιμερισμός των ναύλων κάθε πώλησης σε πραγματοποιημένη και μελλοντική υπηρεσία, γίνεται βάσει της εύλογης αξίας των κερδισμένων πόντων η οποία υπολογίζεται βάσει του εκτιμώμενου ποσοστού εξαργύρωσής τους που στηρίζεται σε ιστορικά στοιχεία. Το ποσό της εύλογης αξίας καταχωρείται ως έσοδο επόμενων χρήσεων και αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα με την εξαργύρωση των σχετικών πόντων.

Όμοια, ανάλογα με τον χρόνο παροχής της υπηρεσίας, αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων και λοιπών συνολικών εισοδημάτων και τα έσοδα από πρακτορεύσεις.

Τα έσοδα από ναυλώσεις αναγνωρίζονται στο λογαριασμό αποτελεσμάτων με τη σταθερή μέθοδο (straight line) σε όλη τη διάρκεια της ναύλωσης.

3.14.2 Έσοδα από πωλήσεις αγαθών επί των πλοίων

Τα έσοδα από πωλήσεις αγαθών (εκμετάλλευση εστιατορίων–bars και καταστημάτων) αναγνωρίζονται στο λογαριασμό αποτελεσμάτων, με το ποσό της εύλογης αξίας τους μειωμένης κατά το ποσό των εκπτώσεων και επιστροφών, όταν μεταβιβάζονται στον αγοραστή (συνήθως με την παράδοση και την αποδοχή από μέρους του των αγαθών) και η είσπραξη των αντίστοιχων ποσών είναι βέβαιη.

3.14.3 Λοιπά έσοδα

Τα λοιπά έσοδα αναγνωρίζονται στο λογαριασμό αποτελεσμάτων όταν καταστούν δεδουλευμένα. Ειδικά τα έσοδα από τυχερά παιχνίδια αναγνωρίζονται στο λογαριασμό αποτελεσμάτων με την είσπραξή τους. Επιπλέον περιλαμβάνονται τα έσοδα από μερίσματα και τα κέρδη από πώληση συμμετοχών και χρεογράφων.

3.14.4 Έσοδα από μερίσματα

Τα έσοδα από μερίσματα αναγνωρίζονται στο λογαριασμό αποτελεσμάτων κατά την ημερομηνία έγκρισης της διανομής τους.

3.14.5 Κρατικές επιχορηγήσεις

Οι κρατικές επιχορηγήσεις καταχωρούνται στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις όταν υπάρχει εύλογη διασφάλιση ότι θα εισπραχθούν και ότι οι εταιρίες του Ομίλου θα συμμορφωθούν με τους όρους και τις προϋποθέσεις που έχουν τεθεί για την καταβολή τους. Οι επιχορηγήσεις που καλύπτουν πραγματοποιηθείσες δαπάνες καταχωρούνται ως έσοδο της χρήσης εντός της οποίας πραγματοποιήθηκαν οι επιχορηγούμενες δαπάνες. Οι επιχορηγήσεις που καλύπτουν το κόστος των αποκτηθέντων πάγιων περιουσιακών στοιχείων, καταχωρούνται αρχικά ως έσοδο επόμενων χρήσεων και αναγνωρίζονται ως έσοδο στο λογαριασμό αποτελεσμάτων, σε συστηματική βάση στη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής του πάγιου περιουσιακού στοιχείου.

3.15 Καθαρά χρηματοοικονομικά αποτελέσματα

Το καθαρό χρηματοοικονομικό κόστος διαμορφώνεται από τους δεδουλευμένους χρεωστικούς τόκους, που καταχωρούνται στο λογαριασμό αποτελεσμάτων βάσει της μεθόδου του πραγματικού επιτοκίου, τους πιστωτικούς τόκους από βραχυπρόθεσμες επενδύσεις των διαθεσίμων, τις χρεωστικές και πιστωτικές συναλλαγματικές διαφορές.

3.16 Φόρος εισοδήματος

Ο φόρος εισοδήματος επί των κερδών, υπολογίζεται με βάση τη φορολογική νομοθεσία που έχει θεσπιστεί κατά την ημερομηνία ισολογισμού στις χώρες όπου έχουν έδρα οι εταιρίες του Ομίλου και αναγνωρίζεται ως έξοδο την περίοδο κατά την οποία προκύπτουν τα κέρδη. Η επιβάρυνση των αποτελεσμάτων με φόρο εισοδήματος περιλαμβάνει τρέχοντες και αναβαλλόμενους φόρους. Ο τρέχον φόρος εισοδήματος είναι ο πληρωτέος φόρος εισοδήματος επί των φορολογητέων κερδών της χρήσης, καθώς και οι τυχόν αναπροσαρμογές στον πληρωτέο φόρο προηγούμενων χρήσεων. Ο φορολογικός συντελεστής που χρησιμοποιείται είναι ο προβλεπόμενος από τις φορολογικές διατάξεις κατά τις χρήσεις που αφορούν τα αντίστοιχα φορολογητέα κέρδη.

Η μητρική εταιρεία είναι ναυτιλιακή εταιρεία και εκμεταλλεύεται ιδιόκτητα πλοία υπό Ελληνική σημαία και ναυλωμένα πλοία υπό Ιταλική σημαία. Τα εισοδήματα που προέρχονται από την εκμετάλλευση των ιδιόκτητων πλοίων της, απαλλάσσονται του φόρου εισοδήματος βάσει της παρ. 14 αρθρ. 72 του ν. 4172 / 2013 και υπόκεινται στον ειδικό φόρο για τα πλοία σύμφωνα με το ν. 27 / 1975. Η παραπάνω απαλλαγή ισχύει και για τα διανεμηθέντα μερίσματα. Για τα εισοδήματα που αποκτά πέραν αυτών της εκμετάλλευσης των ιδιόκτητων πλοίων της (π.χ. από ναυλωμένα πλοία, ενοίκια, τόκους καταθέσεων, καταστήματα εντός των πλοίων κ.λ.π) , εφαρμόζονται οι διατάξεις του ν. 27 / 1975 οι οποίες αναφέρουν ότι, σε περίπτωση που ημεδαπή εταιρεία ή αλλοδαπή πλοιοκτήτρια πλοίων με σημαία Ελλάδας, Ε.Ε. ή «ευρωπαϊκού οικονομικού χώρου», ασκεί εκτός από την εκμετάλλευση των πλοίων και άλλες επιχειρήσεις, απαλλάσσεται από το φόρο

εισοδήματος ποσό από τα καθαρά κέρδη ή τα μερίσματα, ίσο προς την σχέση που προκύπτει μεταξύ των ακαθάριστων εσόδων από τα πλοία και των συνολικών ακαθάριστων εσόδων της.

Για να προσδιορισθεί η φορολογική υποχρέωση επί των κερδών πέραν της εκμετάλλευσης των ιδιόκτητων πλοίων της, τα οποία εξευρίσκονται με τον παραπάνω τρόπο, εφαρμόζεται, ο φορολογικός συντελεστής που προβλέπεται από τις γενικές διατάξεις φορολογίας εισοδήματος (παρ. 1, άρθ. 58 ν. 4172 / 2013), ο οποίος για τη χρήση 2017 ανέρχεται σε 29%. Επί των διανεμηθέντων κερδών που προέρχονται από εισοδήματα πέραν της εκμετάλλευσης των ιδιόκτητων πλοίων και εξευρίσκονται όπως προαναφέρθηκε, παρακρατείται φόρος με συντελεστή 15% (παρ. 1 άρθ. 64 ν. 4172 / 2013).

Επιπρόσθετα, σύμφωνα με τα αρθρ. 48 και 63 του φορολογικού νόμου 4172 / 2013, τα μερίσματα που διανέμονται σε εταιρείες εντός του ίδιου ομίλου, από τον Ιανουάριο του 2014 και μετά, εξαιρούνται τόσο από το φόρο εισοδήματος όσο και από τον παρακρατούμενο φόρο, με την προϋπόθεση ότι η μητρική εταιρεία συμμετέχει στην εταιρεία που διανέμει το μερίσμα με ποσοστό τουλάχιστον 10% για δύο συνεχόμενα έτη.

Ο αναβαλλόμενος φόρος εισοδήματος είναι ο φόρος που θα πληρωθεί ή θα ανακτηθεί στο μέλλον για έσοδα ή έξοδα που έγιναν κατά τη διάρκεια της κλειόμενης χρήσης αλλά θεωρούνται φορολογητέα έσοδα ή εκπιπτέα έξοδα μελλοντικών χρήσεων (προσωρινές διαφορές). Ο αναβαλλόμενος φόρος υπολογίζεται με βάση τους φορολογικούς συντελεστές που αναμένεται να εφαρμοστούν στην περίοδο κατά την οποία θα αναγνωρισθούν φορολογικά τα έσοδα ή τα έξοδα. Προσωρινές διαφορές όπως η αρχική καταχώρηση στοιχείων του ενεργητικού και των υποχρεώσεων, η οποία δεν επηρεάζει ούτε το λογιστικό, ούτε το φορολογητέο κέρδος, δεν λαμβάνονται υπόψη. Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις αναγνωρίζονται μόνο όταν πιθανολογούνται μελλοντικά φορολογητέα κέρδη, από τα οποία παρέχεται η δυνατότητα να εκπέσουν οι αντίστοιχες προσωρινές διαφορές.

Λόγω του ειδικού φορολογικού καθεστώτος, δεν λογίζονται αναβαλλόμενοι φόροι στη μητρική εταιρεία.

3.17 Αποτελέσματα ανά μετοχή

Ο Όμιλος και η Εταιρεία παρουσιάζουν βασικά και προσαρμοσμένα αποτελέσματα ανά μετοχή. Τα βασικά αποτελέσματα ανά μετοχή υπολογίζονται διαιρώντας τα κέρδη ή ζημίες της χρήσης προς τον σταθμισμένο αριθμό των μετοχών κάθε χρήσης. Τα προσαρμοσμένα αποτελέσματα ανά μετοχή υπολογίζονται κατά τον ίδιο τρόπο, εκτός αν υπάρχουν ομολογίες ή δικαιώματα προαίρεσης επί μετοχών, οπότε, για να προσδιορισθεί ο δείκτης, προσαρμόζεται ο αριθμός των μετοχών με τον οποίο διαιρούνται τα αποτελέσματα.

3.18 Λειτουργικοί τομείς

Τομέας ή τμήμα των δραστηριοτήτων του Ομίλου είναι κάθε διακεκριμένη επιχειρηματική δραστηριότητα με ιδιάζοντα χαρακτηριστικά ως προς τη φύση της δραστηριότητας και τους επιχειρηματικούς κινδύνους που συνεπάγεται.

Ο Όμιλος δραστηριοποιείται κυρίως στον κλάδο της επιβατηγού ναυτιλίας και επιπλέον έχει αναλάβει τη πρακτόρευση πλοίων / γραμμών καθώς και την εμπορική εκμετάλλευση καταστημάτων και εστιατορίων–bars επί πλοίων του ομίλου της υπερκείμενης μητρικής καθώς και θυγατρικών της υπερκείμενης μητρικής.

Έπειτα από τη διακοπή δραστηριοποίησης στις γραμμές Ελλάδα–Ιταλία τροποποιήθηκε ο τρόπος παρακολούθησης των λειτουργικών τομέων. Εφεξής, η Διοίκηση παρακολουθεί τις λειτουργίες του Ομίλου με βάση το είδος εκμετάλλευσης και κατανέμει τις δραστηριοποιήσεις αυτές ως κάτωθι:

- Δραστηριότητες εκμετάλλευσης πλοίων που περιλαμβάνουν ανάλυση του συνόλου των λειτουργιών / εκμεταλλεύσεων που σχετίζονται με πλοία που βρίσκονται υπό την διαχείριση του Ομίλου.
- Λοιπές εμπορικές δραστηριότητες που περιλαμβάνουν ανάλυση του συνόλου των εμπορικών λειτουργιών / εκμεταλλεύσεων που σχετίζονται με πρακτορεύσεις πλοίων / γραμμών και εκμεταλλεύσεις καταστημάτων λιανικής και εστιατορίων–bars επί πλοίων του ομίλου της υπερκείμενης μητρικής και θυγατρικών εταιρειών της υπερκείμενης μητρικής. Το Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρείας εξετάζει περιοδικά χρηματοοικονομικές αναφορές όπου παρουσιάζονται τα αποτελέσματά για κάθε έναν από τους ανωτέρω τομείς δραστηριοποίησης. Τα αποτελέσματα, τα στοιχεία ενεργητικού και οι υποχρεώσεις κάθε τομέα που γνωστοποιείται, περιλαμβάνουν στοιχεία που αφορούν άμεσα τον κάθε τομέα καθώς και αυτά που μπορούν εύλογα να κατανεμηθούν.

3.19 Νέα Πρότυπα, Διερμηνείες και τροποποίηση υφιστάμενων Προτύπων

Συγκεκριμένα νέα πρότυπα, τροποποιήσεις προτύπων και διερμηνείες έχουν εκδοθεί, τα οποία είναι υποχρεωτικά για λογιστικές περιόδους που ξεκινούν κατά τη διάρκεια της παρούσας χρήσης ή μεταγενέστερα. Ο Όμιλος εκτιμά, εκτός εάν αναφέρεται διαφορετικά, ότι οι ακόλουθες τροποποιήσεις είτε δεν έχουν επίδραση είτε ότι η τυχόν επίδραση δεν είναι σημαντική για τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις του.

Πρότυπα και Διερμηνείες υποχρεωτικά για την τρέχουσα οικονομική χρήση

ΔΛΠ 7 (Τροποποιήσεις) “Γνωστοποιήσεις”

Οι τροποποιήσεις εισάγουν υποχρεωτικές γνωστοποιήσεις που παρέχουν τη δυνατότητα στους χρήστες των χρηματοοικονομικών καταστάσεων να αξιολογήσουν τις μεταβολές των υποχρεώσεων που προέρχονται από χρηματοδοτικές δραστηριότητες.

Πρότυπα και Διερμηνείες υποχρεωτικά για μεταγενέστερες περιόδους

ΔΠΧΑ 9 «Χρηματοοικονομικά μέσα» και μεταγενέστερες τροποποιήσεις στο ΔΠΧΑ 9 και ΔΠΧΑ 7 (εφαρμόζεται στις ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2018)

Το ΔΠΧΑ 9 αντικαθιστά τις πρόνοιες του ΔΛΠ 39 που αφορούν στην ταξινόμηση και επιμέτρηση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων και συμπεριλαμβάνει επίσης ένα μοντέλο αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών το οποίο αντικαθιστά το μοντέλο των πραγματοποιημένων πιστωτικών ζημιών που εφαρμόζεται σήμερα. Το ΔΠΧΑ 9 καθιερώνει μία προσέγγιση της λογιστικής αντιστάθμισης βασιζόμενη σε αρχές και αντιμετωπίζει ασυνέπειες και αδυναμίες στο τρέχον μοντέλο του ΔΛΠ 39. Ο Όμιλος θα εφαρμόσει το νέο πρότυπο την 1/1/2018 και δεν θα αναπροσαρμόσει την συγκριτική πληροφόρηση. Κατά την 31/12/2017, ο Όμιλος κατέχει συμμετοχικούς τίτλους οι οποίοι έχουν χαρακτηριστεί με βάση το ισχύον πρότυπο (ΔΛΠ 39) ως διαθέσιμοι προς πώληση και αποτιμώνται στην εύλογη αξία τους μέσω αποτελεσμάτων. Ακολουθώντας αυτή την κατηγοριοποίηση ο Όμιλος θα εξακολουθήσει να αναγνωρίζει τους συγκεκριμένους συμμετοχικούς τίτλους, εφόσον συνεχίσουν να εμπίπτουν στις πρόνοιες του νέου προτύπου, και να τους επιμετρά στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων. Επομένως, με βάση τα υφιστάμενα δεδομένα, η Διοίκηση εκτιμά ότι το νέο πρότυπο κατά την πρώτη εφαρμογή του καθώς και στις μεταγενέστερες περιόδους, όσον αφορά τους συμμετοχικούς τίτλους που κατέχει, δεν αναμένεται να έχει επίπτωση διαφορετική στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις του Ομίλου σε σχέση με τα εφαρμοζόμενα έως την 31/12/2017. Για τις εμπορικές απαιτήσεις, ο Όμιλος θα εφαρμόσει την απλοποιημένη μέθοδο για να υπολογίσει τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ' όλη τη διάρκεια ζωής των εμπορικών απαιτήσεων της. Κατά τη χρήση 2017, ο Όμιλος έχει πραγματοποιήσει μία αξιολόγηση της επίδρασης του προτύπου και κατέληξε ότι η επίδραση από την εφαρμογή του θα αφορά κυρίως στην απομείωση των εμπορικών απαιτήσεων. Η συγκεκριμένη αξιολόγηση, βασίστηκε σε πρόσφατη διαθέσιμη πληροφόρηση και υπόκειται σε αλλαγές, που ενδέχεται να προκύψουν από επιπλέον υποστηρικτικό υλικό που θα είναι διαθέσιμες στον Όμιλο όταν και θα εφαρμόσει το πρότυπο το 2018. Ο Όμιλος αναμένει, κατά την εφαρμογή του προτύπου, μία αύξηση των ζημιών από προβλέψεις για επισφαλείς πελάτες και αντίστοιχη αρνητική επίδραση στα ίδια κεφάλαια η οποία εκτιμάται να ανέλθει σε € 30.

ΔΠΧΑ 9 (Τροποποιήσεις) “Δικαιώματα πρόωρης αποπληρωμής με καταβολή αρνητικής ποινής εξόφλησης” (εφαρμόζεται στις ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2019)

Οι τροποποιήσεις παρέχουν στις εταιρείες την δυνατότητα, εφόσον πληρούν μία συγκεκριμένη συνθήκη, να επιμετρούν χρηματοοικονομικά στοιχεία με δικαίωμα πρόωρης αποπληρωμής και καταβολή αρνητικής ποινής εξόφλησης (negative compensation) στο αναπόσβεστο κόστος η στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων αντί στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων. Ο Όμιλος δεν μπορεί να εφαρμόσει νωρίτερα τις τροποποιήσεις καθώς **δεν έχουν υιοθετηθεί ακόμη από την Ευρωπαϊκή Ένωση.**

ΔΠΧΑ 15 «Έσοδα από Συμβόλαια με Πελάτες» (εφαρμόζεται στις ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2018)

Το ΔΠΧΑ 15 εκδόθηκε τον Μάιο του 2014. Σκοπός του προτύπου είναι να παρέχει ένα ενιαίο, κατανοητό μοντέλο αναγνώρισης των εσόδων από όλα τα συμβόλαια με πελάτες ώστε να βελτιώσει τη συγκρισιμότητα μεταξύ εταιρειών του ίδιου κλάδου, διαφορετικών κλάδων και διαφορετικών κεφαλαιαγορών. Περιλαμβάνει τις αρχές που πρέπει να εφαρμόσει μία οικονομική οντότητα για να προσδιορίσει την επιμέτρηση των εσόδων και τη χρονική στιγμή της αναγνώρισής τους. Η βασική αρχή είναι ότι μία οικονομική οντότητα θα αναγνωρίσει τα έσοδα με τρόπο που να απεικονίζει τη μεταβίβαση των αγαθών ή υπηρεσιών στους πελάτες στο ποσό το οποίο αναμένει να δικαιούται ως αντάλλαγμα για αυτά τα αγαθά ή τις υπηρεσίες. Ο Όμιλος θα εφαρμόσει το πρότυπο αναδρομικά με τη σωρευτική επίδραση της αρχικής εφαρμογής να αναγνωρίζεται κατά την ημερομηνία αρχικής εφαρμογής την 1η Ιανουαρίου 2018 ως προσαρμογή στο υπόλοιπο ανοίγματος των κερδών εις νέον, χωρίς να αναπροσαρμόσει τα συγκριτικά στοιχεία. Ο Όμιλος πραγματοποίησε μία αξιολόγηση στις πηγές εσόδου του, εφαρμόζοντας τα πέντε βήματα που περιγράφονται στο πρότυπο, προκειμένου να εντοπίσει τις περιοχές που ενδέχεται να επηρεάζεται. Η Διοίκηση κατέληξε ότι γενικά οι συμβάσεις με πελάτες αποτελούνται από μία υποχρέωση εκτέλεσης ή παροχής υπηρεσίας και οι τιμές είναι σταθερές και προκύπτουν από τιμοκαταλόγους. Το έσοδο αναγνωρίζεται την στιγμή που παρέχεται η υπηρεσία στον πελάτη. Βασιζόμενη στην αξιολόγηση αυτή, ο Όμιλος κατέληξε ότι το συγκεκριμένο πρότυπο δεν θα έχει σημαντική επίπτωση στις Χρηματοοικονομικές της Καταστάσεις.

ΔΠΧΑ 16 «Μισθώσεις» (εφαρμόζεται στις ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2019)

Το ΔΠΧΑ 16 εκδόθηκε τον Ιανουάριο του 2016 και αντικαθιστά το ΔΛΠ 17. Σκοπός του προτύπου είναι να εξασφαλίσει ότι οι μισθωτές και οι εκμισθωτές παρέχουν χρήσιμη πληροφόρηση που παρουσιάζει εύλογα την ουσία των συναλλαγών που αφορούν μισθώσεις. Το ΔΠΧΑ 16 εισάγει ένα ενιαίο μοντέλο για το λογιστικό χειρισμό από την πλευρά του μισθωτή, το οποίο απαιτεί ο μισθωτής να αναγνωρίζει περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις για όλες τις συμβάσεις μισθώσεων με διάρκεια άνω των 12 μηνών, εκτός εάν το υποκείμενο περιουσιακό στοιχείο είναι μη σημαντικής αξίας. Σχετικά με το λογιστικό χειρισμό από την πλευρά του εκμισθωτή, το ΔΠΧΑ 16 ενσωματώνει ουσιαστικά τις απαιτήσεις του ΔΛΠ 17. Επομένως, ο εκμισθωτής συνεχίζει να κατηγοριοποιεί τις συμβάσεις μισθώσεων σε λειτουργικές και χρηματοδοτικές μισθώσεις, και να ακολουθεί διαφορετικό λογιστικό χειρισμό για κάθε τύπο σύμβασης.

ΔΛΠ 40 (Τροποποιήσεις) “Μεταφορές επενδυτικών ακινήτων” (εφαρμόζεται στις ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2018)

Οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν ότι προκειμένου να μπορεί να πραγματοποιηθεί μεταφορά προς ή από τα επενδυτικά ακίνητα θα πρέπει να έχει πραγματοποιηθεί αλλαγή στη χρήση. Προκειμένου να θεωρηθεί ότι έχει επέλθει αλλαγή στην χρήση ενός ακινήτου, θα πρέπει να αξιολογηθεί κατά πόσο το ακίνητο πληροί τον ορισμό και η αλλαγή στη χρήση να μπορεί να τεκμηριωθεί. **Οι τροποποιήσεις δεν έχουν υιοθετηθεί ακόμη από την Ευρωπαϊκή Ένωση.**

ΔΛΠ 28 (Τροποποιήσεις) “Μακροπρόθεσμες συμμετοχές σε συγγενείς και κοινοπραξίες” (εφαρμόζεται στις ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2019)

Οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν ότι οι οντότητες πρέπει να λογιστικοποιούν τις μακροπρόθεσμες συμμετοχές τους σε μία συγγενή εταιρεία ή κοινοπραξία - στις οποίες δεν εφαρμόζεται η μέθοδος της καθαρής θέσης - με βάση το ΔΠΧΑ 9. **Οι τροποποιήσεις δεν έχουν υιοθετηθεί ακόμη από την Ευρωπαϊκή Ένωση.**

Ε.Δ.Δ.Π.Χ.Π 22 “Συναλλαγές σε ξένο νόμισμα και προκαταβολές” (εφαρμόζεται στις ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2018)

Η Διερμηνεία παρέχει καθοδήγηση σχετικά με πώς προσδιορίζεται η ημερομηνία της συναλλαγής όταν εφαρμόζεται το πρότυπο που αφορά τις συναλλαγές σε ξένο νόμισμα, ΔΛΠ 21. Η Διερμηνεία έχει εφαρμογή όταν μία οντότητα είτε καταβάλει, είτε εισπράττει προκαταβολικά τίμημα για συμβάσεις που εκφράζονται σε ξένο νόμισμα. **Η Διερμηνεία δεν έχει υιοθετηθεί ακόμη από την Ευρωπαϊκή Ένωση.**

Ε.Δ.Δ.Π.Χ.Π 23 “Αβεβαιότητα σχετικά με τον χειρισμό θεμάτων φορολογίας εισοδήματος” (εφαρμόζεται στις ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2019)

Η Διερμηνεία παρέχει επεξηγήσεις ως προς την αναγνώριση και επιμέτρηση του τρέχοντος και αναβαλλόμενου φόρου εισοδήματος όταν υπάρχει αβεβαιότητα σχετικά με την φορολογική αντιμετώπιση κάποιων στοιχείων. Το Ε.Δ.Δ.Π.Χ.Π 23 έχει εφαρμογή σε όλες τις πτυχές της λογιστικοποίησης του φόρου εισοδήματος όταν υπάρχει τέτοια αβεβαιότητα, συμπεριλαμβανομένου του φορολογητέου κέρδους/ζημιάς, της φορολογικής βάσης των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων, τα φορολογικά κέρδη και φορολογικές ζημιές και τους φορολογικούς συντελεστές. **Η Διερμηνεία δεν έχει υιοθετηθεί ακόμη από την Ευρωπαϊκή Ένωση.**

Ετήσιες βελτιώσεις σε ΔΠΧΑ (Κύκλος 2014 – 2016)

Οι τροποποιήσεις που παρατίθενται παρακάτω περιγράφουν τις βασικές αλλαγές σε δύο ΔΠΧΑ. **Οι τροποποιήσεις δεν έχουν υιοθετηθεί ακόμη από την Ευρωπαϊκή Ένωση.**

ΔΠΧΑ 12 “Γνωστοποίηση συμμετοχής σε άλλες οικονομικές οντότητες”

Η τροποποίηση παρέχει διευκρινήσεις σχετικά με το ότι η υποχρέωση για παροχή των γνωστοποιήσεων του ΔΠΧΑ 12 έχει εφαρμογή σε συμμετοχές σε οντότητες που έχουν κατηγοριοποιηθεί ως διακρατούμενες προς πώληση, εκτός της υποχρέωσης για παροχή συνοπτικής χρηματοοικονομικής πληροφόρησης. Η τροποποίηση εφαρμόζεται στις ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2017.

ΔΛΠ 28 “Συμμετοχές σε συγγενείς και κοινοπραξίες”

Οι τροποποιήσεις παρέχουν διευκρινήσεις ως προς το ότι όταν οι οργανισμοί διαχείρισης επενδύσεων κεφαλαίων, τα αμοιβαία κεφάλαια, και οντότητες με παρόμοιες δραστηριότητες εφαρμόζουν την επιλογή να επιμετρούν τις συμμετοχές σε συγγενείς ή κοινοπραξίες σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων, αυτή η επιλογή θα πρέπει να γίνει ξεχωριστά για κάθε συγγενή ή κοινοπραξία κατά την αρχική αναγνώριση. Η τροποποίηση εφαρμόζεται στις ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2018.

Ετήσιες βελτιώσεις σε ΔΠΧΑ (Κύκλος 2015 – 2017) (εφαρμόζονται στις ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2019)

Οι τροποποιήσεις που παρατίθενται παρακάτω περιλαμβάνουν αλλαγές σε τέσσερα ΔΠΧΑ. **Οι τροποποιήσεις δεν έχουν υιοθετηθεί ακόμη από την Ευρωπαϊκή Ένωση.**

ΔΠΧΑ 3 “Συνενώσεις επιχειρήσεων”

Οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν πώς μία οντότητα επαναμετρά το ποσοστό που κατείχε προηγουμένως σε μία από κοινού ελεγχόμενη δραστηριότητα όταν αποκτά τον έλεγχο της επιχείρησης αυτής.

ΔΠΧΑ 11 “Από κοινού συμφωνίες”

Οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν πώς μία οντότητα δεν επαναμετρά το ποσοστό που κατείχε προηγουμένως σε μία από κοινού ελεγχόμενη δραστηριότητα όταν αποκτά από κοινού έλεγχο στην επιχείρηση αυτή.

ΔΛΠ 12 “Φόροι εισοδήματος”

Οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν πώς μία οντότητα λογιστικοποιεί όλες τις επιπτώσεις στο φόρο εισοδήματος από πληρωμές μερισμάτων με τον ίδιο τρόπο.

ΔΛΠ 23 “Κόστος δανεισμού”

Οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν πώς μία οντότητα χειρίζεται ως μέρος του γενικού δανεισμού οποιοδήποτε δάνειο αναλήφθηκε ειδικά για την ανάπτυξη ενός περιουσιακού στοιχείου όταν το στοιχείο αυτό είναι έτοιμο για τη χρήση την οποία προορίζεται ή την πώλησή του.

4. Έσοδα

Συνεχιζόμενες δραστηριότητες	Ο Όμιλος		Η Εταιρεία	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Έσοδα από θαλάσσιες – ακτοπλοϊκές μεταφορές & ναυλώσεις	49.152	51.472	38.796	41.090
Έσοδα από εστιατόρια – bars	12.804	4.622	12.804	4.622
Έσοδα από καταστήματα γενικών πωλήσεων	7.282	3.840	7.282	3.840
Έσοδα από πρακτορεύσεις	10.221	2.483	10.221	2.483
Σύνολα	79.459	62.417	69.103	52.035

Στο κονδύλι «Έσοδα από θαλάσσιες – ακτοπλοϊκές μεταφορές & ναυλώσεις» του 2016 και μέχρι την πώλησή του τον Μάιο 2016, περιλαμβάνεται η πρόσδοδος από τη ναύλωση του πλοίου Ίκαρος Παλάς. Οι μεταβολές που εμφανίζονται στα κονδύλια «Έσοδα από εστιατόρια–bars», «Έσοδα από καταστήματα γενικών πωλήσεων» οφείλονται κυρίως στην ανάληψη εκμετάλλευσης των αντιστοίχων χώρων πωλήσεων σε πλοία εταιρειών του Ομίλου της υπερκείμενης μητρικής ενώ η μεταβολή στα «Έσοδα από πρακτορεύσεις» οφείλεται κυρίως στην ανάληψη από την Εταιρεία της γενικής πρακτόρευσης των πλοίων διαχείρισης θυγατρικής εταιρείας της υπερκείμενης μητρικής στη γραμμή της Αδριατικής.

5. Κόστος πωληθέντων

Συνεχιζόμενες δραστηριότητες	Ο Όμιλος		Η Εταιρεία	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Κόστος μισθοδοσίας	9.732	10.279	9.732	10.279
Καύσιμα – λιπαντικά	10.862	8.563	10.862	8.563
Έξοδα λιμένων – συντηρήσεις – αναλώσιμα	1.440	2.247	1.440	2.247
Τρόφιμα – ποτά – εμπορεύματα καταστημάτων	6.996	4.108	6.996	4.108
Λοιπά έξοδα	12.587	5.263	12.574	5.241
Αποσβέσεις	13.692	13.364	8.164	7.835
Αναλογούσα στη χρήση επιχορήγηση αγοράς πλοίου	–	-46	–	-46
Σύνολα	55.309	43.778	49.768	38.227

Οι μεταβολές που εμφανίζονται στα κονδύλια «Τρόφιμα–ποτά–εμπορεύματα καταστημάτων» και «Λοιπά έξοδα» οφείλονται κυρίως σε κόστη που συνδέονται με την ανάληψη εκμετάλλευσης χώρων πωλήσεων (εστιατόρια–bars–καταστήματα) σε πλοία εταιρειών του Ομίλου της υπερκείμενης. Η μεταβολή στο κονδύλι «Καύσιμα – λιπαντικά» οφείλεται στη σημαντική αύξηση της τιμής των καυσίμων.

6. Λοιπά λειτουργικά έσοδα

Συνεχιζόμενες δραστηριότητες	Ο Όμιλος		Η Εταιρεία	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Έσοδα από παρεπόμενες δραστηριότητες	141	128	141	128
Έσοδα από επιχορηγήσεις	67	18	67	18
Έσοδα από εκμίσθωση ακινήτων	11	11	11	11
Κέρδη από πώληση παγίων	–	3.518	–	3.518
Αναστροφή προβλέψεων για ενδεχόμενες υποχρεώσεις	854	–	854	–
Αναστροφή προβλέψεων απομείωσης απαιτήσεων	91	66	91	66
Λοιπά έσοδα	4	107	4	107
Σύνολα	1.168	3.848	1.168	3.848

7. Έξοδα λειτουργίας διάθεσης

Συνεχιζόμενες δραστηριότητες	Ο Όμιλος		Η Εταιρεία	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Κόστος μισθοδοσίας	4.805	4.307	4.805	4.307
Προμήθειες	4.656	1.896	4.539	1.783
Έξοδα προβολής	1.209	2.139	1.209	2.139
Λοιπά έξοδα	502	586	502	586
Αποσβέσεις	82	69	82	69
Σύνολα	11.254	8.997	11.137	8.884

Η μεταβολή στο κονδύλι «Προμήθειες» οφείλεται κυρίως σε κόστη που συνδέονται με την ανάληψη από την Εταιρεία της γενικής πρακτόρευσης των πλοίων διαχείρισης θυγατρικής εταιρείας της υπερκείμενης μητρικής στη γραμμή της Αδριατικής.

8. Έξοδα διοικητικής λειτουργίας

Συνεχιζόμενες δραστηριότητες	Ο Όμιλος		Η Εταιρεία	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Κόστος μισθοδοσίας	3.123	3.192	3.123	3.192
Αμοιβές και έξοδα τρίτων	1.624	1.641	1.610	1.628
Λοιπά έξοδα	1.137	1.068	1.116	1.046
Αποσβέσεις	414	406	414	406
Σύνολα	6.298	6.307	6.263	6.272

9. Λοιπά λειτουργικά έξοδα

	Ο Όμιλος		Η Εταιρεία	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Συνεχιζόμενες δραστηριότητες				
Απομείωση απαιτήσεων	1.657	1.226	1.657	1.226
Διαγραφή απαιτήσεων	–	379	–	379
Διάφορα έξοδα	165	109	165	108
Σύνολα	1.822	1.714	1.822	1.713

10. Χρηματοοικονομικά έσοδα

	Ο Όμιλος		Η Εταιρεία	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Συνεχιζόμενες δραστηριότητες				
Έσοδα από προθεσμιακές καταθέσεις	69	51	46	21
Πιστωτικοί τόκοι & συναφή έσοδα	86	99	85	99
Πιστωτικές συναλλαγματικές διαφορές	36	19	36	19
Σύνολα	191	169	167	139

11. Χρηματοοικονομικά έξοδα

	Ο Όμιλος		Η Εταιρεία	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Συνεχιζόμενες δραστηριότητες				
Χρεωστικοί τόκοι	1.299	1.508	1.299	1.508
Προμήθειες – έξοδα εμβασμάτων – διάφορα έξοδα τραπεζών	82	94	82	94
Προμήθειες εγγυητικών επιστολών – πιστωτικών καρτών	243	258	243	258
Χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές	11	21	11	21
Απόσβεση κόστους αναδιοργάνωσης δανείων – έξοδα διαχείρισης δανείων	161	232	161	232
Σύνολα	1.796	2.113	1.796	2.113

12. Παροχές σε εργαζόμενους

Ο αριθμός του απασχολούμενου προσωπικού στη λήξη των χρήσεων 2017 και 2016, ανέρχεται σε 318 και σε 308 άτομα αντίστοιχα.

	Ο Όμιλος		Η Εταιρεία	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Συνεχιζόμενες δραστηριότητες				
Μισθοί	14.675	15.092	14.675	15.092
Εργοδοτικές εισφορές	2.419	2.435	2.419	2.435
Παρεπόμενες παροχές	268	318	268	318
Καθορισμένες παροχές προσωπικού (σημ. 26)	298	87	298	87
Σύνολα	17.660	17.932	17.660	17.932

13. Φόροι εισοδήματος

Το ισχύον φορολογικό πλαίσιο για την Εταιρεία περιγράφεται αναλυτικά στη σημ. 3.16. Όσον αφορά την αλλοδαπή εταιρεία του Ομίλου ο ισχύον φορολογικός συντελεστής στη χώρα που δραστηριοποιείται και για το αντικείμενο της δραστηριότητάς της είναι 4,80% για το 2017 και 5,50% για το 2016.

	Ο Όμιλος		Η Εταιρεία	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Συνεχιζόμενες δραστηριότητες				
Φόρος χρήσης	246	262	–	–
Αναβαλλόμενοι φόροι	-66	-19	–	–
Πρόβλεψη φορολογικής υποχρέωσης από ανέλεγκτες χρήσεις	–	1.031	–	1.031
Σύνολα	180	1.274	–	1.031

Στην κατάσταση οικονομικής θέσης στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις εμφανίζονται τα πόσα από «Υποχρεώσεις από φόρους εισοδήματος» τα οποία για τον Όμιλο κατά την 31/12/2017 δεν εμφανίζουν υπόλοιπο ενώ κατά την 31/12/2016 ανέρχονταν σε € 1.072 αντίστοιχα.

Κατά τη χρήση 2016 είχε διενεργηθεί από την Εταιρεία πρόβλεψη για ενδεχόμενες φορολογικές υποχρεώσεις λόγω της υποβολής τροποποιητικών φορολογικών δηλώσεων των παρελθουσών χρήσεων από το 2006 έως και το 2015 με βάση τις διατάξεις του ν. 4446/2016, καθώς και για φορολογικές διαφορές που τυχόν θα προκύπταν από τη διενέργεια φορολογικών

ελέγχων προηγούμενων χρήσεων. Κατά τη χρήση 2017, ολοκληρώθηκε η υποβολή τροποποιητικών δηλώσεων και η πλήρης καταβολή του προκύψαντος ποσού φόρου € 1.017. Επιπρόσθετα, οι φορολογικοί έλεγχοι των χρήσεων 2006 και 2008-2011 ολοκληρώθηκαν εντός της χρήσης 2017 και τα επιπλέον ποσά φόρου που βεβαιώθηκαν και καταβλήθηκαν ανήλθαν σε € 14 αντίστοιχα. Τα ανωτέρω ποσά φόρων που καταβλήθηκαν, καλύφθηκαν πλήρως από τη πρόβλεψη που είχε διενεργηθεί κατά τη χρήση 2016 για ενδεχόμενες φορολογικές υποχρεώσεις, με αποτέλεσμα να μην επιβαρυνθούν τα αποτελέσματα της χρήσης 1/1–31/12/2017. Τέλος στις μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις της κατάστασης οικονομικής θέσης εμφανίζονται τα ποσά από «Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις» του Ομίλου τα οποία κατά την 31/12/2017 ανέρχονται σε € 179 ενώ κατά την 31/12/2016 σε € 246, ενώ λόγω του ειδικού φορολογικού καθεστώτος, δεν λογίζονται αναβαλλόμενοι φόροι στη μητρική εταιρεία (σημ. 3.16).

14. Πάγια και άυλα περιουσιακά στοιχεία

Ο Όμιλος

	<u>Γήπεδα – Οικόπεδα</u>	<u>Κτίρια – Τεχνικά έργα</u>	<u>Μεταφορικά μέσα</u>	<u>Πλοία– Ανταλλακτικά– Λοιπός εξοπλισμός πλοίων</u>	<u>Έπιπλα– Η/Υ–Λοιπός εξοπλισμός– Κινητή τηλεφωνία και Tablets</u>	<u>Λογισμικά προγράμματα Η/Υ</u>	<u>Σύνολα</u>
Αξία κτήσης 1/1/2016	2.110	6.278	8	535.886	3.379	3.244	550.905
Αγορές – προσθήκες 1/1 – 31/12/2016	–	19	–	879	147	41	1.086
Μείον : Πωλήσεις – μεταφορές – αποσύρσεις 1/1 – 31/12/2016	–	–	–	84.481	23	–	84.504
Αξία κτήσης την 31/12/2016	2.110	6.297	8	452.284	3.503	3.285	467.487
Αξία κτήσης 1/1/2017	2.110	6.297	8	452.284	3.503	3.285	467.487
Αγορές – προσθήκες 1/1 – 31/12/2017	–	23	–	1.131	151	105	1.410
Μείον / (πλέον) : Πωλήσεις – μεταφορές – αποσύρσεις 1/1 – 31/12/2017	–	–	–	-1.524	70	–	-1.454
Αξία κτήσης την 31/12/2017	2.110	6.320	8	454.939	3.584	3.390	470.351
Υπόλοιπο αποσβέσεων 1/1/2016	–	2.863	7	171.584	2.958	3.121	180.533
Αποσβέσεις 1/1 – 31/12/2016	–	256	1	13.501	148	59	13.965
Μείον : Αποσβέσεις πωληθέντων – μεταφερθέντων – αποσυρθέντων πάγιων 1/1 – 31/12/2016	–	–	–	30.401	23	–	30.424
Σύνολο αποσβέσεων 31/12/2016	–	3.119	8	154.684	3.083	3.180	164.074
Υπόλοιπο αποσβέσεων 1/1/2017	–	3.119	8	154.684	3.083	3.180	164.074
Αποσβέσεις 1/1 – 31/12/2017	–	257	–	13.660	160	72	14.149
Μείον : Αποσβέσεις πωληθέντων – μεταφερθέντων – αποσυρθέντων πάγιων 1/1 – 31/12/2017	–	–	–	6	71	–	77
Σύνολο αποσβέσεων 31/12/2017	–	3.376	8	168.338	3.172	3.252	178.146
Αναπόσβεστο υπόλοιπο κατά την :							
1/1/2016	2.110	3.415	1	364.302	421	123	370.372
31/12/2016	2.110	3.178	–	297.600	420	105	303.413
31/12/2017	2.110	2.944	–	286.601	412	138	292.205

Η Εταιρεία

	<u>Γήπεδα – Οικόπεδα</u>	<u>Κτίρια – Τεχνικά έργα</u>	<u>Μεταφορικά μέσα</u>	<u>Πλοία– Ανταλλακτικά– Λοιπός εξοπλισμός πλοίων</u>	<u>Έπιπλα– Η/Υ–Λοιπός εξοπλισμός– Κινητή τηλεφωνία και Tablets</u>	<u>Λογισμικά προγράμματα Η/Υ</u>	<u>Σύνολα</u>
Αξία κτήσης 1/1/2016	2.110	6.278	8	322.165	3.379	3.244	337.184
Αγορές – προσθήκες 1/1 – 31/12/2016	–	19	–	879	147	41	1.086
Μείον : Πωλήσεις – μεταφορές – αποσύρσεις 1/1 – 31/12/2016	–	–	–	84.481	23	–	84.504
Αξία κτήσης την 31/12/2016	2.110	6.297	8	238.563	3.503	3.285	253.766
Αξία κτήσης 1/1/2017	2.110	6.297	8	238.563	3.503	3.285	253.766
Αγορές – προσθήκες 1/1 – 31/12/2017	–	23	–	1.131	151	105	1.410
Μείον / (πλέον) : Πωλήσεις – μεταφορές – αποσύρσεις 1/1 – 31/12/2017	–	–	–	-1.524	70	–	-1.454
Αξία κτήσης την 31/12/2017	2.110	6.320	8	241.218	3.584	3.390	256.630

ΜΙΝΩΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ Α.Ν.Ε. – Ετήσιες χρηματοοικονομικές καταστάσεις (ατομικές και ενοποιημένες) της 31ης Δεκεμβρίου 2017
(ποσά σε χιλιάδες €)

Υπόλοιπο αποσβέσεων 1/1/2016	–	2.863	7	106.017	2.958	3.121	114.966
Αποσβέσεις 1/1 – 31/12/2016	–	256	1	7.973	148	59	8.437
Μείον : Αποσβέσεις πωληθέντων – μεταφερθέντων – αποσυρθέντων πάγιων 1/1 – 31/12/2016	–	–	–	30.401	23	–	30.424
Σύνολο αποσβέσεων 31/12/2016	–	3.119	8	83.589	3.083	3.180	92.979
Υπόλοιπο αποσβέσεων 1/1/2017	–	3.119	8	83.589	3.083	3.180	92.979
Αποσβέσεις 1/1 – 31/12/2017	–	257	–	8.131	160	72	8.620
Μείον : Αποσβέσεις πωληθέντων – μεταφερθέντων – αποσυρθέντων πάγιων 1/1 – 31/12/2017	–	–	–	6	71	–	77
Σύνολο αποσβέσεων 31/12/2017	–	3.376	8	91.714	3.172	3.252	101.522
Αναπόσβεστο υπόλοιπο κατά την :							
1/1/2016	2.110	3.415	1	216.148	421	123	222.218
31/12/2016	2.110	3.178	–	154.974	420	105	160.787
31/12/2017	2.110	2.944	–	149.504	412	138	155.108

Η εύλογη αξία των πλοίων του Ομίλου κατά την 31/12/2017 ανέρχεται συνολικά σε ποσό € 298.000 και των ακινήτων αντίστοιχα σε € 7.173 σύμφωνα με ανεξάρτητους εκτιμητές. Εξετάστηκε εάν υφίστανται τυχόν ενδείξεις απομείωσης της αξίας τους και κρίθηκε ότι δεν συντρέχει λόγος απομείωσης. Πληροφορίες σχετικές με τις υποθήκες, προσημειώσεις επί των παραπάνω περιουσιακών στοιχείων περιλαμβάνονται στη σημ. 25.

Οι αποσβέσεις των πάγιων περιουσιακών στοιχείων περιλαμβάνονται στα παρακάτω κονδύλια της κατάστασης αποτελεσμάτων και λοιπών συνολικών εισοδημάτων:

Συνεχιζόμενες δραστηριότητες	Ο Όμιλος		Η Εταιρεία	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Κόστος πωληθέντων	13.692	13.531	8.164	8.002
Έξοδα λειτουργίας διάθεσης	82	69	82	69
Έξοδα διοικητικής λειτουργίας	373	365	373	365
Σύνολα	14.147	13.965	8.619	8.436

15. Επενδύσεις σε ακίνητα

Η κίνηση των επενδύσεων σε ακίνητα παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα:

	Ο Όμιλος			Η Εταιρεία		
	Γήπεδα – Οικόπεδα	Κτίρια	Σύνολο	Γήπεδα – Οικόπεδα	Κτίρια	Σύνολο
Αξία κτήσης 1/1/2016	557	1.195	1.752	557	1.195	1.752
Αξία κτήσης την 31/12/2016	557	1.195	1.752	557	1.195	1.752
Αξία κτήσης 1/1/2017	557	1.195	1.752	557	1.195	1.752
Αξία κτήσης την 31/12/2017	557	1.195	1.752	557	1.195	1.752
Υπόλοιπο αποσβέσεων 1/1/2016	–	494	494	–	494	494
Αποσβέσεις 1/1 – 31/12/2016	–	41	41	–	41	41
Σύνολο αποσβέσεων 31/12/2016	–	535	535	–	535	535
Υπόλοιπο αποσβέσεων 1/1/2017	–	535	535	–	535	535
Αποσβέσεις 1/1 – 31/12/2017	–	41	41	–	41	41
Σύνολο αποσβέσεων 31/12/2017	–	576	576	–	576	576
Αναπόσβεστο υπόλοιπο κατά την :						
1/1/2016	557	701	1.258	557	701	1.258
31/12/2016	557	660	1.217	557	660	1.217
31/12/2017	557	619	1.176	557	619	1.176

Η εύλογη αξία του ακινήτου που περιλαμβάνεται στην εν λόγω κατηγορία κατά την 31/12/2017 ανέρχεται συνολικά σε ποσό € 1.198 σύμφωνα με ανεξάρτητο εκτιμητή και δεν συντρέξε λόγος απομείωσης της αξίας του. Επί του ακινήτου, για την εξασφάλιση υποχρεώσεων της Εταιρείας, έχει εγγραφεί προσημείωση.

16. Επενδύσεις σε θυγατρικές εταιρείες

Οι επενδύσεις σε θυγατρικές εταιρείες είναι οι παρακάτω.

εταιρεία	Αξία συμμετοχής	
	31/12/2017	31/12/2016
Minoan Italia S.p.A.	125.643	132.243
Σύνολα	125.643	132.243

Την 17/11/2017 ελήφθη απόφαση από την Έκτακτη Γενική Συνέλευση της κατά 100% θυγατρικής εταιρείας MINOAN ITALIA S.p.A. για την μείωση του μετοχικού της κεφαλαίου κατά το ποσό € 6.600 και η τμηματική επιστροφή του εν λόγω ποσού στην μητρική εταιρεία.

Για την εξασφάλιση του ομολογιακού δανείου της Εταιρείας έχουν ενεχυριαστεί οι μετοχές της θυγατρικής Minoan Italia S.p.A. (σημ. 25).

Τέλος ποσό € 4.274 που αφορά μέρισμα χρήσης 2016 που έλαβε η μητρική εταιρεία από την θυγατρική Minoan Italia S.p.A. περιλαμβάνεται στα αποτελέσματα της Εταιρείας στην κατηγορία «Εσοδα από μερίσματα συμμετοχών». Η σχετική απόφαση διανομής λήφθηκε τον κατά την τακτική Γ.Σ. της θυγατρικής εταιρείας τον Απρίλιο του 2017.

17. Διαθέσιμα προς πώληση χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία

Τα διαθέσιμα προς πώληση χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία € 83.414 την 31/12/2017 έναντι € 82.907 την 31/12/2016, αφορούν κυρίως την αξία της επένδυσης της Εταιρείας στην μη εισηγμένη εταιρεία Χελλένικ Σήγουεης Α.Ν.Ε. και αντιπροσωπεύει ποσοστό 48,53% του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας.

Η Εταιρεία, παρά την αύξηση του ποσοστού συμμετοχής της, κατά 15,18% εντός της τελευταίας διετίας (0,16% εντός της τρέχουσας χρήσης και κατά 15,02% κατά την προηγούμενη χρήση) θεωρεί ότι κατά την 31/12/2017 εξακολουθεί να μην ασκεί και ούτε να έχει τη δυνατότητα να ασκήσει ουσιώδη επιρροή στη διαχείριση / οικονομική πολιτική της Χελλένικ Σήγουεης Α.Ν.Ε. Πιο συγκεκριμένα, ως κριτήρια ή ενδείξεις, σύμφωνα με το Δ.Λ.Π. 28 για την ύπαρξη σημαντικής / ουσιώδους επιρροής αναφέρονται : (α) Η συμμετοχή στα όργανα της διοίκησης, (β) Η συμμετοχή στη χάραξη της πολιτικής, (γ) Η ύπαρξη σημαντικών συναλλακτικών σχέσεων, (δ) Η ανταλλαγή διευθυντικών στελεχών και (ε) Η ύπαρξη σημαντικών τεχνολογικών σχέσεων. Κατά την 31/12/2017, όλα τα ανωτέρω κριτήρια εξακολουθούν να μην πληρούνται.

Την 26/10/2017 υπεγράφη καταρχήν συμφωνία–πλαίσιο με την εταιρεία ΑΤΤΙΚΑ Α.Ε. Συμμετοχών προκειμένου η Εταιρεία να προχωρήσει στη διάθεση του συνόλου των μετοχών της ΗΣW που κατέχει.

Αναλυτικότερα, η εν λόγω συμφωνία–πλαίσιο περιλαμβάνει τις ακόλουθες επιμέρους και αλληλεξαρτώμενες (en bloc) συναλλαγές και προϋποθέσεις, οι οποίες είναι:

- Πώληση από την Εταιρεία στην ΑΤΤΙΚΑ Α.Ε. Συμμετοχών των 37.667.504 μετοχών της εταιρείας ΗΣW οι οποίες αντιπροσωπεύουν σήμερα ποσοστό 48,53% του καταβεβλημένου μετοχικού της κεφαλαίου της, έναντι τιμήματος € 78.500.
- Αγορά από την Εταιρεία του ταχύπλοου πλοίου “HIGHSPEED 7” από την εταιρεία Χελλένικ Σήγουεης Α.Ν.Ε. έναντι συνολικού τιμήματος € 25.000. Παράλληλα με την αγορά του εν λόγω πλοίου η Εταιρεία αποκτά το δικαίωμα να δραστηριοποιηθεί στη γραμμή Ηράκλειο–Κυκλάδες με το πλοίο αυτό.
- Αγορά του πλοίου “SUPERFAST XII” από εταιρεία του Ομίλου Grimaldi,, το οποίο ανήκει στην εταιρεία ΑΤΤΙΚΑ ΦΕΡΡΙΣ Ν.Ε., 100% θυγατρική της ΑΤΤΙΚΑ Α.Ε. Συμμετοχών, έναντι συνολικού τιμήματος € 74.500.

Η υλοποίηση της συμφωνίας τελεί, μεταξύ άλλων, υπό την έγκριση της Επιτροπής Ανταγωνισμού και τη λήψη των αναγκαίων εταιρικών και άλλων εγκρίσεων. Οι παραπάνω συναλλαγές θα ολοκληρωθούν εφόσον πραγματοποιηθεί η απόκτηση ελέγχου της εταιρείας Χελλένικ Σήγουεης Α.Ν.Ε. από την ΑΤΤΙΚΑ Α.Ε. Συμμετοχών, για την οποία η τελευταία έχει υποβάλει σχετική γνωστοποίηση στην Επιτροπή Ανταγωνισμού λόγω άλλης συναλλαγής και η οποία βρίσκεται στο στάδιο της εξέτασης. Λόγω της αβεβαιότητας ως προς την έκβαση της συμφωνίας και τον χρόνο ολοκλήρωσής της, η διοίκηση της Εταιρείας κατέληξε ότι η διατήρηση της κατηγοριοποίησης της επένδυσης στα μη κυκλοφορούντα στοιχεία ενεργητικού είναι η πιο κατάλληλη.

Η Εταιρεία ζήτησε και έλαβε μελέτη εκτίμησης της εύλογης αξίας από ανεξάρτητο αναγνωρισμένο εκτιμητή η οποία διενεργήθηκε σύμφωνα με μεθόδους αποδεκτές από τα Δ.Π.Χ.Α. (μέθοδος προεξοφλημένων ελεύθερων ταμειακών ροών και μέθοδος πραγματοποιηθέντων συναφών συναλλαγών – σημ. 30). Από την αποτίμηση δεν προέκυψε διαφοροποίηση της εύλογης αξίας όπως αυτή εμφανίζεται στον ισολογισμό κατά την 31/12/2017. Η Διοίκηση έχοντας αξιολογήσει την υπό έγκριση συναλλαγή πώλησης των μετοχών εκτιμά ότι, εφόσον πραγματοποιηθεί η συναλλαγή, θα προκύψει θετική επίδραση για την Εταιρεία, λαμβάνοντας υπόψη τα σημαντικά οφέλη από την εκμετάλλευση της γραμμής Ηράκλειο-Κυκλάδες.

Τα υπόλοιπα διαθέσιμα προς πώληση χρηματοοικονομικά στοιχεία αφορούν επενδύσεις σε μερίδια δύο μη εισηγμένων συνεταιριστικών τραπεζών και μετοχές μίας μη εισηγμένης εγχώριας εταιρείας, στα οποία ο Όμιλος κατέχει ποσοστό αμελητέο. Η αποτίμηση τους γίνεται με βάση τις χρηματοοικονομικές τους καταστάσεις, οι οποίες απεικονίζουν τα περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία τους. Κατά την 31/12/2017 τα εν λόγω χρηματοοικονομικά στοιχεία δεν παρουσίασαν ζημία.

18. Μακροπρόθεσμες απαιτήσεις

Στις μακροπρόθεσμες απαιτήσεις περιλαμβάνονται κυρίως απαιτήσεις της Εταιρείας ποσού € 25.817 οι οποίες εκτιμάται ότι θα εισπραχθούν σε περίοδο πέραν του ενός έτους. Για τις απαιτήσεις αυτές η Εταιρεία έχει προχωρήσει τόσο στις προηγούμενες όσο και στην παρούσα χρήσεις σε πρόβλεψη καθώς και προσαρμογή σε παρούσα αξία συνολικού ποσού € 12.578. Τα αντίστοιχα ποσά για το 2016 ήταν απαιτήσεις € 26.556 και πρόβλεψη–προσαρμογή σε παρούσα αξία € 11.436.

19. Αποθέματα

	Ο Όμιλος		Η Εταιρεία	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Εμπορεύματα	1.910	1.981	1.910	1.981
Αναλώσιμα υλικά	566	1.280	566	1.280
Σύνολα	2.476	3.261	2.476	3.261

20. Απαιτήσεις και λοιπά κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία

	Απαιτήσεις			
	Ο Όμιλος		Η Εταιρεία	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Πελάτες – επιταγές εισπρακτέες – γραμμάτια	11.994	38.905	11.994	38.905
Βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις από θυγατρικές και συγγενείς εταιρείες	–	–	6.600	471
Λοιπές απαιτήσεις	1.008	2.733	993	2.733
Σύνολα	13.002	41.638	19.587	42.109
	Λοιπά κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία			
	Ο Όμιλος		Η Εταιρεία	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Έξοδα επόμενων χρήσεων	265	1.920	265	1.920
Έσοδα χρήσεως εισπρακτέα	305	1.481	241	86
Σύνολα	570	3.401	506	2.006

Η έκθεση του Ομίλου και της Εταιρείας στον πιστωτικό κίνδυνο, οι προβλέψεις απομείωσης καθώς και η προσαρμογή σε παρούσα αξία των απαιτήσεων αναλύονται στη σημ. 29.3.

21. Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα

	Ο Όμιλος		Η Εταιρεία	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Ταμείο	6.736	587	286	481
Καταθέσεις όψεως & προθεσμίας	27.103	28.792	27.103	28.792
Σύνολα	33.839	29.379	27.389	29.273

Οι καταθέσεις του Ομίλου είναι τοποθετημένες κυρίως σε τραπεζικά ιδρύματα με υψηλό δείκτη πιστοληπτικής αξιολόγησης.

22. Μετοχικό κεφάλαιο

(τα ποσά της σημείωσης 22 είναι εκφρασμένα σε €)

Το μετοχικό κεφάλαιο της μητρικής εταιρείας διαιρείται σε 106.980.050 κοινές ονομαστικές μετοχές, ονομαστικής αξίας € 2,25.

Ο κάτοχοι κοινών ονομαστικών μετοχών δικαιούνται μερίσματος όταν αυτό αποφασίζεται να διανεμηθεί από την Τακτική Γενική Συνέλευση και έχουν δικαίωμα μιας ψήφου, για κάθε μετοχή που κατέχουν, στις Γενικές Συνελεύσεις των Μετόχων της Εταιρείας.

Ο μέσος σταθμισμένος αριθμός μετοχών τόσο κατά την 31/12/2017 όσο και κατά την 31/12/2016 ανέρχονταν σε 106.980.050 μετοχές.

Τόσο η Εταιρεία όσο και η θυγατρική της δεν κατείχαν ίδιες μετοχές κατά τη διάρκεια της χρήσης.

23. Λοιπά αποθεματικά

	Ο Όμιλος		Η Εταιρεία	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Τακτικό αποθεματικό	13.488	13.264	12.779	12.779
Σωρευμένα αναλογιστικά αποτελέσματα αναγνωρισμένα στην καθαρή θέση	330	294	329	294
Σύνολα	13.818	13.558	13.108	13.073

Τακτικό αποθεματικό: Σύμφωνα με τον Ελληνικό εταιρικό νόμο, γίνεται ετησίως κράτηση από τα πραγματοποιημένα κέρδη κατά ποσοστό τουλάχιστον 5% προς σχηματισμό τακτικού αποθεματικού. Η κράτηση αυτή παύει, όταν το ύψος του αποθεματικού αυτού φτάσει το 1/3 του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου. Το αποθεματικό αυτό χρησιμοποιείται αποκλειστικά, πριν από κάθε διανομή μερίσματος, για συμψηφισμό τυχόν χρεωστικού υπολοίπου του λογαριασμού κερδών και ζημιών.

Σωρευμένα αναλογιστικά αποτελέσματα αναγνωρισμένα στην καθαρή θέση: Σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Δ.Λ.Π. 19 αναγνωρίζονται απευθείας στα συγκεντρωτικά συνολικά εισοδήματα της περιόδου κατά την οποία πραγματοποιούνται και δεν μεταφέρονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων σε μεταγενέστερη περίοδο αλλά αναγνωρίζονται απευθείας στα ίδια κεφάλαια του Ομίλου (σημ. 26).

24. Μερίσματα

Σύμφωνα με την Ελληνική εταιρική νομοθεσία θα πρέπει να διανέμεται στους μετόχους της Εταιρείας ως μέρισμα, εφόσον υπάρχει θετικό υπόλοιπο αποτελεσμάτων εις νέον, κατ' ελάχιστο το 35% των πραγματοποιημένων κερδών κάθε χρήσης μετά την κράτηση για Τακτικό Αποθεματικό. Μη διανομή μερίσματος μπορεί να εγκριθεί από τη Γενική Συνέλευση των μετόχων που αντιπροσωπεύουν το 70% του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου. Σύμφωνα με τα οριζόμενα, για την χρήση 2017 η Εταιρεία δεν δικαιούται να διανείμει μέρισμα.

25. Δάνεια – Βραχυπρόθεσμες τραπεζικές υποχρεώσεις

Τα δάνεια της μητρικής εταιρείας που εμφανίζονται στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις αναλύονται ως εξής:

	<u>Μέσα</u> <u>πραγματικά</u> <u>επιτόκια</u> <u>2017</u>	<u>31/12/2017</u>	<u>Μέσα</u> <u>πραγματικά</u> <u>επιτόκια</u> <u>2016</u>	<u>31/12/2016</u>
Ομολογιακό δάνειο – Διαχειρίστρια Τράπεζα Εθνική	0,85%	139.300	0,85%	153.230
Μείον: Αναπόσβεστο κόστος αναδιοργάνωσης δανείων		-261		-372
Υπόλοιπο Δανείων		139.039		152.858
Μείον: Δάνεια – Βραχυπρόθεσμο μέρος		-13.818		-13.930
Δάνεια – Μακροπρόθεσμο μέρος		125.221		138.928

Το ομολογιακό δάνειο της μητρικής εταιρείας έχει συναφθεί σε Ευρώ και επιβαρύνεται με κυμαινόμενο επιτόκιο (euribor), πλέον περιθωρίου κέρδους τραπεζής. Η αποπληρωμή του προβλέπεται μέχρι το 2019. Ωστόσο προγενέστερη μερική ή ολοσχερής εξόφληση είναι επιτρεπτή εφόσον δεν υπάρχουν άλλοι νομικοί περιορισμοί.

Οι όροι του δανείου προβλέπουν μεταξύ άλλων περιορισμούς (απαιτείται συναίνεση των τραπεζών) όσον αφορά, τυχόν αλλαγή δραστηριότητας της Εταιρείας, συγχώνευση της με άλλες εταιρείες, δημιουργία εμπράγματων ασφαλειών, έκθεση σε ή εγγύηση επιπλέον οφειλών, πραγματοποίηση επενδύσεων ή σημαντικών πωλήσεων περιουσιακών στοιχείων, πληρωμή μερισμάτων (πέραν των υποχρεωτικών), διανομή ή επαναγορά μετοχών της Εταιρείας. Σε περίπτωση αθέτησης όρου της συμφωνίας των δανείων, οι αντισυμβαλλόμενες τράπεζες μπορούν να απαιτήσουν όπως το κεφάλαιο του δανείου και οι τόκοι που δεν έχουν εισπραχθεί καταστούν πληρωτέα από την Εταιρεία. Επιπλέον των παραπάνω περιορισμών, η σύμβαση του δανείου προβλέπει και την τήρηση χρηματοοικονομικών όρων κατά το τέλος κάθε χρήσης που συνίστανται στη διατήρηση του δείκτη των συνολικών ενοποιημένων υποχρεώσεων μη συμπεριλαμβανομένων των κρατικών επιχορηγήσεων προς τα συνολικά ενοποιημένα στοιχεία ενεργητικού (προσαρμοσμένα με τις αγοραίες αξίες των πλοίων) μέχρι και 0.65:1.0 και τη διατήρηση του δείκτη ενοποιημένα κέρδη προ φόρων, τόκων και αποσβέσεων προς καθαρά χρηματοοικονομικά αποτελέσματα μέχρι και 2.0:1.0, τέλος διατήρηση χρηματικών διαθεσίμων άνω των € 15.000. Στις 31/12/2017, η Εταιρεία τηρούσε όλους τους ανωτέρω όρους.

Οι τόκοι των μακροπρόθεσμων δανείων που έχουν βαρύνει τα αποτελέσματα της χρήσης 1/1–31/12/2017 ανέρχονται σε ποσό € 1.299 έναντι € 1.516 της προηγούμενης χρήσης.

Για την εξασφάλιση του παραπάνω ομολογιακού δανείου, έχουν εγγραφεί ναυτικές υποθήκες σε όλα τα πλοία του Ομίλου ποσού € 375.000. Επιπλέον έχουν ενεχυριαστεί οι μετοχές της θυγατρικής Minoan Italia S.p.A. για ποσό € 138.000.

Οι βραχυπρόθεσμες τραπεζικές υποχρεώσεις τόσο κατά την 31/12/2017 όσο και κατά την 31/12/2016 ήταν μηδενικού ποσού. Για την κάλυψη τυχόν μελλοντικών αναλήψεων έχουν προσημειωθεί δύο ακίνητα της Εταιρείας.

Πληροφορίες σχετικές με την έκθεση της Εταιρείας στον κίνδυνο επιτοκίων και ρευστότητας περιλαμβάνονται στη σημείωση 29.

26. Υποχρεώσεις καθορισμένων παροχών προσωπικού

Σύμφωνα με το Ελληνικό εργατικό δίκαιο, οι εργαζόμενοι σε περίπτωση εξόδου από την υπηρεσία λόγω συνταξιοδότησης, δικαιούνται αποζημίωσης η οποία ανέρχεται στο 40% του ποσού που θα καταβαλλόταν σε περίπτωση απόλυσης.

Η παρούσα αξία των καθορισμένων παροχών του Ομίλου και της Εταιρείας έχει ως εξής:

	<u>31/12/2017</u>	<u>31/12/2016</u>
Παρούσα αξία καθορισμένων παροχών	1.420	1.473
Υποχρέωση στην κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης	1.420	1.473

Οι μεταβολές της υποχρέωσης καθορισμένων παροχών αναλύονται όπως παρακάτω.

	<u>Ο Όμιλος</u>	<u>Η Εταιρεία</u>
Υπόλοιπα έναρξης 1/1/2016	1.386	1.386
Κόστος τρέχουσας απασχόλησης	55	55
Κόστος τόκων	26	26
Καταβληθείσες αποζημιώσεις	-28	-28
Επίδραση διακανονισμού	6	6
Αναλογιστικές ζημιές που αναγνωρίζονται στην κατάσταση μεταβολών ιδίων κεφαλαίων	28	28
Υπόλοιπα την 31/12/2016	1.473	1.473

Υπόλοιπα έναρξης 1/1/2017		1.473	1.473
Κόστος τρέχουσας απασχόλησης		51	51
Κόστος τόκων		22	22
Καταβληθείσες αποζημιώσεις		-316	-316
Επίδραση διακανονισμού		225	225
Αναλογιστικά (κέρδη) που αναγνωρίζονται στην κατάσταση μεταβολών ιδίων κεφαλαίων		-35	-35
Υπόλοιπα την 31/12/2017		1.420	1.420

Τα ποσά που αναγνωρίστηκαν στα αποτελέσματα των χρήσεων που έληξαν την 31/12/2017 και 31/12/2016 αντίστοιχα, αναλύονται ως εξής:

	Ο Όμιλος		Η Εταιρεία	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Κόστος τρέχουσας απασχόλησης	51	55	51	55
Κόστος τόκων	22	26	22	26
Κόστος διακανονισμού	225	6	225	6
Σύνολα	298	87	298	87

Το παραπάνω κόστος επιμερίζεται στις εξής κατηγορίες του λογαριασμού αποτελεσμάτων χρήσης:

	Ο Όμιλος		Η Εταιρεία	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Έξοδα διοικητικής λειτουργίας	100	44	100	44
Έξοδα λειτουργίας διάθεσης	198	43	198	43
Σύνολα	298	87	298	87

Οι υποχρεώσεις καθορισμένων παροχών συνταξιοδότησης της Εταιρείας της πενταετίας έχουν ως εξής:

	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2014	31/12/2013
Υποχρέωση καθορισμένων παροχών	1.420	1.473	1.386	1.362	1.360

Το σύνολο των υποχρεώσεων παροχών προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία είναι μη χρηματοδοτημένο. Οι κύριες αναλογιστικές παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν έχουν ως εξής:

- Το προεξοφλητικό επιτόκιο ανέρχεται κατά την 31/12/2017 σε 1,60% και την 31/12/2016 σε 1,50%.
- Η μέση ετήσια μακροχρόνια αύξηση μισθολογίου ανέρχεται κατά την 31/12/2017 σε 1,75% και την 31/12/2016 σε 1,75%.
- Ο μέσος ετήσιος ρυθμός μακροχρόνιας αύξησης πληθωρισμού ανέρχεται για το 2017 σε 1,75% και για το 2016 σε 1,75%.
- Ο αναμενόμενος μέσος όρος της μελλοντικής υπηρεσίας των μισθωτών του Ομίλου είναι 15,43 έτη.

Οι πληρωμές των παροχών που αναμένεται να πραγματοποιηθούν κατά την επόμενη 5ετία για την Εταιρεία ανέρχονται σε € 47. Εάν ο συντελεστής προεξόφλησης που έχει χρησιμοποιηθεί στην αποτίμηση ήταν 0,50% υψηλότερος, τότε η υποχρέωση καθορισμένων παροχών για την αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία θα μειωνόταν κατά € 88 για την Εταιρεία. Εάν ο συντελεστής προεξόφλησης που έχει χρησιμοποιηθεί στην αποτίμηση ήταν 0,50% χαμηλότερος, τότε η υποχρέωση καθορισμένων παροχών για την αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία θα αυξανόταν κατά περίπου € 97 για την Εταιρεία.

27. Προμηθευτές και λοιπές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις

	Ο Όμιλος		Η Εταιρεία	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Προμηθευτές – γραμμάτια – επιταγές πληρωτέες	4.290	10.263	4.286	10.263
Υποχρεώσεις από φόρους – τέλη – ασφαλιστικοί οργανισμοί	3.688	4.167	3.688	4.167
Πιστωτές διάφοροι	2.239	3.231	2.239	3.231
Έξοδα χρήσεως δεδουλευμένα	1.615	21.886	1.615	21.886
Προκαταβολές πελατών	1.247	1.640	1.247	1.640
Έσοδα επόμενων χρήσεων	1.742	3.179	1.153	2.431
Σύνολα	14.821	44.366	14.228	43.618

Στο κονδύλι «Έξοδα χρήσεως δεδουλευμένα» συμπεριλαμβάνεται ποσό € 575 (2016: € 17.091) το οποίο δεν έχει τιμολογηθεί κατά την 31/12 και δεν συμπεριλαμβάνεται στις υποχρεώσεις προς συνδεδεμένα μέρη. Το ποσό αυτό έχει περιληφθεί στις συναλλαγές της χρήσης (σημ. 33.1).

28. Συμφηφισμός χρηματοοικονομικών απαιτήσεων και υποχρεώσεων

Ο ακόλουθος πίνακας εμφανίζει τους συμφηφισμούς χρηματοοικονομικών απαιτήσεων και υποχρεώσεων που πραγματοποιήθηκαν στην τρέχουσα και προηγούμενη χρήση:

	<u>Αρχικά Υπόλοιπα</u>		<u>Υπόλοιπα προς συμψηφισμό</u>		<u>Συμψηφισμένα Υπόλοιπα τα οποία εμφανίζονται στις Οικ. Καταστάσεις</u>	
	<u>31/12/2017</u>	<u>31/12/2016</u>	<u>31/12/2017</u>	<u>31/12/2016</u>	<u>31/12/2017</u>	<u>31/12/2016</u>
		<u>Ο Όμιλος</u>				
Χρηματοοικονομικές Απαιτήσεις						
Εμπορικές και Λοιπές Απαιτήσεις	21.289	51.694	-8.287	-10.056	13.002	41.638
Χρηματοοικονομικές Υποχρεώσεις						
Εμπορικές και Λοιπές Υποχρεώσεις	23.108	54.422	8.287	10.056	14.821	44.366
		<u>Η Εταιρεία</u>				
Χρηματοοικονομικές Απαιτήσεις						
Εμπορικές και Λοιπές Απαιτήσεις	27.874	52.165	-8.287	-10.056	19.587	42.109
Χρηματοοικονομικές Υποχρεώσεις						
Εμπορικές και Λοιπές Υποχρεώσεις	22.516	53.674	8.287	10.056	14.229	43.618

29. Διαχείριση χρηματοοικονομικού κινδύνου

29.1 Γενικά

Η Εταιρεία και ο Όμιλος εκτίθενται κυρίως στους παρακάτω χρηματοοικονομικούς κινδύνους οι οποίοι ενδεχομένως να επηρεαστούν από το μακροοικονομικό και χρηματοοικονομικό περιβάλλον όπως αναλύεται παρακάτω.

Η σημείωση αυτή παρουσιάζει πληροφορίες για την έκθεση της Εταιρείας και του Ομίλου σε κάθε έναν από τους κινδύνους αυτούς, για τους στόχους της Εταιρείας και του Ομίλου, τις πολιτικές και τις διαδικασίες που εφαρμόζουν για την επιμέτρηση και τη διαχείριση του κινδύνου, καθώς και τη διαχείριση κεφαλαίου της Εταιρείας και του Ομίλου. Περισσότερα ποσοτικά στοιχεία για αυτές τις γνωστοποιήσεις περιλαμβάνονται σε όλο το εύρος των χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

Το Διοικητικό Συμβούλιο έχει τη συνολική ευθύνη για τη δημιουργία και την εποπτεία του πλαισίου διαχείρισης κινδύνου της Εταιρείας και του Ομίλου και βάσει εγκεκριμένων πολιτικών του, έχει αναθέσει στον Οικονομικό τομέα την παρακολούθηση των χρηματοοικονομικών κινδύνων. Οι πολιτικές διαχείρισης κινδύνου της Εταιρείας και του Ομίλου εφαρμόζονται προκειμένου να αναγνωρίζονται και να αναλύονται οι κίνδυνοι που αντιμετωπίζει η Εταιρεία και ο Όμιλος, να τίθενται όρια ανάληψης κινδύνου και να αντισταθμίζονται οι κίνδυνοι, ανάλογα με τις συνθήκες της αγοράς. Οι πολιτικές διαχείρισης κινδύνου, εξετάζονται περιοδικά ώστε να ενσωματώνουν τις αλλαγές που παρατηρούνται στις συνθήκες της αγοράς και στις δραστηριότητες της Εταιρείας και του Ομίλου.

29.2 Μακροοικονομικές συνθήκες στην Ελλάδα – Έλεγχοι κεφαλαίων

Το μακροοικονομικό και χρηματοοικονομικό περιβάλλον στην Ελλάδα έχει γίνει ιδιαίτερα ευμετάβλητο έπειτα και από τους κεφαλαιακούς ελέγχους που επιβλήθηκαν από τον Ιούνιο του 2015 οι οποίοι περιλαμβάνουν περιορισμούς που επηρεάζουν τόσο τις εγχώριες συναλλαγές όσο και το σύνολο των συναλλαγών της χώρας μας με τις χώρες του εξωτερικού. Οι παραπάνω εξελίξεις, παρά τη χαλάρωση του νομοθετικού πλαισίου των κεφαλαιακών ελέγχων, εξακολουθούν να ισχύουν και να επιδρούν στην οικονομία της χώρας.

Το 2017 σημειώθηκε βελτίωση στην κατάσταση της Ελληνικής οικονομίας γεγονός που συνέβαλε θετικά τόσο στην ανάπτυξη της απασχόλησης όσο και στην ιδιωτική κατανάλωση. Επιπλέον, παρατηρήθηκε αύξηση του επιπέδου αξιοπιστίας και εμπιστοσύνης της χώρας μας γεγονός που συνέβαλε σημαντικά στην αποκλιμάκωση των αποδόσεων των Ελληνικών ομολόγων.

Βεβαίως, εξακολουθούν να υπάρχουν τα προβλήματα του τραπεζικού συστήματος με κυριότερο απ' όλα τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια καθώς και το θέμα της χρηματοδότησης της χώρας μετά την ολοκλήρωση του προγράμματος τον Αύγουστο του 2018 γεγονός που επηρεάζει αρνητικά την προοπτική της.

Εντός του ανωτέρω πολιτικοοικονομικού πλαισίου, όλες οι δραστηριότητες του Ομίλου συνεχίζονται κανονικά, ενώ αναλαμβάνονται από τη Διοίκηση όλες οι απαραίτητες ενέργειες για την θωράκιση του Ομίλου.

Η Διοίκηση έχει αξιολογήσει ότι δεν απαιτούνται πρόσθετες προβλέψεις απομείωσης των χρηματοοικονομικών και μη χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων του Ομίλου κατά την 31/12/2017 πέραν αυτών που διενήργησε και αναφέρονται στη σημ. 9.

29.3 Πιστωτικός κίνδυνος

Τα έσοδα της Εταιρείας προέρχονται από κατηγορίες υπηρεσιών όπως μεταφορά επιβατών και Ι.Χ. αυτοκινήτων, πωλήσεων επί των πλοίων σε εστιατόρια, μπαρ & καταστήματα επί των πλοίων, μεταφορά φορτηγών αυτοκινήτων, πρακτορεύσεις πλοίων συνδεδεμένων εταιρειών και ναυλώσεις πλοίων. Ως εκ τούτου, η πελατειακή βάση της Εταιρείας έχει υψηλό εύρος και αναλύεται ως εξής:

Α) Στους έχοντες επαγγελματική συνεργασία όπως:

- Τουριστικοί Πράκτορες
- Κεντρικοί Πράκτορες
- Μεταφορικές Εταιρείες (Cargo Companies)
- Αυτοκινητιστές (Cargo Owners)

- Εταιρείες Ενοικιάσεως Επιβατηγών Ι.Χ.
- Ναυτιλιακές Εταιρείες

Β) Στους μεμονωμένους ταξιδιώτες–επιβάτες.

Γίνεται διαρκής προσπάθεια για την προσέλκυση περισσότερων δυνητικών πελατών (σε όλες τις παραπάνω κατηγορίες) για την ενίσχυση των πωλήσεων και διερεύνηση της πελατειακής βάσης. Ο πιστωτικός κίνδυνος αφορά περιπτώσεις αθέτησης υποχρέωσης αντισυμβαλλόμενων όσον αφορά στην εκπλήρωση των συναλλακτικών υποχρεώσεων. Με βάση την πιστωτική πολιτική που έχει θεσπίσει η Εταιρεία, κάθε νέος πελάτης εξετάζεται για την πιστοληπτική του ικανότητα πριν του προταθούν οι συνήθεις όροι πληρωμών. Η Εταιρεία παρακολουθεί τα υπόλοιπα των πελατών της και εξετάζει την περίπτωση σχηματισμού προβλέψεων. Συνεπώς, τυχόν αδυναμία πελατών να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις τους, ενδεχομένως να επηρεάσει τα αποτελέσματα της Εταιρείας μέσω της δημιουργίας αντίστοιχων προβλέψεων.

29.3.1 Έκθεση στον πιστωτικό κίνδυνο

Η λογιστική αξία των απαιτήσεων και των λοιπών επενδύσεων, αντιπροσωπεύει τη μέγιστη έκθεση στον πιστωτικό κίνδυνο. Για την εξασφάλιση των απαιτήσεων, η Εταιρεία λαμβάνει εγγυητικές επιστολές, ενέχυρα επί αξιογράφων και προσημειώσεις επί ακινήτων και οχημάτων από τους πελάτες. Η λογιστική αξία των απαιτήσεων καθώς και οι ληφθείσες εγγυήσεις παρουσιάζονται πιο κάτω:

	Ο Όμιλος		Η Εταιρεία	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Μακροπρόθεσμες απαιτήσεις	13.239	15.120	13.239	15.120
Βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις	13.002	41.638	19.587	42.109
Ληφθείσες εγγυήσεις	-5.394	-9.282	-5.394	-9.282
Επιπλέον, για εξασφάλιση μακροπρόθεσμων επίδικων απαιτήσεων της καθαρού ποσού € 9.853, η Εταιρεία έχει λάβει ενέχυρα επί μετοχών μη εισηγμένων, έχουν κινηθεί νομικές διαδικασίες έναντι περιουσιακών στοιχείων των οφειλετών και έχουν ληφθεί προσημειώσεις επί ακινήτων. Η μέγιστη έκθεση στον πιστωτικό κίνδυνο ανά κατηγορία πελατών έχει ως εξής:				
	Ο Όμιλος		Η Εταιρεία	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Λιμενικοί πράκτορες	622	197	622	197
Πρακτορεία	1.899	2.214	1.899	2.214
Πελάτες διακίνησης φορτηγών	3.875	13.717	3.875	13.717
Πελάτες Πρακτορεύσεων	2.149	2.882	2.149	2.882
Λοιπές απαιτήσεις	4.457	22.628	11.042	23.099
Σύνολα	13.002	41.638	19.587	42.109
Μακροπρόθεσμες απαιτήσεις	13.239	15.120	13.239	15.120
Σύνολα	26.241	56.758	32.826	57.229

29.3.2 Ζημίες απομείωσης

Η ενηλικίωση υπολοίπων καθαρών απαιτήσεων (μετά από προβλέψεις απομείωσης) κατά την ημερομηνία του ισολογισμού ήταν:

	Ο Όμιλος		Η Εταιρεία	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις				
Μη λήξαντα	5.116	34.849	11.701	35.320
Λήξαντα 1 – 30 ημέρες	2.483	2.319	2.483	2.319
Λήξαντα 31 – 120 ημέρες	3.983	2.827	3.983	2.827
Λήξαντα 121 – 365 ημέρες	344	413	344	413
Λήξαντα άνω του έτους*	1.076	1.230	1.076	1.230
Σύνολα	13.002	41.638	19.587	42.109
Μακροπρόθεσμες απαιτήσεις	13.239	15.120	13.239	15.120
Σύνολα	26.241	56.758	32.826	57.229

* Συμπεριλαμβάνονται επίδικες απαιτήσεις και διακανονισμοί με πελάτες

Η πρόβλεψη απομείωσης πελατών, η οποία έχει μειώσει το κονδύλι «Απαιτήσεις» των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, αφορά τα λήξαντα άνω του έτους και επίδικες απαιτήσεις, και η κίνησή της κατά τις χρήσεις 2017 και 2016 ήταν:

	Ο Όμιλος		Η Εταιρεία	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Υπόλοιπο την 1/1/2017 και 1/1/2016 αντίστοιχα	20.478	19.318	20.478	19.318
Πλέον: Ζημία απομείωσης	1.777	1.226	1.777	1.226
Μείον: Μεταφορά μέρους απομείωσης που αφορά μακροπρόθεσμες απαιτήσεις	278	93	278	93
Μείον: Διαγραφή πρόβλεψης απομείωσης	1	–	1	–
Μείον: Χρησιμοποίηση πρόβλεψης απομείωσης	91	66	91	66
Σύνολα	21.885	20.385	21.885	20.385
Ζημία απομείωσης μακροπρόθεσμων απαιτήσεων	278	93	278	93
Υπόλοιπο την 31/12/2017 και 31/12/2016 αντίστοιχα	22.163	20.478	22.163	20.478

Οι λογαριασμοί πρόβλεψης απομείωσης απαιτήσεων χρησιμοποιούνται για την καταχώρηση ζημιών απομείωσης εκτός αν η Εταιρεία εκτιμήσει ότι δεν αναμένεται ανάκτηση του ποσού που οφείλεται, οπότε τα μη ανακτήσιμα ποσά διαγράφονται απ' ευθείας έναντι του χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού.

29.4 Κίνδυνος ρευστότητας

Ο κίνδυνος ρευστότητας συνίσταται στην αδυναμία της Εταιρείας και του Ομίλου να εκπληρώσουν τις χρηματοοικονομικές τους υποχρεώσεις όταν αυτές λήγουν. Η προσέγγιση που υιοθετεί η Εταιρεία και ο Όμιλος για τη διαχείριση της ρευστότητας είναι να διασφαλιστεί, η απαραίτητη ρευστότητα για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων της. Ως εκ τούτου, έχει εξασφαλίσει κατάλληλο συνδυασμό ρευστών διαθέσιμων και εγκεκριμένων τραπεζικών πιστώσεων.

Κατά την 31/12/2017 τα ταμειακά διαθέσιμα του Ομίλου ανέρχονταν σε € 33.839 έναντι € 29.379 της 31/12/2016 ενώ διατηρεί πιστωτικές γραμμές με συνεργαζόμενες τράπεζες, συνολικού ορίου χορήγησης € 7.000 κατά την 31/12/2017 και κατά την 31/12/2016, το οποίο στο σύνολο του δεν είχε χρησιμοποιηθεί. Οι παραπάνω πιστωτικές γραμμές, επιβαρύνονται με κυμαινόμενα επιτόκια, πλέον του περιθωρίου κέρδους των τραπεζών και οι εκάστοτε εκταμιεύσεις καλύπτονται με μεταχρονολογημένες επιταγές καθώς και με προσημείωση που έχει εγγραφεί επί δύο ακινήτων της Εταιρείας. Λαμβάνοντας υπόψη το υπόλοιπο των τραπεζικών πιστώσεων που υπάρχουν στην διάθεση του Ομίλου καθώς και το ύψος των ταμειακών διαθέσιμων του η Διοίκηση θεωρεί ότι δεν συντρέχει λόγος ύπαρξης του συγκεκριμένου κινδύνου στο προβλεπτό μέλλον. Παρατίθενται οι εκτιμώμενες συμβατικές λήξεις των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων της Εταιρείας, βάσει των συμβάσεων και συμφωνιών που ίσχυαν κατά την ημερομηνία της ετήσιας χρηματοοικονομικής έκθεσης:

<u>31/12/2017</u>	<u>Σύνολο</u>	<u>Μέχρι ένα έτος</u>	<u>2-3 έτη</u>
Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις	10.541	10.541	-
Δάνεια *	139.300	13.930	125.370

*Δεν περιλαμβάνονται μελλοντικές υποχρεώσεις για πληρωμή τόκων

<u>31/12/2016</u>	<u>Σύνολο</u>	<u>Μέχρι ένα έτος</u>	<u>2-3 έτη</u>
Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις	39.451	39.451	-
Δάνεια *	153.230	13.930	139.300

*Δεν περιλαμβάνονται μελλοντικές υποχρεώσεις για πληρωμή τόκων

Παραθέτονται επίσης οι εκτιμώμενες λήξεις του ομολογιακού δανείου της Εταιρείας συμπεριλαμβανομένων των τόκων οι οποίοι υπολογίστηκαν με το euribor ενός μηνός της 31/12/2017 και spread βάσει των οριζόμενων στην δανειακή σύμβαση για όλη τη διάρκεια του δανείου που η Διοίκηση της Εταιρείας εκτιμά ότι θα ισχύουν από το 2018 και μετά:

	<u>Σύνολο</u>	<u>Μέχρι ένα έτος</u>	<u>2-3 έτη</u>
Δάνεια	141.539	15.110	126.429

29.5 Κίνδυνος συνθηκών αγοράς

Οι γραμμές στις οποίες η Εταιρεία δραστηριοποιείται, με πλοία τα οποία διαχειρίζεται ή πρακτορεύει, είναι πλήρως απελευθερωμένες, με αποτέλεσμα ο ανταγωνισμός μεταξύ των εταιρειών σε αυτές τις αγορές να είναι έντονος. Η προσπάθεια για διατήρηση και διεύρυνση των μεριδίων κάθε εταιρείας στις αγορές αυτές, ενδέχεται να δημιουργήσει συνθήκες εντονότερου ανταγωνισμού με αντίκτυπο στα οικονομικά τους αποτελέσματα. Στο πλαίσιο αυτό, η Εταιρεία, σε συνεργασία με τις συνδεδεμένες εταιρείες τα πλοία των οποίων πρακτορεύει, προσπαθεί να βελτιστοποιεί την κατανομή των πλοίων ανά γραμμή, να αξιολογεί την κερδοφορία των υφιστάμενων (αλλά και πιθανών νέων) γραμμών και να τιμολογεί τις υπηρεσίες της σε ανταγωνιστικά επίπεδα. Η τυχόν περαιτέρω εντατικοποίηση των συνθηκών ανταγωνισμού στις αγορές που δραστηριοποιείται η Εταιρεία ενδέχεται να επιφέρει ουσιαδώς δυσμενείς επιδράσεις στα λειτουργικά της αποτελέσματα, τις ταμειακές ροές και τη χρηματοοικονομική της κατάσταση. Η Εταιρεία, σε συνεργασία με τις συνδεδεμένες εταιρείες τα πλοία των οποίων πρακτορεύει, παρακολουθεί τις κινήσεις των ανταγωνιστών και ενεργεί ανάλογα προκειμένου να επιτύχει το βέλτιστο για αυτήν οικονομικό αποτέλεσμα και να διασφαλίσει με το καλύτερο δυνατό τρόπο το εταιρικό της συμφέρον.

29.5.1 Συναλλαγματικός κίνδυνος

Μετά την υιοθέτηση του Ευρωπαϊκού κοινού νομίσματος από την Ελλάδα, η Εταιρεία εξάλειψε σε μεγάλο βαθμό το συναλλαγματικό της κίνδυνο, δεδομένου ότι το σύνολο σχεδόν των συναλλαγών της διενεργείται με βάση το ευρώ. Επιπρόσθετα η Εταιρεία δεν υπόκειται σε συναλλαγματικό κίνδυνο όσο αφορά τις δανειακές της υποχρεώσεις, δεδομένου ότι όλα τα δάνεια είναι σε ευρώ. Έμμεσα η Εταιρεία υφίσταται συναλλαγματικό κίνδυνο από την προμήθεια των καυσίμων.

29.5.2 Κίνδυνος επιτοκίων

Το σύνολο των μακροπρόθεσμων δανείων της Εταιρείας έχει συμφωνηθεί να εκτοκίζεται με κυμαινόμενο επιτόκιο Euribor πλέον περιθωρίου. Συνεπώς, η Εταιρεία είναι εκτεθειμένη σε κίνδυνο επιτοκίου αφού σε περίπτωση ανόδου του Euribor θα επιβαρυνθεί με επιπλέον χρεωστικούς τόκους. Κατά τη χρήση 2017, η διατήρηση των επιτοκίων δανεισμού σε ιδιαίτερος χαμηλά επίπεδα, συμβάλλει θετικά στον σημαντικό περιορισμό του κόστους δανεισμού της Εταιρείας. Η έκθεση στον κίνδυνο επιτοκίων των δανειακών υποχρεώσεων παρακολουθείται συνεχώς και η Εταιρεία προκειμένου να τον αντιμετωπίσει, ελέγχει την επίδρασή του στην λειτουργία της και προχωρά, όταν οι συνθήκες της αγοράς το επιτρέπουν, σε χρήση χρηματοοικονομικών μέσων (παραγώγων), ώστε να διαχειριστεί αποτελεσματικά τον συγκεκριμένο κίνδυνο και να βελτιστοποιήσει παράλληλα την χρηματοοικονομική της απόδοση.

Κατά την ημερομηνία του ισολογισμού, τα χρηματοοικονομικά μέσα του Ομίλου και της Εταιρείας που υπόκεινται σε κίνδυνο επιτοκίου ήταν:

	Ο Όμιλος		Η Εταιρεία	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Χρηματοοικονομικά μέσα σταθερού επιτοκίου				
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	33.839	29.379	27.389	29.273
Χρηματοοικονομικά μέσα κυμαινόμενου επιτοκίου				
Δανειακές υποχρεώσεις	139.039	152.858	139.039	152.858

29.5.2.α Ανάλυση ευαισθησίας ταμειακών ροών για χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις κυμαινόμενου επιτοκίου

Μία μεταβολή κατά 0,50% των επιτοκίων κατά την ημερομηνία του ισολογισμού θα επηρέαζε ανάλογα θετικά ή αρνητικά τα αποτελέσματα της Εταιρείας, κατά τα ποσά που παρουσιάζονται παρακάτω. Η ανάλυση έγινε κατά τον ίδιο τρόπο με αυτή του 2016.

	Αποτελέσματα	
	0,5% αύξηση	0,5% μείωση
31/12/2017		
Δανειακές υποχρεώσεις	-696	696
Ευαισθησία ταμειακών ροών	-696	696
31/12/2016		
Δανειακές υποχρεώσεις	-766	766
Ευαισθησία ταμειακών ροών	-766	766

Ο παραπάνω πίνακας δεν περιλαμβάνει τη θετική επίπτωση των εισπραχθέντων τόκων από τις καταθέσεις.

29.6 Διαχείριση κεφαλαίου

Η πολιτική του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρείας, συνίσταται στη διατήρηση μιας ισχυρής βάσης κεφαλαίου, ώστε να εξασφαλίζεται η εμπιστοσύνη των επενδυτών, των πιστωτών και της αγοράς στην Εταιρεία και στον Όμιλο και να επιτρέπει την μελλοντική ανάπτυξη των δραστηριοτήτων τους.

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρείας παρακολουθεί την απόδοση του συνόλου των επενδυμένων κεφαλαίων, στοχεύοντας στη βελτιστοποίησή της, ώστε να εξασφαλίζεται η δυνατότητα διανομής μερίσματος στους μετόχους της Εταιρείας σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, καθώς και η εξυπηρέτηση των δανειακών της υποχρεώσεων.

Η εξυπηρέτηση των δανειακών υποχρεώσεων της Εταιρείας και η σχέση τους με το λειτουργικό αποτέλεσμα, παρακολουθούνται σύμφωνα με τη δανειακή σύμβαση της Εταιρείας με τους δείκτες, Συνολικές Υποχρεώσεις / Σύνολο Ενεργητικού και Λειτουργικά κέρδη προ φόρων, τόκων και αποσβέσεων / Καθαρά χρηματοοικονομικά αποτελέσματα σε ενοποιημένη βάση.

29.7 Προμηθευτές – Εφοδιαστική αλυσίδα

Ο Όμιλος έχει αναπτύξει μια αλυσίδα εφοδιασμού προκειμένου να εξυπηρετήσει τόσο τις ανάγκες για την ομαλή λειτουργία της (προμήθειες καυσίμων, ανταλλακτικών κ.α.) όσο και τις ανάγκες για την εξυπηρέτηση των επιβατών της (εμπορεύματα καταστημάτων, εστιατορίων & μπαρ). Μέχρι και σήμερα δεν έχει παρατηρηθεί κάποια ιδιαίτερη δυσκολία ή καθυστέρηση στην προμήθεια αγαθών και υπηρεσιών. Οι περιορισμοί στην κίνηση κεφαλαίων (capital controls) που επεβλήθησαν στην Ελλάδα τον Ιούνιο του 2015 δεν έχουν δημιουργήσει αξιοσημείωτες καθυστερήσεις στην αλυσίδα εφοδιασμού της Εταιρείας. Επιπρόσθετα, οι μακροχρόνιες συνεργασίες που έχει ο Όμιλος καθώς και η σχέση εμπιστοσύνης που έχει αναπτύξει με τους προμηθευτές τόσο του εσωτερικού όσο και του εξωτερικού βοηθά στην επίλυση των τυχόν μικρών προβλημάτων στη λήψη αγαθών & υπηρεσιών.

29.8 Τιμές καυσίμων

Το κόστος καυσίμων, λόγω της φύσης των υπηρεσιών που προσφέρει ο Όμιλος, είναι το σημαντικότερο λειτουργικό κόστος και αποτελεί τον βασικότερο κίνδυνο έκθεσης του Ομίλου. Λόγω της υψηλής μεταβλητότητας των διεθνών τιμών πετρελαίου ο Όμιλος επεξεργάζεται συνεχώς διάφορα προϊόντα αντιστάθμισης του κινδύνου από την άνοδο της τιμής των καυσίμων, έτσι ώστε μόλις οι συνθήκες της αγοράς το επιτρέψουν, να προχωρήσει στη χρήση τους. Επιπρόσθετα, έχοντας ήδη προβεί σε μια σειρά ενεργειών ο Όμιλος έχει περιορίσει σημαντικά τις καταναλώσεις καυσίμων.

Επιπρόσθετα, ο Όμιλος από 1/1/2017 παρουσιάζει μικρότερη εξάρτηση από τις τιμές των καυσίμων μετά την απόφαση της Διοίκησης να μην ανανεώσει τις συμβάσεις ναύλωσης των πλοίων Cruise Europa και Cruise Olympia με τα οποία δραστηριοποιούνταν στην αγορά της βόρειας Αδριατικής.

Σημειώνεται, ότι το 2017 υπήρξε σημαντική αύξηση των διεθνών τιμών πετρελαίου γεγονός που είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση του κόστους καυσίμων ανά μετρικό τόνο.

29.9 Εναρμόνιση με νέο κανονισμό

Με βάση τις αποφάσεις της Επιτροπής Προστασίας Περιβάλλοντος του Διεθνούς Ναυτιλιακού Οργανισμού IMO τα πλοία της ακτοπλοΐας έχουν δικαίωμα να εφοδιάζονται καύσιμα με περιεκτικότητα σε θείο 3,5% και 1,5% μέχρι 31/12/2019. Περαιτέρω,

ο εν λόγω οργανισμός όρισε ως ημερομηνία υποχρεωτικής εφαρμογής για τη χρήση ναυτιλιακού καυσίμου μικρής περιεκτικότητας σε θείο 0,5% την 1η Ιανουαρίου 2020 για όλα ανεξαιρέτως τα πλοία της Ελληνικής Ακτοπλοΐας.

Η εν λόγω αλλαγή ενδέχεται να απαιτήσει την προσαρμογή των υφιστάμενων πλοίων του στόλου του Ομίλου στις νέες προδιαγραφές που θεσπίστηκαν. Οι τυχόν επενδύσεις που μπορεί να απαιτηθούν στην περίπτωση που ο Όμιλος αποφασίσει να μην προμηθευτεί καύσιμο με χαμηλή περιεκτικότητα σε θείο αλλά εναλλακτικά να τοποθετήσει ειδικά φίλτρα καυσαερίων (scrubbers) στα πλοία του στόλου της δεν αναμένεται να έχουν σημαντική επίπτωση στην οικονομική κατάσταση του Ομίλου.

29.10 Περιβαλλοντικός Κίνδυνος

Ο Όμιλος δίνει μεγάλη βαρύτητα σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος. Τα πλοία του στόλου εφαρμόζουν το Διεθνή Κώδικα Ασφαλούς Διαχείρισης Πλοίων (ISM) IMO, ενώ περαιτέρω εφαρμόζει κώδικες ασφαλείας που είναι υποχρεωμένοι λόγω της πιστοποίησης ISO 14001:2004, τηρώντας αυστηρά το υφιστάμενο κανονιστικό πλαίσιο. Ο Όμιλος έχοντας πλήρη επίγνωση και ευαισθησία στα περιβαλλοντικά θέματα εφαρμόζει απαρέγκλιτα τους σχετικούς κανόνες ασφαλείας.

30. Εκτίμηση εύλογης αξίας

Ο Όμιλος χρησιμοποιεί την παρακάτω ιεραρχία για τον καθορισμό και την γνωστοποίηση της εύλογης αξίας των χρηματοοικονομικών μέσων ανά τεχνική αποτίμησης:

Επίπεδο 1: διαπραγματεύσιμες (μη προσαρμοσμένες) τιμές σε ενεργές αγορές για όμοια περιουσιακά στοιχεία ή υποχρεώσεις.

Επίπεδο 2: λοιπές τεχνικές για τις οποίες όλα τα δεδομένα που έχουν σημαντική επίδραση στην καταγεγραμμένη εύλογη αξία είναι ορατά, είτε άμεσα είτε έμμεσα.

Επίπεδο 3: τεχνικές που χρησιμοποιούν δεδομένα που έχουν σημαντική επίδραση στην καταγεγραμμένη εύλογη αξία και δεν βασίζονται σε εμφανή δεδομένα της αγοράς.

Κατά την 31/12/2017 και 31/12/2016, ο Όμιλος και η Εταιρεία κατείχαν τα παρακάτω χρηματοοικονομικά μέσα που αποτιμώνται στην εύλογη αξία:

Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού	Επίπεδο	Ο Όμιλος		Η Εταιρεία	
		31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Διαθέσιμα προς πώληση χρηματοοικονομικά στοιχεία	3	83.414	82.907	83.414	82.907

Κατά την διάρκεια της περιόδου δεν υπήρξαν διαφοροποιήσεις στα χρηματοοικονομικά στοιχεία που περιλαμβάνονται στο επίπεδο 3. Τα διαθέσιμα προς πώληση χρηματοοικονομικά στοιχεία αφορούν κυρίως την επένδυση της Εταιρείας στην Χελλένικ Σήγουεης Α.Ν.Ε. στην οποία η συμμετοχή της έχει διαμορφωθεί σε ποσοστό 48,53%, έως την 31/12/2017. Αναλυτική πληροφόρηση για την συμμετοχή της Εταιρείας στην Χελλένικ Σήγουεης Α.Ν.Ε. γίνεται στη σημ. 17. Για την αποτίμηση της, η Διοίκηση στηρίζεται σε μελέτη που συντάσσεται από ανεξάρτητο αναγνωρισμένο εκτιμητή ο οποίος λαμβάνει υπόψη και σταθμίζει όλες τις διαθέσιμες εκτιμητικές μεθόδους ώστε να καταλήξει στην εύλογη αξία της εν λόγω επένδυσης. Οι διαθέσιμες εκτιμητικές μέθοδοι οι οποίες χρησιμοποιήθηκαν κατά την χρήση 2017 είναι η προεξόφληση μελλοντικών ταμειακών ροών (D.C.F.) η οποία κατά την στάθμιση των μεθόδων, λήφθηκε με αυξημένη βαρύτητα, οι πραγματοποιηθείσες συναλλαγές επί των μετοχών της Χελλένικ Σηγουέης Α.Ν.Ε κατά τη χρήση 2017. Επιπρόσθετα κατά την εφαρμογή της μεθόδου προεξόφλησης μελλοντικών ταμειακών ροών αξιολογήθηκαν κατάλληλα τόσο η μεταβολή του ρυθμού ανάπτυξης όσο και το προεξοφλητικό επιτόκιο που χρησιμοποιήθηκαν. Βάσει των παραπάνω και για τον προσδιορισμό της εύλογης αξίας αυτής της επένδυσης κατά την 31/12/2017, σύμφωνα με μελέτη ανεξάρτητου εκτιμητή, δεν προέκυψε ζημία απομείωσης.

Τα υπόλοιπα διαθέσιμα προς πώληση χρηματοοικονομικά στοιχεία του επιπέδου 3 αφορούν επενδύσεις σε μερίδια και μετοχές δύο μη εισηγμένων συνεταιριστικών τραπεζών και μίας μη εισηγμένης εγχώριας εταιρείας, στα οποία ο Όμιλος κατέχει ποσοστό αμελητέο. Η αποτίμηση τους γίνεται με βάση τις χρηματοοικονομικές τους καταστάσεις, οι οποίες απεικονίζουν τα περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία τους.

Τέλος η εύλογη αξία των παρακάτω χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων αντικατοπτρίζεται από την λογιστική αξία τους:

- Εμπορικές και λοιπές απαιτήσεις
- Λοιπά κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία
- Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα (εκτός των τραπεζικών υπεραναλήψεων)
- Εμπορικές και λοιπές υποχρεώσεις
- Τα ακόλουθα στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων της ομάδας κατεχόμενα προς πώληση:
  - Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα
  - Λοιπά κυκλοφορούντα στοιχεία ενεργητικού
  - Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις
  - Λοιπές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις

31. Λειτουργικοί τομείς

Ο Όμιλος λόγω της φύσης των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων του παρουσιάζει εποχικότητα, στους ναύλους που προέρχονται από τη μεταφορά των επιβατών, κατά συνέπεια και στα έσοδα από τις πωλήσεις επί των πλοίων (εστιατόρια–bars, καταστήματα κ.λ.π.), στους ναύλους από τη μεταφορά των ιδιωτικής χρήσης αυτοκινήτων καθώς και στα έσοδα προμήθειας από πρακτορεύσεις. Αντίθετα οι ναύλοι που προέρχονται από τη μεταφορά των φορτηγών αυτοκινήτων και τα έσοδα από ναυλώσεις πλοίων δεν παρουσιάζουν ιδιαίτερη εποχικότητα.

Ο Όμιλος

<u>31/12/2017</u>	<u>Δραστηριότητες εκμετάλλευσης πλοίων</u>	<u>Λοιπές εμπορικές δραστηριότητες</u>	<u>Μη κατανεμημένα στοιχεία</u>	<u>Σύνολα</u>
Συνεχιζόμενες δραστηριότητες				
Έσοδα	53.556	25.903	–	79.459
Μικτά Κέρδη χρήσης	13.180	10.970	–	24.150
Κέρδη / (ζημίες) χρήσης προ φόρων, χρηματοδοτικών, επενδυτικών αποτελεσμάτων και συνολικών αποσβέσεων (e.b.i.t.d.a.)	25.330	7.100	-12.298	20.132
Καθαρές αποσβέσεις	-13.660	-68	-460	-14.188
Κέρδη / (ζημίες) χρήσης προ φόρων, χρηματοδοτικών, επενδυτικών αποτελεσμάτων	11.670	7.032	-12.758	5.944
Χρηματοοικονομικά έσοδα	24	–	167	191
Χρηματοοικονομικά έξοδα	-1.100	-312	-384	-1.796
Κέρδη / (ζημίες) χρήσης προ φόρων	10.594	6.720	-12.975	4.339
Φόροι εισοδήματος	-180	–	–	-180
Κέρδη / (ζημίες) χρήσης μετά από φόρους από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	10.414	6.720	-12.975	4.159
(Ζημίες) χρήσης μετά από φόρους από διακοπείσες δραστηριότητες	-78	–	–	-78
Κέρδη / (ζημίες) χρήσης μετά από φόρους	10.336	6.720	-12.975	4.081
Σύνολο ενεργητικού	306.407	94.697	38.855	439.958
Σύνολο υποχρεώσεων	108.333	31.356	15.958	155.647
Κεφαλαιουχικές δαπάνες	1.207	38	165	1.410

Ο Όμιλος

<u>31/12/2016</u>	<u>Δραστηριότητες εκμετάλλευσης πλοίων</u>	<u>Λοιπές εμπορικές δραστηριότητες</u>	<u>Μη κατανεμημένα στοιχεία</u>	<u>Σύνολα</u>
Συνεχιζόμενες δραστηριότητες				
Έσοδα	55.182	7.235	–	62.417
Μικτά Κέρδη χρήσης	15.724	2.915	–	18.639
Κέρδη / (ζημίες) χρήσης προ φόρων, χρηματοδοτικών, επενδυτικών αποτελεσμάτων και συνολικών αποσβέσεων (e.b.i.t.d.a.)	30.848	2.003	-13.589	19.262
Καθαρές αποσβέσεις	-13.315	-36	-442	-13.793
Κέρδη / (ζημίες) χρήσης προ φόρων, χρηματοδοτικών, επενδυτικών αποτελεσμάτων	17.533	1.967	-14.031	5.469
Χρηματοοικονομικά έσοδα	31	–	138	169
Χρηματοοικονομικά έξοδα	-1.261	-433	-419	-2.113
Κέρδη / (ζημίες) χρήσης προ φόρων	16.303	1.534	-14.312	3.525
Φόροι εισοδήματος	-1.274	–	–	-1.274
Κέρδη / (ζημίες) χρήσης μετά από φόρους από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	15.029	1.534	-14.312	2.251
Κέρδη χρήσης μετά από φόρους από διακοπείσες δραστηριότητες	18.407	–	–	18.407
Κέρδη / (ζημίες) χρήσης μετά από φόρους	33.436	1.534	-14.312	20.658
Σύνολο ενεργητικού	344.889	82.917	52.565	480.371
Σύνολο υποχρεώσεων	136.686	39.527	23.963	200.176
Κεφαλαιουχικές δαπάνες	905	9	172	1.086

Τα μη κατανεμημένα στοιχεία, τα οποία παρακολουθούνται στο σύνολό τους από τη Διοίκηση του Ομίλου, γιατί δε μπορούν να επιμεριστούν εύλογα περιλαμβάνουν τα εξής:

- Τα σύνολα «Κέρδη προ φόρων, χρηματοδοτικών, επενδυτικών αποτελεσμάτων και αποσβέσεων», «Αποσβέσεις» και «Κεφαλαιουχικές δαπάνες» αφορούν κυρίως ποσά σχετιζόμενα με τα έξοδα λειτουργιών διοίκησης και διάθεσης.
- Τα σύνολα «Χρηματοοικονομικά έσοδα / έξοδα» αφορούν ποσά σχετιζόμενα με τόκους εισπραχθέντες και λοιπά χρηματοοικονομικά έσοδα / έξοδα.
- Το σύνολο Ενεργητικού περιλαμβάνει κυρίως τα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα καθώς και απαιτήσεις από πελάτες/λοιπούς χρεώστες που εμπεριέχουν ποσά και από τις δύο κατηγορίες δραστηριοποίησης του Ομίλου.

- Το σύνολο Υποχρεώσεων αφορά όλες τις υποχρεώσεις που εμπεριέχουν ποσά και από τις δύο κατηγορίες δραστηριοποίησης του Ομίλου.

32. Αποτελέσματα ανά μετοχή

Τα αποτελέσματα ανά μετοχή (μετά από φόρους), υπολογίζονται με τη διαίρεση του αναλογούντος στους μετόχους της Εταιρείας αποτελέσματος με το μέσο σταθμικό αριθμό μετοχών σε κυκλοφορία κατά την διάρκεια της χρήσης.

Τα αποτελέσματα ανά μετοχή, αναλύονται ως εξής:

	Ο Όμιλος		Η Εταιρεία	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Κέρδη / (ζημίες) που αναλογούν στους μετόχους της μητρικής εταιρείας				
Από Συνεχιζόμενες δραστηριότητες	4.159	2.251	3.926	1.392
Από Διακοπείσες δραστηριότητες	-78	18.407	-78	18.407
Συνολικά Κέρδη	4.081	20.658	3.848	19.799
Σταθμισμένος αριθμός μετοχών	106.980.050	106.980.050	106.980.050	106.980.050
Βασικά κέρδη / (ζημίες) ανά μετοχή (σε €)				
Από Συνεχιζόμενες δραστηριότητες	0,0388	0,0210	0,0367	0,0130
Από Διακοπείσες δραστηριότητες	-0,0007	0,1721	-0,0007	0,1721
Συνολικά Κέρδη ανά μετοχή	0,0381	0,1931	0,0360	0,1851

33. Συναλλαγές συνδεδεμένων μερών

Η πλειοψηφία των μετοχών της Εταιρείας κατέχεται από το 2008, από την εταιρεία Grimaldi Group S.p.A. με έδρα το Παλέρνο της Ιταλίας η οποία κατέστη υπερκείμενη μητρική εταιρεία που ασκεί έλεγχο στην Εταιρεία και τον Όμιλο.

Τα συνδεδεμένα μέρη είναι ο όμιλος της υπερκείμενης μητρικής εταιρείας, τα μέλη Δ.Σ. και Διοίκησης της Εταιρείας, και των θυγατρικών του Ομίλου, καθώς και τα οικονομικά εξαρτώμενα μέλη, σύζυγοι και συγγενείς πρώτου βαθμού αυτών, καθώς επίσης και οι συγγενείς εταιρείες. Τα συνδεδεμένα μέρη είναι ο όμιλος της υπερκείμενης μητρικής εταιρείας, τα μέλη Δ.Σ. και Διοίκησης της Εταιρείας, και των θυγατρικών του Ομίλου, καθώς και τα οικονομικά εξαρτώμενα μέλη, σύζυγοι και συγγενείς πρώτου βαθμού αυτών, καθώς επίσης και οι συγγενείς εταιρείες.

Στους παρακάτω πίνακες, παρουσιάζονται τα υπόλοιπα των απαιτήσεων και υποχρεώσεων μεταξύ των συνδεδεμένων μερών κατά την 31/12/2017 και 31/12/2016, καθώς και το σύνολο των αγορών (λήψη υπηρεσιών) και πωλήσεων (παροχή υπηρεσιών) κατά τη διάρκεια των χρήσεων 2017 και 2016.

33.1 Όμιλος υπερκείμενης μητρικής

31/12/2017	Μινωικές Γραμμές Α.Ν.Ε.				Η Εταιρεία	Ο Όμιλος
	Grimaldi Group S.p.A.*	Grimaldi Euromed S.p.A.	Grimaldi Deep Sea S.p.A.	Finnlines Plc	Σύνολα	Σύνολα
εταιρεία	29	1.243	49	–	1.321	1.321
απαίτηση από υποχρέωση σε	–	–	–	13	13	13
* Περιλαμβάνεται η Grimaldi Tours						

31/12/2016	Μινωικές Γραμμές Α.Ν.Ε.				Η Εταιρεία	Ο Όμιλος
	Grimaldi Group S.p.A.*	Grimaldi Euromed S.p.A.	Grimaldi Deep Sea S.p.A.	Finnlines Plc	Σύνολα	Σύνολα
εταιρεία	2.423	16.837	–	1	19.261	19.261
απαίτηση από υποχρέωση σε	–	–	48	–	48	48
* Περιλαμβάνεται η Grimaldi Tours						

ΜΙΝΩΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ Α.Ν.Ε. – Ετήσιες χρηματοοικονομικές καταστάσεις (ατομικές και ενοποιημένες) της 31ης Δεκεμβρίου 2017
(ποσά σε χιλιάδες €)

1/1–31/12/2017

εταιρεία	Μινωικές Γραμμές Α.Ν.Ε.						Η Εταιρεία	Minoan Italia S.p.A.	Ο Όμιλος
	Grimaldi Group S.p.A. *	Grimaldi Euromed S.p.A.	Grimaldi Deep Sea S.p.A.	Grimaldi Germany GBMH	Finnlines Plc	Grimaldi Belgium n.v.	Σύνολα	Grimaldi Group S.p.A.	Σύνολα
Έξοδα εμπορικής εκμετάλλευσης πλοίων (αμοιβή παραχώρησης χώρων επί πλοίων κλπ)	-	9.484	-	-	14	-	9.498	-	9.498
Έξοδα πρακτόρευσης και επίρριψη κόστους εξόδων	-	-2.398	-110	20	-	-	-2.488	-	-2.488
πρακτόρευσης Διάφορα έξοδα	-1	-8	-	-	-	1	-8	20	12
Σύνολα	-1	7.078	-110	20	14	1	7.002	20	7.022
Έσοδα από παροχή υπηρεσιών (προμήθειες και λοιπά έσοδα / επιρρίψεις πρακτορεύσεων κλπ)	128	9.142	25	-	-	-	9.295	-	9.295
Επίρριψη εσόδων από εμπορική εκμετάλλευση πλοίων	37	3.600	-	-	-	-	3.637	-	3.637
Έσοδα από πώληση καυσίμων ναυλωμένων πλοίων	318	275	-	-	-	-	593	-	593
Σύνολα	483	13.017	25	-	-	-	13.525	-	13.525

* Περιλαμβάνεται η Grimaldi Tours

1/1–31/12/2016

εταιρεία	Μινωικές Γραμμές Α.Ν.Ε.			Η Εταιρεία	Minoan Italia S.p.A.	Ο Όμιλος
	Grimaldi Group S.p.A. *	Grimaldi Euromed S.p.A.	Grimaldi Deep Sea S.p.A.	Σύνολα	Grimaldi Group S.p.A.	Σύνολα
Κόστος ναύλωσης πλοίων	16.163	15.438	-	31.601	-	31.601
Κόστος μισθοδοσίας ναυτικών ναυλωμένων πλοίων	216	204	-	420	-	420
Αναλογία αποτελέσματος από εμπορική εκμετάλλευση ναυλωμένων πλοίων	1.171	1.156	-	2.327	-	2.327
Επίρριψη κόστους μισθοδοσίας ναυτικών υπό ναύλωση ιδιόκτητων πλοίων	-	-372	-	-372	-	-372
Επίρριψη κόστους εξόδων πρακτόρευσης	-	-1.746	-34	-1.780	-	-1.780
Κόστος καυσίμων ναυλωμένων πλοίων	-	268	-	268	-	268
Διάφορα έξοδα	4	2.056	-	2.060	20	2.080
Σύνολα	17.554	17.004	-34	34.524	20	34.544
Έσοδα από ναυλώσεις πλοίων	-	2.098	-	2.098	-	2.098
Έσοδα από επίρριψη κόστους ενδιαίτησης ναυτικών ναυλωμένων πλοίων	165	364	-	529	-	529
Λοιπά έσοδα από παροχή υπηρεσιών	60	1.778	12	1.850	-	1.850
Είσπραξη από πώληση πλοίου	-	55.000	-	55.000	-	55.000

ΜΙΝΩΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ Α.Ν.Ε. – Ετήσιες χρηματοοικονομικές καταστάσεις (ατομικές και ενοποιημένες) της 31ης Δεκεμβρίου 2017
(ποσά σε χιλιάδες €)

Έσοδα από πώληση καυσίμων ναυλωμένων πλοίων	-	431	-	431	-	431
Διάφορα έσοδα	37	719	-	756	-	756
Σύνολα	262	60.390	12	60.664	-	60.664

* Περιλαμβάνεται η Grimaldi Tours

33.2 Θυγατρικές εταιρείες

31/12/2017

εταιρεία	Minoan Italia S.p.A.	Σύνολα
Μινωικές Γραμμές Α.Ν.Ε. απαίτηση από	6.600	6.600

31/12/2016

εταιρεία	Minoan Italia S.p.A.	Σύνολα
Μινωικές Γραμμές Α.Ν.Ε. απαίτηση από	471	471

1/1–31/12/2017

εταιρεία	Minoan Italia S.p.A.	Σύνολα
Μινωικές Γραμμές Α.Ν.Ε. Μέρισμα χρήσης 2016	4.274	4.274
Σύνολα	4.274	4.274

1/1–31/12/2016

εταιρεία	Minoan Italia S.p.A.	Σύνολα
Μινωικές Γραμμές Α.Ν.Ε. Μέρισμα χρήσης 2015	3.610	3.610
Σύνολα	3.610	3.610

Οι παραπάνω συναλλαγές (σημ.33.1 και 33.2) τιμολογούνται με τους συνήθεις όρους της αγοράς.

33.3 Μέλη Διοικητικού Συμβουλίου και διευθυντικά στελέχη

Οι παροχές προς τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και τα Διευθυντικά Στελέχη συνίστανται μόνο σε βραχυπρόθεσμες παροχές και εμφανίζονται παρακάτω:

	31/12/2017	31/12/2016
Εκτελεστικά μέλη Δ.Σ.	477	511
Μη εκτελεστικά μέλη Δ.Σ.	274	190
Διευθυντικά στελέχη	905	915
Σύνολα	1.656	1.616

Από τις παραπάνω αμοιβές που επιβάρυναν τις χρήσεις 2017 και 2016, παρέμεινε κατά την 31/12/2017 και 31/12/2016 ανεξόφλητο ποσό € 64 και € 63 αντίστοιχα. Επιπρόσθετα, κατά το 2017 από εμπορικές κυρίως συνεργασίες η Εταιρεία είχε συναλλαγές με μέλη του Δ.Σ. ποσού € 202. Κατά την 31/12/2017 υπήρχαν απαιτήσεις από μέλη του Δ.Σ. ποσού € 201. Τέλος οι συναλλαγές με συγγενικά πρόσωπα της Διοίκησης και των διευθυντικών στελεχών κατά την χρήση 2017 ανήλθαν σε € 228 ενώ για τις συναλλαγές αυτές κατά την 31/12/2017 παρέμεινε ανεξόφλητο ποσό € 28. Η φύση των εν λόγω συναλλαγών ήταν κυρίως εργασιακή (μισθοδοσίες) και από εμπορική συνεργασία (αμοιβές για λήψη υπηρεσιών και αγαθών).

34. Διακοπείσες δραστηριότητες

Κατά την 1/1/2017 ολοκληρώθηκαν οι συμβάσεις που είχε συνάψει η Εταιρεία με την υπερκείμενη μητρική και εταιρεία θυγατρική της υπερκείμενης μητρικής για τη ναύλωση των πλοίων Cruise Europa και Cruise Olympia που δραστηριοποιούνταν στη γραμμή της Αδριατικής. Συνεπώς, από την 1/1/2017 και εφεξής, εταιρεία θυγατρική της υπερκείμενης μητρικής, ανέλαβε τη διαχείριση των εν λόγω πλοίων στη γραμμή της Αδριατικής, ενώ η Εταιρεία ανέλαβε την γενική πρακτόρευσή τους. Λόγω της ανωτέρω επιχειρηματικής αναδιάρθρωσης, η δραστηριότητα εκμετάλλευσης πλοίων που είχε η Εταιρεία στη γραμμή της Αδριατικής έχει ταξινομηθεί ως διακοπείσα.

Τα αποτελέσματα από τη λειτουργία αυτή για το διάστημα δραστηριοποίησης εντός του 2017 καθώς και τα συγκριτικά στοιχεία της προηγούμενης χρήσης 1/1–31/12/2016 παρουσιάζονται παρακάτω:

	Ο Όμιλος		Η Εταιρεία	
	1/1–31/12/2017	1/1–31/12/2016	1/1–31/12/2017	1/1–31/12/2016
Έσοδα	594	97.829	594	97.829
Κόστος πωληθέντων	-635	-68.614	-635	-68.614
Μικτές (Ζημίες) / κέρδη	-41	29.215	-41	29.215

ΜΙΝΩΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ Α.Ν.Ε. – Ετήσιες χρηματοοικονομικές καταστάσεις (ατομικές και ενοποιημένες) της 31ης Δεκεμβρίου 2017
(ποσά σε χιλιάδες €)

Λοιπά λειτουργικά έσοδα	268	45	268	45
Έξοδα λειτουργίας διάθεσης	–	-10.839	–	-10.839
Έξοδα διοικητικής λειτουργίας	–	–	–	–
Λοιπά λειτουργικά έξοδα	-305	–	-305	–
(Ζημίες) / κέρδη χρήσης προ φόρων, χρηματοδοτικών, επενδυτικών αποτελεσμάτων	-78	18.421	-78	18.421
Χρηματοοικονομικά έσοδα	–	–	–	–
Χρηματοοικονομικά έξοδα	–	-14	–	-14
Καθαρά χρηματοοικονομικά έξοδα	–	-14	–	-14
(Ζημίες) / κέρδη χρήσης προ φόρων	-78	18.407	-78	18.407
Φόρος εισοδήματος	–	–	–	–
(Ζημίες) / κέρδη χρήσης μετά από φόρους από διακοπείσες δραστηριότητες	-78	18.407	-78	18.407
Οι (ζημίες) / κέρδη χρήσης διακοπείσες δραστηριότητες κατανέμονται σε:				
Ιδιοκτήτες μητρικής	-78	18.407	-78	18.407
Μη ελέγχουσες συμμετοχές	–	–	–	–
(Ζημίες) / κέρδη χρήσης μετά από φόρους από διακοπείσες δραστηριότητες	-78	18.407	-78	18.407
Λειτουργικές ταμειακές ροές από διακοπείσες δραστηριότητες	3.828	12.153	3.828	12.153
(Ζημίες) / κέρδη χρήσης προ φόρων, χρηματοδοτικών, επενδυτικών αποτελεσμάτων και καθαρών αποσβέσεων από διακοπείσες δραστηριότητες (e.b.i.t.d.a.)	-78	18.580	-78	18.580

35. Ενδεχόμενες υποχρεώσεις

(τα ποσά της σημείωσης 35 είναι εκφρασμένα σε εκατ. €)

Οι ενδεχόμενες υποχρεώσεις έχουν ως εξής:

(α) με δικαστική απόφαση αναγνωρίστηκε υποχρέωση της Εταιρείας να καταβάλλει ποσό € 0,8 πλέον τόκων. Η φύση της ενδεχόμενης υποχρέωσης είναι εμπορική (αξίωση αποζημίωσης πελατείας από πρώην λιμενικό πράκτορα της Εταιρείας). Έναντι αυτής της ενδεχόμενης υποχρέωσης η Εταιρεία άσκησε αναίρεση κατά της δικαστικής αυτής απόφασης η οποία έγινε δεκτή από τον Άρειο Πάγο. Κατόπιν αυτού η έφεση του αντιδίκου αναμένεται να εκδικαστεί εκ νέου από το αρμόδιο εφετείο υπό διαφορετική της αρχικής σύνθεση, όπως καθορίζει η απόφαση του Αρείου Πάγου. Με βάση την έως τώρα πορεία της υπόθεσης η Εταιρεία θεωρεί ότι θα δικαιωθεί και ως εκ τούτου δεν έχει διενεργηθεί σχετική πρόβλεψη.

(β) η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, με την από 15/6/2015 επιστολή της, ενημέρωσε την Εταιρεία, ότι λόγω της μετοχικής της σύνθεσης κατά την 31/12/2014, εμπίπτει στην παρ. 4 του αρθ. 7 της Υπ. Αποφ. 54138/Β' 2197 (Φ.Ε.Κ. 1913 Β'–09/12/2010) περί αυξημένης περιοδικής εισφοράς, η οποία για το έτος 2015 ανέρχεται συνολικά στο ποσό των € 0,25. Η Εταιρεία αμφισβητώντας την υπαγωγή της στις εν λόγω διατάξεις έχει κινηθεί νομικά για την ακύρωση αυτής της απόφασης ενώπιον των αρμόδιων Διοικητικών Δικαστηρίων. Η Εταιρεία θεωρεί ότι θα δικαιωθεί πλήρως και για τον λόγο αυτό δεν διενεργεί ανάλογη πρόβλεψη.

(γ) την 30/11/2012 η Εταιρεία έλαβε κοινοποίηση από την εταιρεία Ανώνυμη Ναυτιλιακή Εταιρεία Κρήτης Α.Ε. (Α.Ν.Ε.Κ.) ότι η τελευταία προσέφυγε σε διαιτησία εναντίον της ενώπιον του Διαιτητικού Δικαστηρίου του Λονδίνου (London Court of Maritime Arbitration). Η διαιτησία αφορά εικαζόμενες απαιτήσεις της εναντίον της Εταιρείας από την με ημερομηνία 18/5/2009 σύμβαση πώλησης των μετοχών της εταιρείας Χελλένικ Σήγουεϊς Α.Ν.Ε. Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας επιλογής των διαιτητών, η Α.Ν.Ε.Κ. κατέθεσε τον Ιούνιο του 2013 διαιτητική αγωγή (Claim Submissions) σε σχέση με την ανοιγείσα από αυτήν διαιτητική διαδικασία κατά της Εταιρείας στην οποία και διατυπώνει τα αιτήματά της. Ειδικότερα, η Α.Ν.Ε.Κ. επικαλείται δήθεν ζημία από την εκ μέρους της Εταιρείας καταγγελία / υπαναχώρηση από το παραπάνω ιδιωτικό συμφωνητικό πώλησης μετοχών. Σημειώνεται ότι η Εταιρεία αναγκάστηκε να υπαναχωρήσει από την εν λόγω συμφωνία λόγω αδυναμίας της Α.Ν.Ε.Κ. να καταβάλει το υπόλοιπο του συμφωνηθέντος ποσού του τιμήματος. Ακολούθως, η Εταιρεία παρακράτησε, όπως προβλέπονταν με ειδική ρήτρα στο μεταξύ τους ιδιωτικό συμφωνητικό, τα μέχρι τότε καταβληθέντα ποσά του τιμήματος ύψους € 47,5 Η Α.Ν.Ε.Κ. αιτείται την καταβολή του διπλασίου ποσού ως αρραβώνα ή επικουρικά του ισόποσου ή ακόμη επικουρικότερα όποιου ποσού κρίνει εύλογο το διαιτητικό δικαστήριο ότι υπερβαίνει το ποσό το οποίο θα δικαιούτο εύλογα να παρακρατήσει ο πωλητής. Περαιτέρω, η Α.Ν.Ε.Κ. ζητά την καταβολή νομίμου τόκου επί των ποσών που θα επιδικαστούν, καθώς και την δικαστική της δαπάνη. Η Εταιρεία στις 11/10/2013 κατέθεσε την δική της αντίκρουση και ακολούθως στις 12/12/2015 προχώρησε και σε κατάθεση ανταγωγής κατά της Α.Ν.Ε.Κ. με την οποία ζητά αποζημίωση με βάση τις διατάξεις περί αδικοπραξίας καταρχήν ποσού € 17,7 πλέον τόκων με την επιφύλαξη διεκδίκησης περαιτέρω ποσού. Επικουρικά, σε περίπτωση που το δικαστήριο κάνει δεκτή εν όλω ή εν μέρει την αγωγή της Α.Ν.Ε.Κ. η Εταιρεία ζητά ως εύλογη αποζημίωση βάσει των διατάξεων του Α.Κ. περί υπαναχώρησης το ποσό των € 46,25 τουλάχιστον πλέον νομίμων τόκων. Η Α.Ν.Ε.Κ. έχει τοποθετηθεί επί της αντίκρουσης της Εταιρείας ενώ επί της ουσίας της ανταγωγής, σύμφωνα με τους νομικούς συμβούλους της Εταιρείας, δεν έχει τοποθετηθεί. Η Εταιρεία ενήργησε με βάση τα όσα είχαν ρητά δεσμευτεί τα μέρη κατά τη σύναψη του ιδιωτικού συμφωνητικού. Περαιτέρω, η Εταιρεία, σύμφωνα και με τους νομικούς

της συμβούλους, θεωρεί ότι οι πιθανότητες να απορριφθεί η αγωγή της Α.Ν.Ε.Κ. είναι πολλές και κατ' επέκταση δεν θα έχει επιπτώσεις. Για τον λόγο αυτό δεν διενεργεί σχετική πρόβλεψη.

(δ) Η Εταιρεία κατά την 31/12/2017 είχε συνάψει συμβάσεις σχετικές με λειτουργική μίσθωση οι οποίες λήγουν τμηματικά έως το έτος 2019. Τα συγκεκριμένα έξοδα μισθωμάτων λειτουργικής μίσθωσης τα οποία καταχωρήθηκαν στην κατάσταση αποτελεσμάτων της τρέχουσας χρήσης ανήλθαν σε € 20 (31/12/2016: € 20). Οι μελλοντικές ελάχιστες πληρωμές αυτών των μισθωμάτων λειτουργικής μίσθωσης βάσει σύμβασης θα ανέλθουν συνολικά σε € 24 και θα καταχωρηθούν αναλογικά στις χρήσεις 2018–2019.

(ε) οι ανέλεγκτες φορολογικά χρήσεις των εταιρειών που περιλαμβάνονται στις ετήσιες χρηματοοικονομικές καταστάσεις, παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα:

<u>Επωνυμία</u>	<u>Ανέλεγκτες</u>
	<u>χρήσεις</u>
Μινωικές Γραμμές Α.Ν.Ε.	2012 – 2017
Minoan Italia S.p.A.	2012 – 2017

Η Εταιρεία δεν έχει ελεγχθεί από τις αρμόδιες φορολογικές αρχές για τις χρήσεις από το 2012 και εντεύθεν. Οι έλεγχοι των χρήσεων 2006 και 2008–2011 ολοκληρώθηκαν εντός του έτους 2017 και η Εταιρεία παρέλαβε τα σχετικά φύλλα ελέγχου. Στη σημ. 13 υπάρχει περιγραφή αναφορικά με τα αποτελέσματα των ελέγχων αυτών. Έναντι ενδεχομένων φορολογικών υποχρεώσεων των παρελθουσών αυτών χρήσεων η Εταιρεία είχε σχηματίσει σωρευτικά πρόβλεψη έως και την 31/12/2016 συνολικού ποσού € 1,87, η οποία υπερκάλυψε το ποσό των φορολογικών υποχρεώσεων που εντέλει καταβλήθηκε. Κατά συνέπεια δεν υφίσταται ουδεμία επιβάρυνση από τα αποτελέσματα των φορολογικών ελέγχων των χρήσεων 2006 και 2008–2011 στα οικονομικά αποτελέσματα της χρήσης του 2017.

Η ιταλική θυγατρική Minoan Italia S.p.A. δεν έχει ελεγχθεί φορολογικά από τις αρμόδιες φορολογικές αρχές για τις χρήσεις 2012 έως και 2017. Την 12/6/2017 ξεκίνησε έλεγχος της θυγατρικής εταιρείας από τις Ιταλικές φορολογικές αρχές για τις χρήσεις 2012–2014 ο οποίος βρίσκεται σε εξέλιξη και δεν έχει οριστικοποιηθεί, ως και την ημερομηνία έγκρισης των ετήσιων χρηματοοικονομικών καταστάσεων. Η Διοίκηση εκτιμά ότι δεν προβλέπεται να προκύψουν σημαντικές επιπρόσθετες φορολογικές υποχρεώσεις από τον αναφερόμενο φορολογικό έλεγχο της ιταλικής θυγατρικής Minoan Italia S.p.A.

Από την χρήση 2011 και μετέπειτα, η Εταιρεία λαμβάνει «Ετήσιο Φορολογικό Πιστοποιητικό». Το «Ετήσιο Φορολογικό Πιστοποιητικό» αυτό εκδίδεται από τον ίδιο Νόμιμο Ελεγκτή που ελέγχει τις ετήσιες χρηματοοικονομικές καταστάσεις. Κατόπιν της ολοκλήρωσης του φορολογικού ελέγχου, ο Νόμιμος Ελεγκτής εκδίδει στην εταιρεία «Έκθεση Φορολογικής Συμμόρφωσης» την οποία στη συνέχεια υποβάλλει και ηλεκτρονικά στο Υπουργείο Οικονομικών.

Για τις ανέλεγκτες χρήσεις 2012–2016 ο φορολογικός έλεγχος διενεργήθηκε και εκδόθηκαν εκθέσεις ελέγχου με σύμφωνη γνώμη, ενώ δεν προέκυψαν φορολογικές υποχρεώσεις πέραν από αυτές που καταχωρήθηκαν και που απεικονίζονται στις εταιρικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις των χρήσεων αυτών.

Για την χρήση 2017 ο φορολογικός έλεγχος για την μητρική εταιρεία ήδη διενεργείται από την ελεγκτική εταιρεία ΠράιζγουωτερχαουςΚούπερς Α.Ε.Ε. Το σχετικό φορολογικό πιστοποιητικό προβλέπεται να χορηγηθεί μετά τη δημοσίευση των ετήσιων χρηματοοικονομικών καταστάσεων 2017. Αν μέχρι την ολοκλήρωση του φορολογικού ελέγχου προκύψουν πρόσθετες φορολογικές υποχρεώσεις η Διοίκηση της Εταιρείας εκτιμά ότι αυτές δεν θα έχουν ουσιώδη επίδραση στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις.

36. Αμοιβές ορκωτών ελεγκτών λογιστών

Οι ελεγκτικές και λοιπές αμοιβές του νόμιμου ελεγκτικού γραφείου (ΠράιζγουωτερχαουςΚούπερς Α.Ε.Ε.) που περιλήφθηκαν στις χρήσεις 2017 και 2016 αντίστοιχα αναλύονται ως κάτωθι:

	<u>Ο Όμιλος</u>		<u>Η Εταιρεία</u>	
	<u>31/12/2017</u>	<u>31/12/2016</u>	<u>31/12/2017</u>	<u>31/12/2016</u>
Για Ελεγκτικές υπηρεσίες	84	87	84	87
Για Ετήσιο φορολογικό πιστοποιητικό	40	41	40	41
Για λοιπές υπηρεσίες	8	24	8	24
Σύνολα	132	152	132	152

37. Μεταγενέστερα γεγονότα

(τα ποσά της σημείωσης 37 είναι εκφρασμένα σε €)

Την 22/1/2018 έληξε, βάσει της σύμβασης που είχε υπογραφεί τον Ιούλιο 2012, η ναύλωση στην εταιρεία Compagnia Italiana di Navigazione (C.I.N.) των δύο πλοίων M/V Cruise Bonaria και M/V Mykonos Palace που ανήκουν στη θυγατρική εταιρεία Minoan Italia S.p.A. Τα πλοία αυτά την ίδια ημέρα, 22/1/2018 ναυλώθηκαν από την ανωτέρω θυγατρική προς εταιρεία θυγατρική της υπερκείμενης μητρικής για χρονικό διάστημα μικρότερο των 12 μηνών.

Στη συνέχεια, την 8/3/2018 ολοκληρώθηκε η πώληση του πλοίου M/V Cruise Bonaria της θυγατρικής εταιρείας Minoan Italia S.p.A. στην εταιρεία Grimaldi Euromed S.p.A., στην οποία το εν λόγω πλοίο είχε εκναυλωθεί από τον Ιανουάριο του 2018. Το συνολικό καθαρό τίμημα της πώλησης του πλοίου ανήλθε σε € 70 εκατ. Το τίμημα αυτό προορίζεται να χρησιμοποιηθεί στο σύνολό του για την αποπληρωμή αντίστοιχου τμήματος του ομολογιακού δανείου. Το εκτιμώμενο ενοποιημένο καθαρό κέρδος από την παραπάνω πώληση αναμένεται να διαμορφωθεί σε € 1,5 εκατ. περίπου και θα περιληφθεί στα οικονομικά αποτελέσματα του 2018.

Δεν υφίστανται περαιτέρω μεταγενέστερα γεγονότα του Ισολογισμού της 31/12/2017, που να αφορούν είτε τη μητρική εταιρεία είτε τον Όμιλο, στα οποία επιβάλλεται αναφορά σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (Δ.Π.Χ.Α.).

Ηράκλειο, 15 Μαρτίου 2018

Ο Πρόεδρος
του Δ.Σ.

Ο Διευθύνων
Σύμβουλος

Ο Εντεταλμένος
Οικονομικού Τομέα

Ο Επικεφαλής
Λογιστηρίου

Emanuele
Grimaldi

Αντώνιος
Μανιαδάκης

Νικόλαος
Αρτέμης

Ισίδωρος
Μανωλάκης

Αρ. Διαβ. ΙΤ / ΑΑ 2179472

Α.Δ.Τ. ΑΙ 944699

Α.Δ.Τ. ΑΚ 004796

Α.Δ.Τ. ΑΕ 961838

Α.Δ.Ε.Τ. Ο.Ε.Ε. 113468 – Α' Τάξης